

TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
İSTANBUL ŞUBESİ

PANEL / FORUM

YAPI DENETİM

UYGULAMALARI

ve SORUNLARI

1 Ekim 2011 - İSTANBUL

TMMOB
Elektrik Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

PANEL / FORUM
YAPI DENETİM UYGULAMALARI ve SORUNLARI
KİTABI

ISBN : 978-605-01-0307-6
EMO Yayın No: PN/2012/2

Adres
Dikilitaş Mah. Eren Sok. No: 30
34349 Beşiktaş-İstanbul

Tel: (0212) 259 11 50
Faks: (0212) 258 36 55
E-posta: İstanbul@emo.org.tr
Web: <http://istanbul.emo.org.tr>

Baskı:
Yapım Tanıtım Yayıncılık
Gülbağ Mah. Gülbağ Cad. 60/A
Mecidiyeköy / İSTANBUL
T: (0212) 216 51 49 F: 0212 216 51 50
yapimmatbaa@gmail.com

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Erhan Karaçay (TMMOB E.M.O. İstanbul Şubesi Y.K. Başkanı)	1
Cengiz Göлтаş (TMMOB E.M.O. Y.K. Başkanı)	2
Hüseyin Yeşil (TMMOB Y.K. Üyesi)	7
Veysi Kalkan (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Y.D. Şube Müdürü)	9

PANEL10

Aydın Ulus (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Y.D. Şube Müdürlüğü)	11
Tekin Saraçoğlu (Yapı Denetim Kuruluşları Birliği İstanbul Şubesi)	16
Bülend Ceylan (TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Şubesi)	20
Cemal Gökçe (TMMOB İ.M.O. İstanbul Şubesi Y.K. Başkanı)	26
Turgut Bozkurt (TMMOB M.M.O. İstanbul Şubesi)	34
İsmail Öztürk (TMMOB E.M.O. İstanbul Şubesi Y.D. Kom. Bşk.)	41
Dilek İnkaya (TMMOB Jeoloji M.O. İstanbul Şubesi)	48
Oğuz Gündoğdu (TMMOB Jeofizik M.O. İstanbul Şubesi)	51

SORU – YANIT54

FORUM79

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Sunucu - Sayın konuklar; Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun görevlendirmesiyle, Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin gerçekleştirdiği “Yapı Denetim Uygulamaları ve Sorunları” Panel ve Forumu’na hoş geldiniz.

Programımız açılış konuşmalarıyla başlayacak, daha sonra bir panel gerçekleştireceğiz. Bir ara verdikten sonra da forumumuza geçeceğiz.

Açılış konuşmalarını yapmak üzere, Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Erhan Karaçay’ı davet ediyorum.

Erhan KARAÇAY - Değerli arkadaşlar, değerli konuklar; hoş geldiniz.

Bakanlık temsilcisi arkadaşlarımız var aramızda; katılımlarından dolayı kendilerine teşekkür ediyoruz. TMMOB Yönetim Kurulu üyemiz Sayın Hüseyin Yeşil aramızda; kendilerine teşekkür ediyoruz. Cengiz Göltaş Başkanımız ve diğer odalarımızın temsilcileri aramızda; kendilerine teşekkür ediyoruz. İnşaat Mühendisleri Odası Şube Başkanımız Cemal Gökçe arkadaşımız burada. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yapı Denetim Şubesi Müdürü Sayın Veysi Kalkan arkadaşımız burada. Mimarlar Odası adına Bülend Ceylan arkadaşımız burada. Makine Mühendisleri Odası adına sunum yapacak olan Turgut Bozkurt arkadaşımız burada. Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi adına İsmail Öztürk arkadaşımız burada. Jeoloji Mühendisleri Odası adına katılan Dilek arkadaşımız burada; kendisinden özür diliyoruz, konuklar kısmında görüşlerini açıklayacak. Jeofizik Mühendisleri Odası adına da bir

arkadaşımız katılacaktı, forum kısmında tüm odaların görüşlerini aktarmalarını arzu etmiştik; ama program son ana kadar netleşmeyince bu mümkün olmadı.

Değerli arkadaşlar; Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına hepinizi saygıyla selamlıyorum, tekrar hoş geldiniz...

Programımız çok yüklü olduğu için, konuşmamı çok kısa tutacağım. Yapı denetim sisteminde çalışan, gerek elektrik mühendislerinin, gerek diğer disiplinlerde çalışan arkadaşlarımızın ciddi sorunları var. Bu sorunların çözümü için, 2005 yılından bu yana, Gölcük depreminin ertesinde çıkarılan 595 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden sonra, hem şubeler, hem de merkezi olarak komisyon çalışmalarıyla, diğer odalarla birlikte ve TMMOB'de oluşturulan çalışma gruplarıyla bu konu ve sistemle ilgili sorunlar ve çözüm önerileri birçok platformda dile getiriliyor. Biz de buna yönelik olarak şimdiye kadar birçok panel ve çalıştaylar yaptık. Merkezi olarak daha önce sempozyum olarak planladığımız; ancak, İnşaat Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odasının sempozyum yapma kararı üzerine yine merkezi olarak panel/foruma dönüştürdüğümüz bu etkinliğe katıldığınız için Yönetim Kurulu adına hepinize teşekkür ediyorum. Buradaki tartışmaların bu sorunların çözümünde katkı sunacağına inanıyoruz.

Saygılar sunuyorum.

Sunucu - Sayın Erhan Karaçay'a teşekkür ediyorum.

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Cengiz Göltaş'ı kürsüye davet ediyoruz.

Cengiz GÖLTAŞ - Sayın konuklar, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı odalarımızın İstanbul'daki değerli yöneticileri, kamu kurumlarının değerli temsilcileri, değerli meslektaşlarım; EMO Yönetim Kurulu, EMO Denetleme Kurulu ve birimlerden katılan değerli arkadaşlarım, iş arkadaşlarım, mesai arkadaşlarım; böylesine önemli bir etkinlikte sizlerle bir arada olmaktan büyük bir mutluluk duyduğumu ifade etmek isterim.

Öncelikle, Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ve şahsım adına hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bugün, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve Odamız bünyesinde önemli bir sorun alanı olarak üzerinde tartışılan bir konuda bizleri bir araya getiren Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubemize teşekkür ediyorum. Yapı Denetim Forumuna katkısı geçen, emeği geçen herkesi kutluyorum.

Biz, Elektrik Mühendisleri Odası olarak, yapı denetim konusunda diğer birimlerimizde de, bu forumları düzenliyoruz; Ankara'da, İzmir'de, şubelerimizin olduğu birçok yerde gerçekleştirdiğimiz bu forumları çok önemsiyoruz. Çünkü yapı denetimi, ülkemizde üzerinde en çok tartışılan konulardan biri.

Aslında sadece yapı denetimi değil, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği örgütlülüğü içerisinde, Elektrik Mühendisleri Odası, kendi meslek alanıyla ilgili olan her konuda; bilimi, tekniği, mühendislik faaliyetlerini, mühendisliğin gelişmesini, mühendislik hizmetlerini ülkenin kamu yararı ekseninde yorumlamaya ve bu amaçla birçok sempozyum, kongre, panel, forum düzenlemeye devam ediyor. Bu yüzden Odamızın gündemi hele bu son iki ay içerisinde oldukça yoğun. Bir mesleki-demokratik kitle örgütü olmanın sorumluluğuyla, yapı denetimi gibi Türkiye'de çok tartışılan bir meseleyi de kendi Odamız gündemine almamız, sadece meslektaşlarımızın buna olan ilgisi nedeniyle değil, tüm toplumu ilgilendiren bir mesele olması nedeniyle de. Sadece Elektrik Mühendisleri Odası değil, başta İnşaat Mühendisleri Odası, Makine Mühendisleri Odası ve Mimarlar Odası olmak üzere, diğer odalarımız da konuya bu pencereden bakmakta ve yaklaşmaktadırlar. Bu anlamda, bugün, burada bu sorun alanıyla ilgili karşılaştığımız temel meseleleri tartışacağız.

Bugün Türkiye'de, gerçekten uygulanmayan veya yanlış uygulanan yasa ve yönetmeliklerin olduğu ve toplumsal olarak bunun ağır sonuçlarını yaşadığımız bir dönemden geçiyoruz. Türkiye'de sadece yapı denetiminin değil, genel anlamda denetim mekanizmasının çok ciddi sorunlar içerdiğinin hepimiz farkındayız. Bütün bu olumsuzlukların, bunları birebir yaşadığımız ülkemizde ne büyük can kayıplarına yol açtığını, mal ve hizmetlerde ne denli yıkımlar oluşturduğunu yakın geçmişimize ait birçok örnekte görebiliriz. En başta, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda Türkiye, maalesef, Avrupa'da mevcut kazalar açısından birinci sırada yer alarak sınıfta

kalmış bir ülke konumunda. Bu, sadece yasa ve yönetmeliklerin eksik çıkmasından, yanlış uygulanmasından değil; serbest piyasa ekonomisi mantığı içerisinde, liberalizme dayalı kurlsız büyümenin yarattığı bir sonuç da. Hepimizin hatırlayacağı gibi, yakın dönemde Davutpaşa'da havai fişek fabrikasında çıkan patlamayla ölen insanların durumunda karşımıza çıktı bu; yine Ankara OSTİM'de ardı ardına meydana gelen patlamalarda... Ve yüzlerce insanı kaybettiğimiz madencilik alanındaki kazalarda ortaya çıktı; yine Tuzla'da her gün yaşanan iş cinayetlerinde ve esas olarak da 1999'daki Marmara depreminin ardından Türkiye'de bu alanda yapılması gereken yasal düzenlemelerin yarattığı boşluğun doldurulmayışında ortaya çıktı. Çok yakın zamanda gördüğümüz üzere, bir yağışta sel sularına teslim olan İstanbul'un felaketle dolu günlerinde ortaya çıktı. Yani denetimi tek başına sadece yapılarla ilişkilendirmek, sınırlandırmak söz konusu değil.

Bugün aslında önemli bir gün. 1 Ekim, Meclisin yeni bir çalışma dönemine başladığı gün. Mühendislik hizmetlerinde, mühendislik çalışmalarında en temel yaklaşımlarımızdan biri de elbette ki bu faaliyetleri yürütebilecek bir barış ve demokrasi ortamına duyduğumuz ihtiyacı vurgulamaktır. Mesleğimizin gelişmesi için, geliştirilmesi için, bu çalışmaların sürdürülmesi, üretimin, sanayinin, kalkınmanın olabilmesi, bunların çevre politikalarıyla beraber ele alınabilmesi için, öncelikle iş güvenliğinin ve yaşam hakkının güvence altında olması gerekiyor.

Ben, 1 Ekimde bu Meclisin açılışı vesilesiyle, ülkemizde barış ortamının daha da güçlenmesi, Türkiye'nin demokratikleşmesi, iş yaşamının ve yasaların insanların lehine daha da düzeltilmesi gerektiğine duyduğum inançla; 8 Ekimde TMMOB, KESK, DİSK ve Türk Tabipler Birliğinin birlikte Ankara'da düzenleyeceği ve demokratik bir Türkiye, insanca yaşam taleplerini içeren, barış içeren toplantısına da vurgu yapmak isterim.

Değerli katılımcılar; yapı denetimiyle ilgili konularda bugüne kadar odalarımız kendi içlerinde çok yoğun bir tartışma ve toplantı süreçleri geçirdiler. Demin saydığım dört odanın komisyonlarıyla, yine Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği örgütlülüğü içerisinde yürütülen komisyon çalışmalarıyla yapı denetimin bütün boyutlarıyla tartışıldığı bir süreç izlendi. En son 16 Eylülde Ankara Şubenin düzenlediği Yapı

Denetim Forumunun ardından TMMOB Başkanı Sayın Soğancı beni aradı ve şu anki ismiyle Şehircilik Bakanlığına dönüştürülen eski Bayındırlık Bakanlığının, bakan nezaretinde bir toplantıya bizi davet ettiklerini ifade etti. Biz, dört oda başkanı, Mimarlar Odası Başkanı, Makine Mühendisleri Odası Başkanı, İnşaat Mühendisleri Odası Başkanı ve ben, önce TMMOB’de kendi içimizde bir değerlendirme yaptık, bu toplantıda TMMOB’nin görüşünün ne olması gerektiğini, burada bizim hangi konulara vurgu yapmamız gerektiğini kendi içimizde tartıştık. O alanda aslında çok fazla bir görüş ayrılığı yok. TMMOB, yapı denetimi meselesinin bir kamu hizmeti olduğuna, kamu eliyle yönetilmesine, insan can ve mal güvenliği açısından temel bir anlayış olarak düzenlenmesi gerektiğine ısrarla vurgu yaptı. Hazırlık sürecinin arkasından, ortak yaklaşımlarımızı ifade eden bir metinle o toplantıya gittik. Ancak, gördük ki, bugün bu ülkede can ve mal güvenliği açısından birincil derecede sorun olan yapı denetimi ve bu ülkedeki denetimin nasıl sağlıklı hale getirileceğinden çok daha önemli bir konu varmış; AKP’nin il başkanları toplantısı... Maalesef bakan yerine, bürokratlarla karşı karşıya kaldık. Her şeye rağmen, TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı, odaların bu konuda yaptığı çalışmaları ortaklaştırdığı bir metni, orada bulunan diğer bileşenlerle beraber toplantıya sundu. Bu anlayış bile denetim meselesinin ne kadar hafife alındığını, Türkiye’de kamu hizmetinin ne derecede içinin boşaltıldığını göstermesi açısından çok çarpıcı bir örnekti.

Biz, bu toplantıya katıldık, görevlerimizi yaptık, TMMOB, yıllardır, 1954’ten beridir bunu yapmaya devam ediyor. Şimdi, yeni bakanı, Selanik Caddesi’ndeki TMMOB binasına çağıracağız. Eğer o, görevlerini yapmak istiyorsa, bu konudaki sorumluluklarını yerine getirmek istiyorsa, bizim bu konudaki görüşlerimizi onunkilerle birlikte ele alıp tartışmaya hazırız.

Değerli katılımcılar; yapı denetim meselesi, az önce de ifade ettiğim gibi, Türkiye’nin en tartışmalı alanlarından biri. Çünkü doğrudan insanı ilgilendiriyor.

Çok kısaca bilgi vermem gerekirse; özellikle 1999 Marmara depreminden sonra, yapılaşma sürecinde denetim yetersizliğini ortadan kaldırmak iddiasıyla, 3 Şubat 2000 tarih, 595 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle yeni bir düzenlemeye gidildi. O dönemin

ana muhalefet partilerinden Fazilet Partisi, Anayasanın 91, 127 ve 128. maddelerine aykırılık oluşturması nedeniyle, 595 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameyi Anayasa Mahkemesine götürmüş ve Anayasa Mahkemesi de, temel haklardan olan mülkiyet hakkının, kanun hükmünde kararnameyle düzenlenemeyeceği gerekçesiyle, kararnameyi iptal etmişti. Bu arada, dönemin iktidarı, 595 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameyle paralel hükümler içeren 601 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameyi yürürlükten kaldırarak, 26 Haziran 2001 tarih, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkındaki Kanunu Meclise sunarak yasalaşmasını sağlamıştı. Yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar 4708 sayılı Yasaya iki kez müdahale edilmiş; 5728 sayılı Torba Yasa ve 648 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameyle kimi maddeler değişikliğe uğratılmıştır.

Asıl ciddi müdahale 8 Ağustos 2011 tarihli, 648 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameyle yapılmış olup, Anayasa Mahkemesinin 24 Mayıs 2001 tarihinde, 595 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname hakkında vermiş olduğu karar dikkate alındığında; siyasal iktidarın, yapı denetimiyle ilgili konuları 648 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameyle düzenlemiş olmasının Anayasa Mahkemesi kararına açıkça aykırı olduğu görülmektedir.

Aslında çok da kafanızı karıştırmak, bu kanun hükmündeki kararnamelerle ya da bu rakamlarla toplantının gidişatını sıkıcı hale getirmek istemem. Değerli panelistler, birazdan bu konuları tartışırken bu meseleleri gündeme getirecekler.

Benim değinmek istediğim özetle şudur: Yapı denetimi, kamu hizmeti anlayışıyla yönetilmesi, uygulanması gereken ve bugün bir siyasal rant ilişkisi içerisinde, mesleğimizi ve meslektaşlarımızı olumsuzluğa iten uygulamalar olarak gündeme gelmemesi gereken bir konudur. Bugün, kuralsızca, bu şirketler eliyle, bu şirketlerin sağlıklı işletilememesi nedeniyle, hem meslektaşlarımız gerçek anlamda bir yapı denetimi işlevi gören işlerde çalışmıyorlar, hem de maalesef, bu noktada aldıkları ücretlerle de sıkıntılı bir süreç işliyor ve gerçek anlamda kamu hizmeti olarak da bu yapıların sağlıklı biçimde denetlenmesi söz konusu olmuyor.

Sözlerimi daha fazla uzatmadan, şunu söyleyerek bitirmek istiyorum. Ülkemizde temel anlamda insan sağlığını, can güvenliğini, mal

güvenliğini ve toplumsal yaşamımızı tüm yönleriyle ilgilendiren konularda bugün kurlsızca yapılan uygulamaların yerine, artık aklın, bilimin ve teknolojinin gereğı olarak, konunun bütün bileşenleriyle, yani kamu kurumlarıyla, meslek örgütleriyle, ilgili sendikalarla, bilim insanlarıyla ortaklaşa bir sürecin işletilmesinin ve bu alandaki boşluğun böylesine ortak bir akılla doldurulmasının gerekli olduğunu düşünüyorum. Konunun bütün taraflarının bir arada olduğu, herkesin düşüncelerini özgürce paylaşabildiğı ve bu konuyla ilgili hem yasal düzenlemelerin, hem de iş ve işlemlerin sağlıklı biçimde uygulandığı bir sürecin işletilmesi için, TMMOB ve EMO, geçmişte olduğu gibi, bugün de üzerine düşmeyi yapmaya devam edecektir.

Bu anlayışla, hepinizi tekrar sevgiyle, saygıyla selamlıyor, başarılar diliyorum.

Sunucu - Sayın Cengiz Göltaş'a teşekkür ederiz.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Hüseyin Yeşil'i davet ediyorum.

Hüseyin YEŞİL - Herkese merhaba. Hepinizi Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yönetim Kurulu adına sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Başkan da söyledi, aslında bu konu bizim gündemimize 2000 yılında, yani 1999 depreminden sonra yapı denetim konusundaki yeni düzenlemelerle girdi. Eskiden, kamu eliyle yapılan denetimler daha sonra özelleştirilerek, -tüm alanlardaki özelleştirmeleri hatırlayın-, özel şirketler tarafından yapılmaya başlandı. 595 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, iptale edilince, 601 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, daha sonra da 4708 sayılı Yapı Denetim Yasası ve buna ilişkin uygulama yönetmelikleri çıkarıldı. Bu süreç giderek devam ediyor. Aslında kanun hükmünde kararnameler sadece 595, 601 değil; Anayasayı değiştirecek kadar gücü olan bu iktidar, yine çok hızlı bir şekilde kanun hükmünde kararnamelerle, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin alanını ve diğer alanları, sağlık alanını, her alanı düzenlemek istiyor ve bunlar için de bir hayli adım atmış durumda. Bizim alanımızla ilgili üç tane kanun hükmünde kararname çıkardı. 636 sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Orman Bakanlığı da buraya bağlıydı, ama sonra bir bakanlığa yer açmak için 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararname çıkarıldı, onunla da bu Bakanlık ikiye ayrıldı.

Şimdi de 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle bu düzenlendi. Bunlar devam edecek; bu Hükümet, ihtiyaç duydukça bunları yapacak. Bunların en büyük hedefi de, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve diğer birliklerin yetkilerini kısmak, bu yetkilerin hepsini merkezde toplamak, Çevre ve Şehircilik Bakanlığında toplamak diye düşünüyoruz. Çünkü öyle bir madde var ki burada, şu anda konuştuğumuz konuların hepsi havaya uçacak. Bütün düzenlemeleri, mühendislerin sicillerini falan hepsini Şehircilik Bakanlığına bağlı bir müdürlük yapacak. Yani biz burada ne konuşursak konuşalım, çok daha üst düzeyde, çok daha geniş yetkilerle donatılmış bir müdürlük bunları düzenlemeye çalışacak. Buna karşı da mücadelemizi sürdürüyoruz.

Aslında Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve odaları, bu yapı denetimin özelleştirilmesine karşı. Ama bir taraftan da bu yasa var olduğu sürece buradaki sorunların giderilmesinden, buradaki iyileştirmelerden de yana olduğumuzu belirtmek istiyorum. Yoksa bu toplantıları yapmayız. Yani şöyle bir çelişki görülebilir: “Madem kökten karşısınız, neden ayrıca bunların düzenlenmesini istiyorsunuz?” denilebilir. Çünkü hayat böyle gerektiriyor. Biz, bunun felsefesine karşıyız, özüne karşıyız; ama bir taraftan da hayat devam ediyor, bizim üyelerimiz burada yer alıyor. Örneğin, şu kalabalığı görüyorum, binlerce üyemiz, TMMOB düzeyinde on binlerce üyemiz burada yer alıyor. Dolayısıyla, bu yasa bizim düşündüğümüz anlamda değiştirilene kadar, bu haliyle de olsa düzeltilmesi, en azından üyelerimizin haklarının belli ölçülerde korunması için çaba sarf ediyoruz. Bu noktayı özellikle belirtmek istiyorum. Biz, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği için şöyle deniliyor: “Bunlar bütün yasalara karşılar, hükümetin bütün icraatlarına karşılar.” Bu doğru değil. Evet, biz genelde bu hükümetin icraatlarına karşıyız, ama bir taraftan da üyelerimizin hakları için mevcut yasalar içinde de mücadele vermek istiyoruz. Bunun için çeşitli forumlar yapıyoruz, paneller yapıyoruz. Az önce başkan söyledi, geçen ayın 16’sındaki Yönetim Kurulu toplantımızda, bakanlıktan gelen bir davetiye vardı; bu davetiyede, bakanın başkanlığında, bu alandaki diğer bütün kuruluşlarla birlikte bir toplantı yapılacağı, bizim de davetli olduğumuz belirtiliyordu. Aslında biz oraya bakanla görüşmek için gittik. Biz, daha önce de, bu 644 ve 648 sayılı kararname çıktığında Bakanlığa bir yazı yazarak bakandan randevu istemiştik. Bu yazımıza cevap verilmedi. Ama biz,

en azından bakanın olduğu bir toplantıda onunla görüşme düşüncesiyle, bu toplantıya katılma gereği duyduk. Çünkü kendisi bizi davet ediyordu. Bu meseleye dair bütün düşündüklerimizi onun yüzüne söylemek için gittik; ama ne yazık ki, bakan bey gelmemiş, başka bir programı varmış. Ama biz bu işin peşini bırakmayacağız, takip edeceğiz. Sizin sorunlarınızın, karşı çıktığımız bu yasadan dolayı yaşanan sorunlarınızın iyileştirilmesi için elimizden gelen her türlü çabayı göstermeye çalışacağız. Bu uğurda bizlerle birlikte olduğunuz sürece, sizin de katkılarınız olduğu sürece sonuç alabileceğimize inanıyorum. Yani sizden, elinizdeki olanakları heba etmemenizi, biraz birlik olmanızı, o şirketlerin verdiği düşük ücretleri kabul etmeyip, biraz daha üste çıkarmak için çaba sarf etmenizi ve bize destek olmanızı istiyoruz.

Hepinize saygılar sunuyor, başarılar diliyorum.

Sunucu - Sayın Hüseyin Yeşil'e teşekkür ediyoruz.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yapı Denetim Şube Müdürü Sayın Veysi Kalkan'ı davet ediyorum.

Veysi KALKAN - Sayın Başkanım, değerli katılımcılar; öncelikle hepinize hoş geldiniz demek istiyorum. Bu panel/forumu düzenleyen Elektrik Mühendisleri Odası Sayın Başkanımıza çok teşekkür ediyorum.

Ben, yaklaşık 20 yıl eski adıyla Çevre ve Orman Bakanlığında çalıştım. Bu hafta salı günü Yapı Denetim Şube Müdürlüğüne Şube Müdürü olarak atandım. Şunu söylemem gerekir: Bizim il müdürlüğü olarak üzerimize düşen vazife neyse, ne gerekiyorsa, onu yapmaya hazırız. Bunu şimdiden söyleyeyim. Kapımız herkese ardına kadar açık; ister sorunların çözümü bazında, ister başka konularda her zaman sizleri bekleriz.

Şimdiden bu forumun herkese yararlı olmasını dileyerek, saygılarımı sunuyorum.

Sunucu - Sayın Veysi Kalkan'a çok teşekkür ederiz.

PANEL

Sunucu: Şimdi, “Yapı Denetim Uygulamaları ve Sorunları” panelimize geçiyoruz.

Panel Yöneticisi olarak Elektrik Mühendisleri Odası adına Sayın Hüseyin Önder’i davet ediyorum.

Panelistler:

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Yapı Denetim Şube Müdürü

Sayın Aydın Ulus,

Yapı Denetim Kuruluşları Birliği İstanbul Şubesi adına

Sayın Tekin Saraçoğlu,

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Şubesi adına

Sayın Bülend Ceylan,

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı

Sayın Cemal Gökçe,

TMMOB Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi adına

Sayın Turgut Bozkurt,

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi adına

Sayın İsmail Öztürk.

Şimdi sözü Panel Yöneticisi Sayın Hüseyin Önder’e bırakıyorum.

Hüseyin ÖNDER - Hepinize merhaba. Hoş geldiniz.

Tüm panelistlerimiz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Planlanan saati yarım saat aştık; o yüzden, bir giriş konuşması yaparak süreyi daha da aşmak istemiyorum. Zaten giriş konuşmamı, özellikle 28 Eylüldeki, Çevre ve Şehircilik Bakanının, Türk Mühendis ve Mimar

Odaları Birliği ve bağlı oda başkanlarını çağırdığı toplantıda, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin genel olarak yapı denetim sistemine ilişkin görüşlerini içeren açıklaması üzerine kurgulamıştım. Bu açıklama TMMOB'nin web sayfasında bulunmakta, oradan da takip edebilirsiniz. O yüzden, sözü fazla uzatmadan, doğrudan doğruya panelimize geçmek istiyorum.

Süreci şöyle işletirsek sanırım hem verimli kullanmış oluruz, hem de daha sonra salondan gelecek soru ve katkıları almış oluruz.

Konuşmamı daha fazla uzatmadan, ilk sözü Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden Yapı Denetim Şube Müdürü Sayın Aydın Ulus'a vermek istiyorum.

Buyurun.

Aydın ULUS - Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünde Yapı Denetim Şube Müdürü olarak çalışıyorum. Ulusal yapı denetim sistemini işleten üç kişiden biriyim. Harita mühendisiyim.

Ben, bugün, 4708 sayılı Yapı Denetim Kanunuyla yapılan değişiklikler ile ulusal yapı denetim sisteminin bir ayağı olan denetçi, kontrol elemanı, yardımcı kontrol elemanlarının sistemden nasıl faydalanacaklarına ilişkin bir sunum yapmayı düşünüyordum; ama herhalde bu 15 dakikalık sürede bunun gerçekleşmesi mümkün değil. Onun için, kısa kısa geçeceğim konuları.

Öncelikle, 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamedeki değişikliklerden bahsetmek istiyorum.

Değişikliklere geçmeden önce, şu anda İstanbul iline ilişkin istatistiki bazı bilgilerden bahsedeyim.

Faal yapı denetim kuruluşu sayısı 269. Denetçi elemanı sayısı 5291. Kontrol elemanı sayısı 5384. Yardımcı kontrol elemanı sayısı 78. 58 bin küsur adet bina, 104 milyon metrekare inşaat denetimi yapılıyor.

Genel Müdürlüğümüzün yaptığı son duyurularda vardı, belki sizin haberiniz olmayabilir, onu da bir dipnot olarak geçeyim.

Genel Müdürlüğümüzce, ulusal yapı denetim sistemine ilişkin iyileştirme ve geliştirme çalışmaları kapsamında, daha önce Genel Müdürlüğümüzce yapılan denetçi adres güncellemeleri bundan sonra İl Müdürlüğümüzce yapılmaktadır. Bu sizi ilgilendiren bir konu.

Şantiye şefi ikamet güncellemeleri de yine daha önce Ankara'da, Genel Müdürlükçe yapılıyordu, onlar da İl Müdürlüğümüz tarafından yapılmaya başlandı.

Üçüncü konu, kullanıcı hesabı olmayan denetçi, kontrol elemanı ve yardımcı kontrol elemanlarına kullanıcı adıyla şifre verilmesi. Bu konuda bu ara çok yoğun talep geliyor bize. Tabii, firmalar da denetçi arkadaşları şifrelerini almaları konusunda yönlendiriyorlar. Bizim bunu bir hafta önce vermemiz gerekiyordu; ama sanırım ancak bir-iki hafta içinde vermeye başlayacağız. Bu şifreyle, arkadaşlar, denetimini yaptıkları kendilerine ait işleri görebilecekler. Yine kendilerine ait iletişim bilgilerini de güncelleyebilecekler. Böyle bir uygulama da başlattık. İlerleyen zamanlarda bu daha da geliştirilip, daha çok fonksiyonlar yüklenecektir diye düşünüyorum. Tabii, eminim, birçoğunuz başvuruda bulunacaksınız. Yapı denetim sistemindeki duyurularda mail adresi yok, istenmiyor diye düşünülüyor; ama eğer sistemde mail adresi kayıtlı olmayan arkadaşlar varsa, mutlaka müracaatlarında mail adreslerini de girsinler. Çünkü mail adresi olmadan şifre vermemiz olanaklı değil. Yani herkesin, kişisel mail adreslerini yapı denetim sistemine kaydettirmesi gerekiyor. Şifre müracaatında buna dikkat etsinler.

648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 8 Ağustosta yürürlüğe girdi. Bu ne gibi değişiklikler getiriyor, biraz ona bakalım.

Mesela, kapsam değişti. Önceden var olan 3194 sayılı Kanunun 26 ve 27. maddeleri duruyor, onlar kapsam dışı. Burada ilave olarak, eski yasadan farklı olarak, entegre tesis niteliğinde olmayan tarım ve hayvancılık amaçlı yapı ve tesisler var. Bu, daha çok tavukçuluk veya tarımsal nitelikli bazı yapıları kapsıyor. Tabii, önce çok şikâyetler oluyordu. Yapı denetim bedelinin çok yüksek gelmesi, bu tür yapıların inşasında çok fazla yer tutması, bu tür yatırımları yapan kişileri çok rahatsız ettiği için, bu tür bir değişiklik maddesi kanuna konulmuş.

Bunun dışında, bir de, İstanbul'u ilgilendirmeyen, köy yerleşik alanlarını ve nüfusu 5 binin altındaki belde belediyelerini ilgilendiren bir husus var. İstanbul dışında, il özel idarelerinin ruhsat verdiği alanlardaki inşaatlar. Burada da 5 bin metrekareye kadar olan yapıları yapı denetim kapsamı dışında bırakmış.

Biraz önce başkanın da belirttiği gibi, sicillerle ilgili konu kanundan çıkartılmış.

Yapı denetim sistemi, yaşayan bir süreç tabii; yani sürekli kendini geliştiriyor, yasasına bir şeyler ekleniyor, bir şeyler çıkarılıyor. Uygulamadaki bazı aksaklıkların giderilmesine yönelik çalışmalar bunlar. Sicillerin belli bir yerde tutulması, başkanın şikâyet ettiği bir şey; ama daha önce de sicillerin mevcut halinden şikayetçi bir sürü kurum vardı. Bu niye değiştirildi, daha farklı bir sistem de bulunabilirdi bununla ilgili; ama bu aşamada böyle bir şey uygun görülmüş. Dediğim gibi, sürekli yaşayan bir şey yapı denetim olayı, değişikliklere tabi. En doğrusu neyse, eninde sonunda bulunacaktır.

Önceleri bütün yetkiler, Ankara'da Genel Müdürlükteki Merkezi Yapı Denetim Komisyonundaydı ama şimdi yeni kanunla illerde komisyon kurulması gündeme geldi. Her ilde bir yapı denetim komisyonu kurulacak ve böylece iş yoğunluğunun dağıtılması söz konusu olacak. Yani bu da uygulamada kolaylık sağlamayı öngören bir değişikliktir.

Ancak "il yapı denetim komisyonları, yapı denetim kuruluşlarına izin belgesi verilmesi hariç, kanunda belirtilen diğer görevleri yapar" maddesinden denetçi belgelerini de veya denetçi belgesi vizelerini de il müdürlükleri yapar gibi bir şey algılanıyor. Oysa denetçi belgesi vizesi, denetçi belgeleri yine Genel Müdürlük tarafından veriliyor.

İl yapı denetim komisyonları 5 kişiden oluşacak. Merkezdeki Yapı Denetim Komisyonu üyesi sayısı da 5'ten 7'ye çıkartılmış durumda.

Yapı denetim hizmet sözleşmesindeki yapı denetim bedelleriyle ilgili de bir düzenleme yapıldı; yapı denetim bedeli oranı yüzde 1.5'a çekildi. Ödeme esaslarıyla ilgili de bir değişiklik var. Ödemeler daha önce belediyeler tarafından yapı denetim kuruluşlarına yapılıyordu. Bundan sonra il müdürlükleri tarafından tahakkuk ettirilen yapı denetim bedelleri, Genel Müdürlük tarafından illerde açılan emanet hesaplara aktarılacak; daha sonra belediyelerin onayladıkları hakedişleri il müdürlüğüne göndermesiyle, il müdürlüğünün hazırladığı tahakkuk çerçevesinde yapı denetim kuruluşlarına ödenecek. Daha önce bu konuda ciddi aksamalar oluyordu; bu şekilde bunun önüne geçilebileceğini sanıyoruz.

Madde 28'deki, "Bu kanunla düzenlenmesi öngörülen yönetmelikler, kanunun yayınlandığı tarihten itibaren 45 gün içerisinde bakanlıkça

çkarılır” hükmü “Tüm düzenlemelerle yönetmelik çalışması devam ediyor” şeklinde değıştirilmiş. Burada süre verilmemiş. Sanırım ayrıntılı bir şekilde önümüze gelecek, biz de bekliyoruz bu yönetmeliğı.

Biraz da ulusal yapı denetim sisteminden bahsedeyim.

Ulusal yapı denetim sisteminin bir ayağı da denetçiler, kontrol elemanları ve yardımcı kontrol elemanlarıdır.

Arkadaşlar; burada herkesin kafasında birtakım sorular oluşuyor. Bize gelen taleplerden bunu biliyorum. Bazı arkadaşlar, çalıştığı yapı denetim firmasının ne adresini, ne ismini, ne üzerindeki işleri biliyor. Yani böyle bir bilgi kirliliğı var. Bunun cevapları aslında Ulusal Yapı Denetim Sisteminde mevcut. Onun için, ben, Ulusal Yapı Denetim Sisteminin İnternet adresini vereyim. Aslında buna Çevre Bakanlığının web sitesinde, Çevre Bakanlığı Uygulamaları bölümünden de girebilirsiniz ya da Google’dan, Yapı Denetim Sistemi Başkanlığı şeklinde arama yapmanız yeterli. Karşınıza Yapı Denetim Sistemi sayfası çıkacak. Kullanıcı adı ve şifre isteyecek sizden. Size verilecek kullanıcı adı, şifre ve güvenlik şifresini de girdikten sonra bu sisteme girebileceksiniz.

Biliyorsunuz, yapı denetim sistemi 5 Şubat 2008’de devreye girdi. Ama sürekli değışikliğe uğruyor; arkadaşlar üzerinde sürekli çalışıyorlar, yeni şeyler ekleniyor, aksayan kısımlar çıkarılıyor.

Burada hedef, tüm kullanıcılara ulaşmak. Ayrıca, bu yapı denetim sistemiyle bürokrasinin azaltılması hedefleniyor. Biraz önce söylediğim gibi, soruların cevapları internetteki yapı denetim sisteminde var. Yani bazı şeyleri ilgili kurumlara başvurarak veya dilekçeyle, bürokrasiyle uğraşarak değil de, bu sistemi kullanarak da elde edebilirsiniz.

En önemlisi, yapı denetim bölümünde, bayındırlık ve iskân müdürlükleri, ilgili idareler, yapı denetim kuruluşları, denetçiler, kontrol elemanları butonları var. Mesela, siz denetçisiniz diyelim; denetçi butonuna bastığınızda, vize için gerekli evraklar, denetim belgesi başvurusu nasıl yapılır veya başka türlü şeyler, yani orada gerekli tüm bilgiler var. Kontrol elemanları için de keza öyle. İlgili idareler ve yapı denetim kuruluşları... Çalıştığınız kurum veya

kuruluşla ilgili, onların sorumluluklarıyla ilgili buradaki bilgilerden faydalanabilirsiniz.

Duyurular da çok önemli. Burada güncel duyurular var, YDK ilanları, laboratuvar ilanları, YDK yönergeleri var. Güncel duyurularda, sistemde yapılan değişiklikler, günü gününe olmasa da, birkaç günlük gecikmelerle burada yayınlanmakta. Mesela, burada iş güvenliği ve işçi sağlığı seminerleri oldu; bu seminerle ilgili katılım günleri, kimlerin katılacağı vesaire bu duyurularda belirtildi. Yine yönetmeliklerle ilgili değişiklikler de güncel duyurularda açıklanıyor. Bunları belli periyotlarla takip etmenizde fayda var.

Kütüphane bölümünde bugüne kadar çıkarılmış kanunlar, yönetmelikler, genelgeler, değişiklik içeren kanunlar, yönetmelikler, hepsi mevcut. Burada geçmişe yönelik bazı sorgulamalar da yapılabilir. İstatistikler var. Hatta Resmi Gazete ilanları, yapı denetim kuruluşlarına verilen cezalarla ilgili Resmi Gazete’de yayınlanan duyurular var. Tüm bunları buradan, Resmi Gazete butonunu tuşlayarak görebilirsiniz.

İstatistikler bölümünde, denetçiler, denetçiler kısmına, kontrolörler kendi kısımlarına girip, kendileriyle ilgili bilgilere erişebiliyorlar. Şantiye şefi olarak çalışıyorsanız, üzerinizde kaç metrekaşe iş varsa, onu görebiliyorsunuz. İstifa etmişseniz, ne kadarı düşmüş, bunu görebiliyorsunuz. Ayrıca, hangi firmada çalışıyorsanız, o yapı denetim kuruluşunun adresini ve telefonunu buradan bulabilirsiniz. İstanbul’daki yapı denetim kuruluşlarının, hatta tüm Türkiye’deki yapı denetim kuruluşlarının adreslerini, telefon numaralarını bulabilirsiniz.

Tabii, fazla ayrıntıya girmedim. Bu sistemi kullanmaya çalışın, bilmeyen arkadaşlar bilen arkadaşlardan veya yapı denetim kuruluşundaki arkadaşlardan destek almaya çalışın. Bu sistemin faydasını göreceğinizi umuyorum.

Teşekkür ederim.

Salondan - E-devlet şifresiyle bu sisteme girmemiz mümkün mü?

Aydın ULUS - Bu sisteme girmek için şifreye gerek yok.

Salondan - Kendi üstümüzdekini görmek için?

Aydın ULUS - Hayır, oraya e-devlet şifresiyle giremezsiniz. Bu sistem içi bir uygulama.

Panel Yöneticisi - Sayın Aydın Ulus'a sunumu için teşekkür ederiz. Yapı denetim sürecinin, yaşayan, canlı bir süreç olduğundan söz etti. 10 yıldır bu süreç işliyor.

Şimdi, bu canlı süreçte neyi bilip, neyi bilmediğimizi, bu canlı süreci nasıl değerlendirdiğimizi anlatmak üzere, yine bu sistemin önemli unsurlarından bir tanesi olan yapı denetim kuruluşları adına panel/forumu katılan Yapı Denetim Kuruluşları Birliği İstanbul Şubesinden Tekin Saraçoğlu'na sözü veriyorum.

Buyurun.

Tekin SARAÇOĞLU - Değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, inşaat yüksek mühendisiyim. Yapı Denetim Kuruluşları Birliği İstanbul Şube Başkanıyım, aynı zamanda Genel Merkez Yönetim Kurulu üyesiyim.

Bu paneli düzenleyen Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesini kutluyorum, emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Bu tür toplantıların daha sık olmasını bekliyoruz.

Biz daha çok İnşaat Mühendisleri Odasının toplantılarına sık katılabiliyoruz. Bundan sonra, bu toplantıların, İnşaat Mühendisleri Odası ve Elektrik Mühendisleri Odasında olduğu gibi, Makine Mühendisleri Odasınca da yapılmasını bekliyoruz. Her toplantıya gelip, görüşlerimizi seve seve sunmak isteriz.

Değerli arkadaşlarım; Aydın bey biraz istatistikî bilgi verdi. Bizdeki kayıtlara göre de denetim mühendislerimizle ilgili kısaca bazı bilgiler verdikten sonra, yapı denetimin bugün gelmiş olduğu noktadaki görüşlerimizi size aktarmak istiyorum.

Burada zannediyorum her branştan mühendis arkadaş, denetçi vardır. En fazla denetçi sayısı olan inşaat mühendislerinin, son bilgilere göre, Türkiye genelindeki sayısı 8574. İstanbul'da faaliyet gösterenlerin, daha doğrusu İstanbul ikametgâhı olanların sayısı 3067 görünüyor. Elektrik mühendisleri olarak, Türkiye genelinde 3561; İstanbul ikametgâhı olup, İstanbul'da faaliyet gösterenlerin sayısı da

1560 kadar görünüyor. Mimarlar, Türkiye genelinde 2854 ve İstanbul'da 1122 görünüyor. Makine mühendisleri, Türkiye genelinde 4828, İstanbul ikametgâhlı olan ve burada faaliyet gösterenler de 1715 gibi görünüyor.

Aydın beyin verdiği bilgilere bir ekleme yapmak gerekirse; il sayısı 81'e çıkarıldıktan sonraki yapı denetim yapan faal firma sayısı 1229.

Az önce denetçilerin sayısını söyledim, yardımcı kontrol eleman sayısı da 22 bin görünüyor. Yardımcı kontrol elemanları artık denetçi değil, şimdi onlara kontrol elemanı unvanı verildi.

Kısacası, baktığımız zaman, bu sektörde 40 binin üzerinde mühendisimiz denetçi veya kontrol elemanı olarak fiilen görev yapıyor. Dolayısıyla, bu iş, mühendisliğin esas görevlerinden, unsurlarından biri haline geldi.

10 yılı aşkın süredir uygulanan bu yapı denetim sisteminde bu mühendis arkadaşlarımızla sistemin nereye geldiğini size çok kısaca açıklamak ve kendi görüşlerimi sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlar; size tarihleriyle verildi, tekrar bu tarihlerle kafanızı karıştırmak istemiyorum. 2001 yılında çıkarılan 4708 sayılı Yasayla 19 ilde pilot uygulamaya geçildi. Pilot uygulamayla, 1-2 yıllık bir süreçte görülecek eksiklikler veyahut yanlışlıklar, hatalar düzeltilir ve yasada revizyona gidilerek, esas sistem oluşturulur. Ancak, bu pilot uygulama, maalesef, 11 yıl sürmüştür, hadi 10 yıl diyelim. Bu arada bizim tespitlerimizle, dernek olarak girişimlerimizle birtakım yönetmelik ve genelgelerle bazı düzenlemeler yapıldı. Ancak, temeldeki sorunlar değiştirilemedi; çünkü bu ancak yasayla mümkün.

En son ciddi bir tedbir olarak 1 sene önce hazırlanan bir revizyon yasası Meclise sunuldu; ancak, Mecliste, geçen yasama döneminde sıra gelip de bir türlü ele alınamadı. Bu yasa ile denetçilerin ve şirketlerin birçok sorunları çözülebilirdi. Ancak, o yasa çıkarılamadı.

Sonuç olarak, bu yasalaşma sürecinin çok uzayacağı anlaşıldığından, 17 Ağustosta bir kanun hükmünde kararname çıkarılmış; burada da esas olarak, Aydın beyin kısaca belirttiği üzere, iyileştirilmesi beklenirken, hem ücretler hem de yapı denetim hizmet bedelleri yarı yarıya düşürülmüştür. İşlerin boyutlarına göre, zorluklarına göre bir

kademelendirme yapılmasını istemiştik; ama ne yazık ki bu dikkate bile alınmadı.

Değerli arkadaşlar; 50 bine yakın mühendisi ilgilendiren, 50 bin kadar mühendisin iştigal ettiği yapı denetim konusu çok tartışılıyor. Bunu hepimiz biliyoruz. “Yapı denetim başarısız” diye, birçok kuruluşlardan tepki alıyoruz. Böyle bir algı oluşmuş: “Yapı denetim başarısızdır.”

Oysa kanundaki bütün eksikliklere rağmen, bunların giderilmemesine, ilk uygulamadan gelen zorluklara rağmen; Türkiye gibi, kaçak yapılaşmanın çok yoğun yaşandığı bir ülkede, özellikle kaçak yapılaşmanın, çarpık yapılaşmanın en yoğun yaşandığı İstanbul'da bile birçok şey düzeltilmiştir. Yapı denetimcilerin bize göre sorumlulukları ağırdır; ancak, yetkileri o kadar yoktur. Çok fazla yetkisi yoktur; sadece ilgili idareye beyanda bulunabilirler.

İstanbul gibi, çarpık yapılaşmanın en yoğun yaşandığı bir ilde bile, en azından kaçak yapılar kontrol altına alınmıştır. İstanbul'un tarihinde hiçbir zaman kaçak yapılaşmanın bugünkü kadar kontrol altına alındığı görülmemiştir; kaçak katlar tümüyle bitirilmıştır.

Bunu şunun için söylüyorum: Yeni binaların güvenliği; bu konuda itirazsız, hiçbir zorlukla da karşılaşılmadan, sağlanmıştır. Yani hiçbir şey yapmasa bile yapı denetim firmaları, en azından şehircilik açısından bu kaçak yapılaşmanın önüne geçmiştir.

Bakın arkadaşlar, meslek hayatımın tamamına yakını İstanbul'da yaşadım. Böyle bir ilde, ruhsat alınırken, artı bir kat veyahut da çekmekat tamamlanması gibi bir doğal hakkı vardı sanki yatırımcının, yani müteahhidin. Bu duruma bir son verilmiş, bütün kaçak katlar bitirilmiştir; ama denetimin dışında yapılan bir şey varsa, onlar da belediye ile adli kurumlar arasında halledilmektedir. Yapı denetimli hiçbir binada bu bırakılmamıştır. Binalar yerli yerine oturtulmuştur. En azından bu hizmeti bile göz ardı etmemek lazım. 19 ilde bu uygulanmıştır. Şimdi 81 ile yaygınlaştırılmıştır.

Yapı Denetim Yasasının çıktığı ilk dönemlerde yapılan laboratuvar kontrollerinde çok miktarda vasıfsız yapı malzemesi tespit ediliyordu. İlk senenin sonunda bu durum düzelmeye başladı. Demir, beton gibi bu malzemeler, özellikle üretilen demirler yapı denetimi olmayan illere gönderilmeye başlanmıştı. Bunu biz çok duyurduk, bakanlığa da duyurduk. Bu malzemeler yapı denetimi olmayan illere gitmeye

başlayınca, yapı denetim 81 ile yaygınlaştırılarak bunun önüne büyük ölçüde geçilmiş oldu.

Yapı denetim, Bakanlık tarafından da uzun süre tartışıldı, başarısız olduğu söyleniyor. Denetçiler ve şirketler için mevcut yasaya göre tek bir ceza maddesi var o da ne olursa olsun 1 yıla kadar kapatma cezası. Bakıyorsunuz, o alelacele çıkarılmış yasada, insanların bina içindeki basit kapı, pencere yapılarındaki hatalar... Zaten cezaların yüzde 90'ı mimari uygulamaya yönelik, yani cezaların yüzde 90'dan fazlası, binaların güvenliği açısından sorun yaratmayacak eksiklikler, kusurlar nedeniyle verilmiş. Binaların güvenliğini tehlikeye atan kusur tespitleri yok denecek kadar az. Burada sorun şu ki halen de yaşanıyor; binaların mimarisinin uygulanması esnasında gerçekten 60 yıldır alışılmış bir düzen var, bunu kolay kolay bitiremezsiniz. Bu konuda belediyelerin çok daha büyük destek olması lazım. Onun dışında, binalar kontrol altına alınmıştır ve cezalar da, maalesef, binalarda kapı, pencere, baca, sığınak falan gibi, balkon kapatma gibi, basit nedenlerle, düzeltilebilir nedenlerle verilmiştir, birçok denetçi arkadaşımız bu yüzden ceza almıştır, mahkemelere gitmektedir ve bunların bazıları halen devam etmektedir.

Örneğin bazı mühendisler ve şirketler, balkon kapatmalar için ceza aldı, ancak daha sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesinin yaptığı yönetmelik değişikliğiyle bu uygulama suç olmaktan çıkarıldı, ama cezalar duruyor.

Tabii, baştan söylediğim gibi, bir pilot uygulama on sene sürerse bu tür aksaklıklar çıkar. Bununla ilgili çok çalışmalar yapıldı, dernek adına girişimlerde bulunuldu ve bugün yani yeni dönem itibarıyla bunlar yeniden ele alınıyor.

Bana verilen süre azaldığı için, çok kısaca, bahsi geçen o son toplantılarla ilgili bir iki konuya daha değinerek, konuşmamı tamamlamak istiyorum.

O toplantılarda ben de bulundum. Sayın Bakan gündüz gelmedi, ama akşam yemeğe katıldı ve birtakım açıklamalarda bulundu. Ertesi gün için bizim Yapı Denetim Kuruluşları Birliğine randevu verdi; gittik, kendisiyle bir saat kadar görüştük. Konuyla ilgili çok süratli değişiklikler yapılmakta olduğunu, sistemin düzeltileceğini, bu bahsettiğimiz konularda iyileştirmeler yapılacağını, ceza maddelerinin

başından beri söylediğimiz gibi adaletli ve caydırıcı bir halde, kısa zamanda yeniden düzenleneceğini ifade etti. Bu bilgiyi de size aktarmış olayım.

Sözlerimi şimdilik burada noktalıyorum; eksik kalan diğer konulara da soru-cevap kısmında değinmek isterim.

Teşekkür ederim.

Panel Yöneticisi - Sayın Tekin Saraçoğlu'na çok teşekkür ederiz.

Şimdi sözü Mimarlar Odası İstanbul Şubesinden Bülend Ceylan'a veriyorum.

Buyurun.

Bülend CEYLAN - Sayın Başkan, değerli konuklar; sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

İstanbul Teknik Üniversitesi mezunuyum. Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Yapı Denetim Komitesi üyesiyim ve SMGM kapsamında da yapı denetim eğitmeni olarak görev yapıyorum.

Ülkemizde kamuyu olumsuz etkileyen tüm konuların karşısında duran ve ana amaçlarından biri kamu yararını sağlamak ve korumak olan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin çatısı altındaki meslek örgütlerimizden biri olan Elektrik Mühendisleri Odasının, yapı denetim konusunu önemseyerek, bu paneli düzenlemesinden ötürü, Sayın Başkan ve Yönetim Kurulu üyelerini kutluyor ve teşekkür ediyorum.

Yapı denetim konusu, sizlerin de bildiği ve daha önceki konuşmacılarımızın da değindiği gibi, 1999 depremi sonrasında hayatımıza yoğun olarak girdi, bu konuları sürekli görüşüyoruz, farklı ortamlarda tartışıyoruz. Sizin de bildiğiniz gibi, 5 Şubat 2008 tarihli Yapı Denetim Uygulama Esasları Yönetmeliğindeki 14. Madde gereğince, meslek örgütlerimiz, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, yeni adıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından görevlendirilmiş ve yapı denetim kuruluşlarında çalışan denetçilere, kontrol elemanlarına eğitimler verilmektedir. Bu konuda detaylar, sorumluluklar ve görevler hep sizlerle paylaşıyor.

Ben, bu konulardan ziyade, yapı denetim konusuna başka bir yönden bakmak istiyorum. Yapı denetim kavramına girerek, diğer ülkelerdeki uygulamaları sizlerle paylaşmak istiyorum.

Denetim, bildiğiniz gibi, sadece yapıda değil, her iş dalında; ailede, okulda, meslek alanımızda, her alanda var. Çocuklarımızı denetliyoruz, büyüklerimiz aile ortamında bizi denetlediler, hatta denetlemeye devam ediyorlar. Peki, buradaki denetimden ne anlıyoruz? Bir işin, üretimin, yürürlükteki mevzuata, ilgili şartnamelere, belirlenen ölçülere ve etik kurallara uygun olarak yapılıp yapılmadığının, yapanlar dışındaki kişi ve/veya kişilerin, kurumların gözetimi ve kontrolü altında gerçekleşmesi eylemlerinin bütününe denetim diyoruz. Denetimden amaç, nihai ürünün en az hatayla, yasal ölçütlere uygun olarak kullanıcıya sunulmasının sağlanmasıdır. Yani biz yapı denetimde görev alan kişilerin, yapımcıların buradaki amacı, nihai kullanıcı olan ev sahiplerinin veya işyeri sahiplerinin, bina sahiplerinin burada güvence içerisinde, sağlıklı bir ortamda yaşayacakları yapıyı onlara sunmaktır.

Biliyorsunuz, 4708 sayılı yasa ve ona bağlı yönetmeliklere göre yapı; karada veya suda, daimi veya geçici, yeraltı ve yerüstü inşaatları ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan, sabit ve hareketli tesisleridir. Yapı denetim de; karada veya suda, daimi veya geçici, yeraltı ve yerüstü inşaatları ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan, sabit ve hareketli tesislerin üretiminin, imalatının, yürürlükteki mevzuata, ilgili şartnamelere, belirlenen ölçütlere ve etik kurallara uygun olarak yapılıp yapılmadığının, yapanlar dışındaki kişi ve kurumların gözetimi ve kontrolü altında gerçekleşmesi eylemlerinin bütünüdür.

Burada dikkat ederseniz, şuna vurgu yaparak seslendirdim: Yapanlar dışındaki kişi ve/veya kişilerin denetimi altında. Çünkü yapan kişi, yaptığının doğru olduğuna inanarak bunu yapmaktadır. Bu kişinin dışındaki kişi veya kişilerin bunu denetlemesi, yapan kişinin gözünden kaçan veya hatalı olarak bildiği bir konuyu düzeltmek amacını gütmektedir.

Bu tanımlamalara dikkat çekmekteki amacım, konuyu sadece Türkiye'nin yaşadığı 1999 deprem felaketi sonrasında çıkarılan kanun hükmünde kararname, yasa ve yasaya bağlı çıkarılan yönetmelikler

kapsamında ele almak yerine; gerek yapımcı, gerek kullanıcı, gerekse bu konuda yetkili, ilgili idarelerin sorumluluğu açısından ele almanın yararlı olduğunu belirtmektir.

Öncelikle yapı denetimin tarihsel gelişmesine ve diğer ülkelerdeki uygulamalarına bakalım.

Hepinizin çok iyi bildiği ve birçok sohbet ortamlarında da dile getirdiğimiz üzere, eski çağlardan günümüze kadar devletler, insanların sağlıklı ve güvenilir yapılarda yaşamaları için çeşitli kurallar ve yaptırımlar uygulamışlardır. Bir binanın sahiplerinin, binanın yapım süreci içinde görev alan kişilerin yapacakları hata ve kusurlara karşı korunmasının ilk kurallarına M. Ö. 18. yüzyılda Mezopotamya’da yazılı ilk örnek olan Hammurabi Kanunlarında rastlıyoruz. Hammurabi Kanunlarının, 5 maddesi, yani 229’dan 233’e kadar olan maddeleri inşaatla ilgili yaptırımlardan bahsediyor. Zamanımız kısıtlı olduğu için bunların üzerinde durmadan devam etmek istiyorum.

Bir toplum ve bir devlet düzeni içinde yurttaşlara karşı sosyal sistemin en temel görevlerinden biri, onların can ve mal varlıklarını korumaktır. Bu koruma polis-adliye düzeneğiyle yapılırken, bir yandan da bina kalitesinin kontrolü yoluyla dolaylı bir gözetime ihtiyaç duyulmaktadır.

Roma İmparatorluğunda, çağdaş toplumsal hukukun yasal düzenlemeleri yapılmış ve burada yapılaşmayla ilgili kurallar ve uyulması gereken koşullar belirlenmiştir.

İtalya’da, Rönesans’la birlikte, mühendisin ve mimarın bireysel sorumluluğuna bağlı bir inşaat anlayışı ortaya çıkmış; bu anlayış özellikle yapı dayanımının sağlamlığının garantisini öngörmüştür.

Biliyorsunuz, bizim en önemsedığımız konu, yapının dayanımı ve sürdürülebilirliğidir. Onun içindir ki, bina yapımı sırasında dikkat etmemiz gereken önemli hususlar var.

Tüm bu dönemlerde yapı kalitesi denetiminin ayrı bir mekanizmayla ele alındığını gösteren belgeler bulunmamakla birlikte, düzgün ve dikkatli yapı yapmaya gösterilen özen ve kalite endişesinin var olduğu, günümüze kadar varlığını sürdüren yapılardan anlaşılmaktadır.

Bildiğiniz gibi, günümüze kadar ulaşan bu yapılardan bir kısmı, bazı yıkımlara da uğramıştır, ama burada kullanılan ana malzeme genelde doğal malzemedir. Doğal malzemenin çevre koşullarından daha az etkilendiğini biliyoruz. Günümüzdeki yapılarda ise daha çok doğal malzemelerin birleşimiyle elde edilen malzemeler kullanıyoruz, doğrudan doğal malzemeleri değil...

Yapı denetimin yakın çağdaki durumuna bakarsak; burjuva devrimlerin ilkini gerçekleştiren Fransa’da, Napolyon döneminin toplumsal düzenlemeleri içinde bir çeşit yurttaşlık kanununun çıkarılması da yer almıştır. 19. yüzyılda, dönemin ihtiyaçlarına göre hazırlanan Napolyon’un yasal düzenlemesinde, burjuva devrimlerinin ve endüstriyel sıçramanın bir ürünü olarak, bireysel yapı mülkiyeti kanununa çağdaş bir anlayış içinde yer verilmiştir. Günün medeni kanunlarına ışık tutmuş olduğu söylenen bu tarihsel belgede, yurttaşın mülk edinme hakkı, insan olmanın doğal ve kaçınılmaz bir sonucu olarak tescil edilmiştir.

Biraz önceki konuşmacıların değindiği 595 sayılı kararnameyi, Anayasa Mahkemesi, yurttaşın mülkiyet hakkına karşı olduğu için iptal etmişti. Onu da anımsatmak isterim.

Bu dönemlerde Fransa başta olmak üzere, birçok ülke, yerleşme ve yapılaşmayı denetlemek için, yapıyı yapanlara karşı birer tüketici konumunda olan mal sahibi ve kullanıcıların haklarını medeni kanun ve borçlar kanunuyla güvence altına almıştır.

Toplumsal kavramların gelişmesi 20. yüzyılda gerçekleşmiştir. Sanayileşmiş ülkelerde, doğal malzemeler dışında, sanayi ürünlerinin piyasaya çıkmasıyla yeni tüketim alışkanlıkları oluşmaya başlamış ve tüketilen nesnede kalitenin aranması bir ilke haline gelmiştir. Biliyorsunuz, 1990’lı yıllardan günümüze kadar gelen, 2000’lerde daha gelişen toplam kalite yönetimi, ISO9000’lerin, ISO14000’lerin devreye girmesi, bunların daha gelişmiş ve ileri safhalarını oluşturmaktadır.

Bu anlamda, yapı sektöründe denetim ve sorumluluk mekanizmasına, başta İngiltere, Almanya, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri gibi büyük ülkeler olmak üzere, bütün sanayileşmiş ülkelerde 1930’lardan itibaren ihtiyaç duyulmuştur. İkinci Dünya Savaşından sonra, 1950’lerde çeşitli denetim sistemleri yerine oturmuştur. Bu dönemde

köprü, tünel, sanayi tesisi, stadyum, konser salonu ve diğer ortak kamu kullanımına sahip yapılar ile baraj gibi önemli ve özel yapılar da en azından dayanım ve işlevsellik yönünden kalite kontrolü çerçevesine alınmıştır.

İngiltere’de yapı denetimine bakarsak;

Bina yapım endüstrisini belirli bir düzene sokmak, ülke çapında bir standart getirmek ve kalitesiz inşaatı engellemek amacıyla, 1936 yılında kurulan ve günümüzde Ulusal Konut Yapı Konseyi NHBC adıyla anılan bir kurum oluşturulmuştur. Bu konsey, kâr amacı gütmeyen - biraz önce belirttiğimiz gibi; yapı denetim hizmeti bir kamu hizmetidir. Yani burada bir anlamda kâr amacı güdülmemesi gerekir- özel ve bağımsız bir organdır. Ulusal Konut Yapı Konseyi sayesinde, İngiltere, konut yapımında uluslararası alanda tanınan önemli bir başarıya sahip olmuştur. Ulusal Konut Yapı Konseyi sadece inşaat standardı getirmekle kalmamış, aynı zamanda tüm yapıları inşaat aşamasında izlemek ve denetlemek görevini de üstlenmiştir. Ayrıca, Ulusal Konut Yapı Konseyi, tüketici örgütleri, sanayi temsilcileri, yerel yönetimler, yapı işleriyle ilgili mesleki ve teknik örgütler ve devletle sürekli bir ilişki ve işbirliği oluşturmuştur. İngiltere’de yapı denetimi, kural olarak, yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilmekle birlikte, Ulusal Konut Yapı Konseyi 1985 yılında onaylı denetçi olarak görevlendirilmiş ve böylece denetim hizmetlerinin pekişmesi sağlanmıştır. Ayrıntılara girmiyorum, her yapı için bu konsey bir sertifika vermektedir.

Almanya’daki yapı denetim sistemine bakarsak;

Alman yapı denetim sisteminin kökleri Prusya devlet geleneğine kadar uzanır. Prusya’da önceleri sadece belediyelerin yapı ruhsatı verme yetkileri vardı, belediyeler ruhsat başvuru dilekçelerini sonuçlandırırlardı. Almanya’da yapı denetimin temel esasları, Avrupa Ortak Pazarı açısından yapı denetimin, kalite kontrolün ve tüketicilerin korunması önlemleriyle beraber düşünülmesidir. Almanya’da yapı denetim sisteminin özü, projelendirmeden inşaat bitimine kadar her etapta çok sıkı denetime dayanmaktadır. Bu ülkedeki yapı denetim sisteminin ana desteği, proje ve yapım kontrol hizmetinin sunan denetim mühendisleri sistemidir.

Fransa'daki yapı denetim sistemine bakarsak;

Fransa'da, belediyeler, yapı işini yalnızca genel imar planına uygunluk açısından denetlemektedirler. Aynı zamanda, Fransa'daki mülkiyet haklarının, kişilerin ve bu yapı işini üstlenenlerin güvenceye alınması için, zorunlu sigorta sistemi getirilmiştir. Bu sigortalarla ilgili yasaya göre, işverenle sözleşme imzalayan mimarlar, yükleniciler ve mühendisler, kendi iş kapsamında olmak üzere, yapı denetim firmaları, taşeronlar, işin çeşitli bölümlerini yapan üretici ve satıcılar ve bunlara bağlı olarak çalışan elemanlar, yükleniciyle birlikte on yıl sorumludur.

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki yapı denetim sistemine bakarsak;

Amerika Birleşik Devletleri'nde de yapı denetimi yerel yönetimler tarafından yerine getirilen bir görevdir. Ancak, mal sahibi adına çalışan tasarım grubu, yapı için olası yüklenici adayları arasından en uygununu seçer ve bu seçtiği mimar, tasarımıyla birlikte, tasarımı hayata geçirme, yapılaştırma aşamasında, ilgili disiplinler, yani inşaat mühendisleri, makine mühendisleri, elektrik mühendislerini beraber çalışmak üzere seçer ve onlarla işlerini halleder, projelerini geliştirir, uygulamayı yapar. Projesini en iyi şekilde uygulayacak yükleniciyi de mal sahibi adına mimar seçer. Amerika Birleşik Devletleri'nde bina sorumlusu mimardır. Mimarlar, profesyonel mühendislerin kendi alanlarındaki çalışma ve deneyimlerinden yararlanarak bu işi yürütmektedirler. Bunlar genellikle geoteknik uzmanları, tasarımcı inşaat mühendisleri, makine, elektrik ve diğer ilgili mühendislik ve uzmanlık alanlarını kapsamaktadır. Mimar, mimari projelerin hazırlanması, diğer tasarım projelerinin hazırlanmasında koordinasyon, yapı izni alma zorunluluğu, imar, alt ve üstyapı, çevre düzeni, pazarlama ve benzeri işleri yüklenen şirketlerin inşaat işleri ihalesinde danışmanlık, inşaat sırasında mesleki kontrolü, gerektiğinde mühendislerin yardımıyla inşaatların kalite kontrol görevlerini yapan bir yetkilidir.

Japonya'daki yapı denetimi sistemine bakarsak;

Sizlerin de bildiği gibi, bizim ülkemizde sermayesi olan herkes yüklenicilik yapabilmektedir ve yüklenicilik faaliyeti bir ticari faaliyet olarak adlandırılmakta ve kabul edilmektedir. Japonya'daki sistem de budur.

Japonya'da da, bizdeki gibi, herkes yüklenicilik yapabiliyor; ama bu konudaki tek şart, yapı standartları yasasına uygun projeler hazırlamak ve inşaat aşamasında bunlara eksiksiz uyulmasını sağlamaktır. Yapılan projelendirme ve yapım aşamasında denetim "kenschikuski" adı verilen özel denetim mühendisleri ve mimar grupları tarafından yapılmaktadır. Herkes bu koşullara ne kadar titiz uyuyor ki, Japonya'daki depremler sırasında herhangi bir yapı yıkılması veya ciddi bir can kaybıyla karşılaşmıyoruz.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

Panel Yöneticisi - Sayın Ceylan'a teşekkür ederiz. Dünyada ve Avrupa'da bu işin nasıl yapıldığına ilişkin gerçekten çok değerli bilgiler aktardı. Aslında ayrı bir eğitim konusu olabilecek geniş bir sunumu var kendisinin, ama zaman darlığı nedeniyle kısa kesmek zorunda kaldı. Soru-cevap bölümünde belki eksik kalan kısımları tamamlayacaktır diye düşünüyorum.

Dördüncü konuşmacımız, İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şube Yönetim Kurulu Başkanı Cemal Gökçe.

Buyurun Sayın Gökçe.

Cemal GÖKÇE - Değerli meslektaşlarım; sanırım 9 veya 10 Eylülde aynı toplantıyı, aynı gündemle Gaziantep'te Mimarlar Odası da gerçekleştirmişti. Yani yaklaşık bir aylık süre içerisinde yapı denetimiyle ilgili ikinci toplantıyı yapıyoruz burada. Bu, son derece önemli bir toplantı. Konunun önemi çerçevesinde, İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi de, İnşaat Mühendisleri Odası adına, 17-18 Kasım tarihlerinde iki günlük bir sempozyum düzenleyecek. Tabii, daha kapsamlı bir toplantı olacak. Burada bulunan meslektaşlarımın 17-18 Kasımda düzenleyeceğimiz bu sempozyuma da katılacaklarını biliyorum.

Hemen şunu belirterek başlayayım: Bir kere, yapı denetimi bir meslek değil arkadaşlar. Yapı denetimi, mühendislik ve mimarlık mesleğinin bir alanı, bir işi. Asıl olan mühendislik ve mimarlıktır. Bu çerçevede, biz, yapı denetim konusunu hiçbir zaman bir iş olarak görmeyiz. Asıl olan mühendislik ve mimarlıktır.

Ben burada bazı şeyleri hızla geçeceğim; çok konuşuldu, biz de aynı şeyleri konuşmaktan artık gerçekten rahatsız olmaya başladık.

Burada görmüş olduğunuz yıkımlar sadece 17 Ağustosla ilgili değil. Ülkemizde yapılarımızın depremde yıkılmalarından geçtik, kendi kendilerine de yıkılıyorlar. Konya’da Zümrüt Apartmanı yıkıldı, 90 kişi öldü. Zeytinburnu’nda Huzur Apartmanı yıkıldı, 7 kişi öldü. Diyarbakır’da Hicret Apartmanı yıkıldı, bilmem kaç kişi öldü. Dolayısıyla, yapı denetimi, sadece, “Depremler olacak, yapılarımız yıkılacak yahut hasar görecektir” çerçevesinde değil; gerçekten sağlıklı, dayanıklı, güvenli, konforlu bir yapıda oturmak çerçevesinde yapılır. Sadece “Deprem olacak, yapılarımız yıkılacak” anlayışıyla yapı denetimi yapılmaz. Ama görüyorsunuz ki, bu yapıların yıkılmaması mucize; yıkılması değil, yıkılmaması mucize. Zaten bunlar da ayakta kalamamışlar, yıkılmışlar.

Değerli meslektaşlarım, sadece içerisinde oturduğumuz yapılarımız açısından bu konuya bakmamak lazım; hastanelerimiz, okullarımız, üniversite binalarımız, yani tüm kamu yapılarımız açısından da konuya bakmak lazım. 17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinde ve 1992 yılındaki Erzincan depreminde de görüldü ki, sadece içerisinde oturmuş olduğumuz konutlar değil, kamu yapılarımızın da yeterli ölçüde denetimleri yok, kamu yapılarımız da ciddi ölçekte hasar aldılar. Bu çerçevede, ülkemiz sınırları içerisinde kamu yapısı, hastaneler, endüstri yapıları, ne kadar yapı varsa, bu yapıların tümünün güvenliği ve dayanıklılığı çerçevesinde konuya bakmak lazım. Böyle baktığımız zaman da, sorunun bir mühendislik, mimarlık sorunu olduğunu görürüz.

1998 yılında, sadece İzmir’de, İstanbul’da bulunan hastaneler incelenmiş; Dünya Bankasının vermiş olduğu bir krediyle 644 bina incelenmiş, bu 644 binadan 508’inin yapı güvenliklerinin olmadığı fark edilmiş ve bunlara güçlendirme projeleri yapılmış. Ama ne yazık ki, 1999 depremi öncesi güçlendirme projeleri yapılmış olan bu hastanelerin ancak birkaç tanesi bugüne kadar güçlendirilmiştir.

Biliyorsunuz, mevcut deprem yönetmelikleri, binalarımızın yapımında kullanılan beton sınıfının C20 olarak adlandırdığımız beton sınıfından daha az değerde olmamasını emreder. Ama biz, İnşaat Mühendisleri Odası olarak, C20’yi bile yetersiz bulurken, yapmış olduğumuz çalışmalar; 1998 yılından 2008 yılına kadar İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul laboratuvarlarına gelen 6076 karotun yüzde 70’inin C20’nin altında olduğunu gösterdi. Bunlar 1178 binadan alınmış örneklerdi.

Yine 2005-2009 yılları arasında 310 binadan alınan 2300 karotta da yine beton sınıfının C20'nin altında kaldığı anlaşıldı. Yeni yapılarımızın deprem güvenliklerinin olması bir yana, mevcut yapılarımızın da deprem güvenliklerinin olmadığı, bu yapıların da güçlendirmeler veya yıkılarak yeniden yapılmalarının kaçınılmaz olduğunu bu çalışmalarımız ortaya koyuyor.

Değerli meslektaşlarım; mühendis ve mimarların üretimi olan işlerin tasarım evresinde, yapım evresinde, denetim evresinde oluşan hatalar kazalara, can ve mal kayıplarına neden olabilir. Depremlerde büyük yıkımlara ve yine can kayıplarına neden olur. Günümüz dünyasında, mühendisler, milyonlarca insanın yaşamından sorumludurlar. Dolayısıyla, konuya sadece mühendislerin mühendislik okullarında okuyarak bir diploma almaları çerçevesinde bakmamak lazım, tüm eğitim süreciyle birlikte değerlendirmek lazım. Çünkü mühendislik eğitimi, sadece inşaat mühendisliği alanı, elektrik mühendisliği alanı, makine mühendisliği alanı veya mimarlık alanı, ilgili fakülteler veya yüksekokullar çerçevesinde değil; anaokullarından, ilkokullardan, ortaokullardan ve liseden başlayan, kaliteli ve çağdaş bir eğitim çerçevesinde düşünülmelidir.

Mühendisin üretim anlayışında, ekonomik bir tasarım, çevre şartlarına uyumluluk, sürdürülebilirlik ilkesine bağlılık, mesleki ve etik sorumluluk, güvenlik ilkesine uymak, toplumsal ve siyasal konularda farkındalık bilinci yer alır. Eğer böylesi bir bakışı yoksa mühendisin, elbette ki ortaya koyacağı üretimde de ciddi bir problem vardır.

Dolayısıyla, biz, meslek insanları olarak, sorumluluk ve etik çerçevesinde de konuya bakmak durumundayız. Çünkü mühendislik etiğinin daha iyi anlaşılabilmesi için, günümüz eğitiminde, dünyada tarih, bilim ve teknoloji sosyolojisi kullanılıyor. Ama ne yazık ki bizim ülkemizde mühendislik ve mimarlık alanında böyle bir eğitim yok. Mühendisliğe, mühendislik etiğine, etik davranışa aykırı davranmaktan kaynaklanan olumsuz durumları ve toplumsal etkilerini artık dünya kaza olarak görmüyor, kazanın dışında değerlendiriyor. Oysa dünyada afet etiği artık gündelik mühendislik uygulamalarında ve toplumsal alanlarda kullanılmaya başlanmıştır ki bizim gündemimize yeni girmeye başladı bu konu.

Bu çerçevede dünyada ve ülkemizde iki görüş hakim. Bir anlayış diyor ki, “Yapılarımızın nasıl sonuç vereceği önceden bilinemez.” Bunu ifade edenler, “Mühendislerin yaptıkları yapılar, makine ve elektronik aygıtların teknik ve toplumsal olarak nasıl sonuç vereceğini, bu ürünler kullanıcının eline geçmeden önce kesin olarak bilinemez” diye devam etmektedirler, “Mühendisler, bu ürünlerin toplumsal etkilerinin uzun erimde ne olacağını bilemezler” demektedirler. Bir bu görüş var. Bir başka görüş de şöyle demektedir: “Mühendisler, işlerinin sonuçlarını, bilim insanlarının deneylerinin sonuçlarını denetlemelidirler. Mühendisler, deneylerden güvenli sonuç sağlamalıdır, yüzde yüz güvenli bir tasarım ortaya koymalıdır. Mühendisler, denetim öznelerinin onayını almış olmalıdırlar. Mühendisler, ürünlerinin içerdiği riskler konusunda kullanıcı ve tüketicuyu önceden bilgilendirmelidirler. Tasarımda güvenlik son derece önemlidir. Uzmanların ve uzman olmayanların risk anlayışları farklıdır. Mühendisler, mesleki ve toplumsal haklara her zaman bağlı olmalıdırlar.” Ben, bu ikinci görüşün daha doğru olduğunu düşünenlerdenim.

Dolayısıyla, mühendislik ve kurallar konusuna baktığımızda mühendis; denetleyecek, güvenli sonuca ulaşacak, kullanıcıyı bilgilendirecek. Ayrıca mühendis, mühendislik uygulamasının kuralların arkasından gelmeyeceğini, kuralların mühendislik uygulamasının arkasından geleceğini bilecek. Herhangi bir kurum yöneticisi, mühendise kendi düşüncesini dikte ettirmeyecek; mühendisin düşüncesi (teknik çerçevede olan kısımlarıyla ilgili söylüyorum) kurum yöneticilerinin her zaman düşüncesinin önündedir ve mühendis ve mimarların bu çerçevede söyledikleri neredeyse kutsal olarak değerlendirilmelidir. Ama ne yazık ki, bizim ülkemizdeki mühendis ve mimarların çalışma alanlarına baktığımızda, evrensel bir çerçevedeki bu kuralların geçerli olmadığını görüyoruz.

Siyasi kaygı ve ticari - ekonomik kaygı, teknik kaygının arkasında olmalıdır. Teknik kaygı en önde olmalıdır. Ama ne yazık ki, bizim ülkemizde pek böyle değildir.

Dolayısıyla, nasıl bir mühendis olmak durumundayız; kendisini sürekli olarak yenileyebilen, öğrendiklerini uygulayabilen, olaylara ve karşılaştığı problemlere yönelik olarak yeni tasarımlar yapabilen, birlikte çalışmaya yatkın, çevresiyle ve meslektaşlarıyla yakın iletişim

kurabilen mühendisler olmak durumundayız, böyle mühendislere ihtiyaç vardır. Bu konuda ciddi problemlerimiz vardır.

Mühendisin sorumluluklarını sıralayacak olursak; topluma karşı sorumlulukları vardır, doğaya karşı sorumlulukları vardır, iş yaptırana karşı sorumlulukları vardır, mesleğe ve meslektaşına karşı sorumlulukları vardır, birey olarak kendilerine karşı sorumlulukları vardır, örgütlerine karşı sorumlulukları vardır.

Bu noktada da evrensel kurallar şunlardır: Doğruluk, dürüstlük ve güvenilirlik, insan yaşamına ve refahına saygı, hakkaniyet, açıklık, yeterlilik ve sorumluluk bilincinin gelişkin olması.

Birleşmiş Milletler kapsamında, sürdürülemeyen risk kavramı var. Zamanımızı doğru kullanmak açısından bunu geçiyorum.

1999 Gölcük ve Düzce depremlerinde binaların yüzde 6'sı göçtü, yerle bir oldu. Yüzde 7'si ağır hasar aldı, yüzde 12'si de orta hasar aldı. Haydi, orta hasar alan binalarımız mühendislik çerçevesinde kabul edilebilir; çünkü bina elbette hasar alabilir, ama can kaybına neden olmamalıdır. Dolayısıyla, buradaki (yıkılan ve ağır hasar alan toplam) yüzde 13'lük oran son derece yüksek bir orandır. Yani demek ki bizim yapılarımızın önemlice bir kısmının deprem güvenlikleri yoktur.

Neden göçtü yapılarımız; bunun üzerinde durmayacağım.

Biz sadece mühendis değiliz, aynı zamanda insanız; insanla ilişkilerimiz var, doğayla ilişkilerimiz var, toplumla ilişkilerimiz var. Mühendisin mutlaka dışarıdan kendisine bakması gerekir. Aracılık ettiği ilişkilerde sahip olduğu payın daha anlamlı olması için üst düzeyde bir bilince ve bilgiye sahip olması gerekir. Yaşam bütünlüğünün ve birliğin mesleklere yansması, meslekteki iş etiği kavramıyla mümkündür. Dolayısıyla, sadece mesleklerin kendi içindeki, meslek insanlarıyla işbirliği değil, meslekler arası işbirliği de son derece önemlidir. Bu noktada ciddi bir problem vardır.

O halde, birer bilgi kurumu olan üniversitelerin, bağımsız kuruluşlar olarak meslek odalarının, işyerlerinin, çalışanların, kamusal alanda karar vericilerin bilinçli olmaları birçok şeyin çözümünü de kolaylaştırır. Ama ne yazık ki, bizim ülkemizde bu çerçevede bir işbirliğinin de gelişmemiş olduğunu görüyoruz. Bu sadece ilgili kurum ve kuruluşlar çerçevesinde değil, yasaların çıkartılması evresinde de

gündeme geliyor. Denetim konusuyla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir yasa çıkartılıyor; ama ne yazık ki, bu alanın aktörleri devre dışı kalıyor.

Kimlerdir bu alanın aktörleri? Açıktır ki, bizler tek tek meslek insanlarıyız, ama tek tek ilgili toplantılara katılabilme şansımız olmadığı için, her meslek grubu kendi örgütleri kanalıyla temsil ediliyor. Dolayısıyla, mühendislik ve mimarlık alanını ilgilendiren bir yasa çıkacaksa eğer, denetimle ilgili bir yasa çıkacaksa, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği devre dışı bırakılamaz, müteahhitler devre dışı bırakılamaz, üreticiler devre dışı bırakılamaz, yani bu alanda çalışan hiç kimse devre dışı bırakılamaz. Ama ne yazık ki, bizim yasalarımız birkaç kişinin iki dudağı arasında çıkan kararlarla oluşturulduğu için, bugün bu yasaları tartışıyoruz, yeni çıkacak yasaları da tartışacağız.

Bu nedenle, ben, “Şunun yapılmaması lazım, bunun yapılmaması lazım” noktasından daha öteye, işin felsefesiyle ilgili konu üzerinde biraz daha durmayı uygun gördüm.

Bildiğiniz gibi, 595 ve 601 sayılı kanun hükmünde kararnameler çıkarılmıştı. Gerek 1938 yılından kalan 3458 sayılı yasayı değiştiren, gerekse TMMOB Yasasına ilave olarak düşündüğümüz 595 ve 601 sayılı kararnameler son derece önemlidirler. Çünkü bütün dünyada, mühendisin bilgi yeterliliğini, etik bakışını, ahlaki yapısını değerlendirerek, onu belgelendirecek olan, kendi meslek kuruluşlarıdır. Bu çerçevede, meslek odaları, meslek insanların uzmanlıkları çerçevesinde onlara belge vereceklerdir. Ama ne yazık ki, bu kararnameler Anayasa Mahkemesince iptal edilince devre dışı kaldılar. Tamam, kabul edelim, Anayasaya aykırıydı. Peki, 4708 sayılı yasa çıkarıldığı zaman, bu 595 ve 601 sayılı kararnamelerin amaçları 4708 sayılı yasaya niye dahil edilmedi, bunu da sormak lazım? Çünkü işlerine gelmedi o zamanki yöneticilerin.

Değerli meslektaşlarım; İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesine 2000 sonrasında, 2008 yılına kadar 1031 proje gelmiş. Biz bu 1031 projeyi incelemişiz. Tabii, yapı denetim kuruluşlarından gelmiş bu projeler. Çuvaldızı her zaman kendimize batırmak durumundayız. Elbette ki başka kurum ve kuruluşların eksikliklerini eleştireceğiz. Burada bulunan arkadaşların tümü olarak aşağı yukarı aynı kuşağın

insanlarıyız. Eğer yasal çerçevede birtakım değişikliklerle dönüşümler yapılacaksa, öncelikli olarak kendi haklarımızdan feragat etmek durumundayız. Yani yaptığımız bu işin mutlaka mesleki birikimlere, etik kurallara, ahlaki normlara, çevre güvenliğine ve yapım güvenliğine dayalı olması için gerekli olan yasal değişiklik ve dönüşümlerin yapılmasında kendi menfaatlerimizi değil, kamu güvenliğini ve kamu yararını dikkate alarak, bu çerçevede öncülük etmek durumundayız.

Bu noktada, yapı denetim kuruluşlarından bize gelen 1031 proje değerlendirdik. Biz istemesek de bu projeler çeşitli nedenlerle geliyor; bazı yapı sahipleri, ilgili mühendisle sözleşme yaptığı zaman veyahut yapı denetim kuruluşu diyor ki, “Benim projemi İnşaat Mühendisleri Odasına götüreceksin” veya bazı duyarlı yapı denetim kuruluşları var, bu yapı denetim kuruluşları projelerini bize getiriyorlar veya bazı ilgili, duyarlı proje müellifleri vardır, bunlar projelerini İnşaat Mühendisleri Odasından geçmesini düşünüyorlar. Biz bu projelere baktığımızda; diyebilirim ki yüzde 90’ının deprem yönetmeliklerine aykırı olduğunu gördük.

2008 yılından 2011 yılına kadar bize gelen projelerin sonuçlarını da 17-18 Kasım’da yapacağımız sempozyumda bir kez daha ortaya koyacağız. Durumda bir iyileştirme, geliştirme var mıdır, yok mudur, bakacağız.

Bir başka konu da şu değerli arkadaşlarım: Geçtiğimiz yıl, yani 2010 yılında inşaat mühendisliğiyle ilgili okullara alınan öğrenci sayısı 4500’tü. 2011 yılında ise bu sayı 7980’e yükseldi. Düşünebiliyor musunuz -hani mesleğimizi niye doğru yapmıyoruz diyoruz ya- bu, haksız rekabet demektir. Ülkemizde bulunan her insanın yükseköğrenim görmesini elbette biz de arzu ederiz. Ama can ve mal güvenliğiyle ilgili hizmet üreten mühendislik ve mimarlık alanına eğer öğrenci alınacaksa, okullar açılacaksa, bunların altyapısının mutlaka yeterli olması lazım, öğretim kadrolarının yeterli olması lazım. Bu meslektaşlarımız gelecekte iş isteyecekler; dolayısıyla hizmet kalitesinin oldukça düşmesine neden olacaklar. Bu yüzden, konu sadece inşaatların üretim sürecindeki denetim konusu değildir.

O halde, ne yapmak lazım?

Yapı denetimi, planlama sürecinin bir sonucudur, kendisi değildir.

PANEL/FORUM: YAPI DENETİM UYGULAMALARI VE SORUNLARI - 1 Ekim 2011

Planlama, tasarım, üretim, denetim konusu bir bütündür. Katılımcı bir anlayışla Yapı Denetim Yasası mutlaka yenilenmelidir.

Meslek insanlarının mesleki derinliğini dikkate alan, ahlaki ve etik bir anlayışa dayalı yeni bir mühendislik yasası mutlaka çıkarılmalıdır.

Meslek odalarının, sektör temsilcilerinin, kamu kurum ve kuruluşlarının katılımıyla oluşacak özerk bir yapı denetim kuruluşu mutlaka oluşturulmalıdır.

Mesleki sorumluluk sigortası yapı denetim sürecine dahil edilmelidir. Mesleki sorumluluk sigortası konusu, mesleki denetimin olmazsa olmaz bir parçasıdır.

Denetim hizmetleri ticari bir fonksiyon olarak değil, bir hizmetin karşılığı olarak yapılmalıdır.

Yapı denetim laboratuvarları sadece mühendis ve mimarlar tarafından kurulmalıdır.

Denetim mühendis ve mimarları kendi meslek odaları tarafından mutlaka belgelendirilmelidir.

Müteahhitlik sistemi değiştirilmeli, sadece ticaret odasına ve vergi dairesine kayıtlı olmak kuralı kaldırılmalıdır.

Çünkü dünyada böyledir. Eğer çağdaş dünyaya dahil olmak istiyorsak, sadece İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin konuya böyle bakması yeterli değil, Bayındırlık Bakanlığı da, müteahhitlik sektörü de, tüketiciler sektörü de aynı şekilde bakmalıdır.

Mühendis ve mimarların sicilleri kendi meslek odaları tarafından tutulmalıdır.

Ücretli çalışan mühendis ve mimarların özlük hakları kamu güvencesi altına alınmalıdır.

Bugünkü şantiye şefliği sorumluluğu, şantiye şefliği sistemi kaldırılmalı; bir meslek insanının sadece bir işin şantiye mühendisliğini yapabileceği yasayla belirlenmelidir.

Yapı denetim süreci, emeklilerin ve yeni mezun meslektaşların zorunlu olarak bulunduruldukları bir sistem olmaktan çıkarılmalıdır.

Meslek insanları her yıl zorunlu olarak meslek içi eğitim ve kurslarına katılmalı, bu konuda meslek odaları yetkili olmalıdır.

Denetim konusu, toplumsal bir sorumluluk alanı olarak görülmelidir.

Her yerleşim yerinde kamu ve özel ayrımı yapılmaksızın, yer seçim kararlarından planlamaya, yapı üretiminden yapının iyileştirilmesine kadar her alanda ve süreçte denetim zorunlu olmalıdır.

Saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum.

Panel Yöneticisi - Sayın Cemal Gökçe'ye teşekkür ederiz. Kendisinden yine soru-cevap bölümünde de ayrıca yararlanmaya devam edeceğiz.

Şimdi sözü Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi adına Turgut Bozkurt'a veriyorum.

Turgut BOZKURT - Merhaba arkadaşlar.

Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu üyesiyim. Odam adına, yapı denetim sistemi, uygulaması, sorunları ve çözüm önerilerini içeren bir sunumu sizlerle paylaşacağım.

Güvenli ve sağlıklı barınma hakkı, insanların en temel haklarından biridir ve tüm ülkelerde anayasal güvence altına alınmıştır. Bu nedenledir ki, bu hakkın yerine getirilmesi yasalarla ve ikincil mevzuatlarla düzenlenmekte, standartlar ve normlarla her detay tanımlanmakta ve çok sıkı bir şekilde gerçekleştirilen kamu denetimiyle güvence altına alınmaktadır.

Birinci derecede deprem kuşağı içerisinde yer alan ülkemizde yapı denetim süreci, ne yazık ki, gelişmiş ülkelerdeki seviyelerde değildir. Yapı denetimle ilgili ilk ciddi çalışmalar 17 Ağustos 1999 Marmara depreminden sonra başlamıştır. Üzerinde defalarca değişiklik yapılan yasal mevzuat ne yazık ki işlememiş, yapı denetim sürecini bir keşmekeş haline getirmiştir.

Odamız, yapı denetim sürecine ilişkin, 2007 yılındaki 8. Tesisat Kongresinde bir yapı denetim paneli, 2011'deki 10. Tesisat Kongresinde de bir atölye çalışması gerçekleştirerek, konu kendi mesleğimiz açısından bütün boyutlarıyla irdelenmiştir. Burada oluşturulan görüşleri şimdi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Bu görüşlerden de anlaşılacağı üzere, yapı denetim süreci yasal mevzuatta yanlış kurgulanmış; bir kamu hizmeti olması gereken yapı denetim hizmeti özel şirketlerin insafına bırakılmıştır. Meslek odaları bu sürece dahil edilmemiş; bunun yerine, mesleğini kötüye kullanan üyeler odalarına şikâyet edilerek, odaları üyelerini cezalandıran kurumlar haline getirmiştir. Bugün meslek odalarımızın onur kurulları, yapı denetim şirketlerinde yer alıp da, mesleğini kötüye kullanan yüzlerce üyenin dosyalarıyla uğraşmaktadır.

Anayasa göre meslek odaları:

Ülkemizdeki meslek odaları, hepimizin bildiği gibi, Anayasanın 135. Maddesine göre kurulmuş kamu tüzel kişilikleridir. Bu durum Anayasada şöyle düzenlenmiştir: “Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadıyla, kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından, kanunda gösterilen usullere göre, yargı gözetimi altında gizli oyla seçilen kamu tüzel kişilikleridir.”

TMMOB Yasasında, Anayasanın bu 135. maddesi doğrultusunda çıkarılan 6235 sayılı yasanın 2. maddesinde de şöyle diyor: “Birliğin kuruluş amacı, mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyeti kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlakını korumak için gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak, meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak, gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkında görüş ve düşüncelerini ilgililere bildirmektir.”

Bina yapım sürecindeki aktörler:

Bina yapım sürecinin aktör ve parametrelerini kısaca açmaya çalışalım.

Ülkemizdeki mevcut yasal prosedüre göre oluşan işveren, tasarımcı, müteahhit ve yapı denetim kuruluşları arasındaki ilişki düzenli olmayan bir ilişki ağı görünümündedir.

Ülkemizde yapı sektörünü düzenleyen mevzuata göre, mal sahibi, yaptıracığı yapıyla ilgili olarak, mimar, mühendis, müteahhit, yapı denetim şirketi veya müşavir firmayla ayrı ayrı anlaşma yaparak, işin kendi tarafından ya da atayacağı kontrol elemanlarınca kontrol edileceğini varsaymaktadır. Büyük çaplı otel, site, iş merkezi, alışveriş merkezi gibi binalarda bu kontrol mekanizması işlemekteyse de, herkesin bildiği gibi, küçük yapılarda, özellikle konutlarda bu sistem işlememektedir. Daha küçük yatırımlar ülkemizde genellikle, kat karşılığı inşaat tabir edilen, mal sahibinin para yerine, arsanın bir kısmını müteahhide devri yöntemiyle gerçekleştirilmektedir. Bu yöntemde arsa sahibi, müteahhitte kat karşılığı yöntemle anlaşmakta, diğer bütün işler anahtar teslim olacak şekilde müteahhide bırakılmaktadır. Böyle olunca da müteahhit, proje grubu ve yapı denetim şirketiyle mal sahibi adına anlaşmakta, onların ücretlerini ödemekte, özellikle yapı denetim şirketinin ücretini yine mal sahibi adına bankaya yatırmaktadır.

Proje grubunun, yapı denetim şirketinin, müteahhidin kendi sorumlulukları çerçevesinde bağımsız çalıştığını varsaydığımız bu kurguda, aslında ülkemizdeki inşaatların çok büyük bir bölümünde bu bağımsızlık söz konusu değildir. Kat karşılığı sistemin ortaya çıkardığı tabloda, müteahhit, proje grubu, yapı denetim şirketinden oluşan konsorsiyumlar meydana gelmektedir. Bu konsorsiyumun patronu doğal olarak müteahhit olmaktadır. Çeşitli büroların ve şirketlerin doğal ortaklıklarının dışında, bazen müteahhit, proje grubu ve denetim şirketiyle gerçek anlamda da ortaklık kurabilmektedir. Bu tür ortaklıklarda da bağımsız bir yapı denetiminden söz etmek mümkün değildir. Yapı denetim şirketleri, çoğunlukla patronları konumundaki müteahhitlerin işlerini denetleyememekte, bozuk işleri yeniletememektedirler.

Yapı denetim işi bir kamu hizmetidir ve bağımsız olmalıdır. Şu an ülkemizdeki Yapı Denetim Kanunu çerçevesinde oluşturulan kurguda, yapı denetim şirketlerinin bağımsız çalışmalarından söz etmek maalesef mümkün değildir.

Yapı denetim süreci üzerine önerilerimiz:

1) Yapı denetim hizmetinin, yapım ruhsatından oturma raporu aşamasına kadar her aşaması net olarak tanımlanmalı, belgelendirilmelidir.

2) Yapı denetim şirketlerinin, yapının ruhsat alımından oturma raporu alınma aşamasına kadar yapım aşamasında yer alan tüm meslek disiplinlerinin hizmetlerinin denetimlerini eksiksiz bir şekilde yapabilmesi için, denetim aşamaları, denetçilerin yetki ve sorumlulukları, net olarak tanımlanmalıdır.

3) Yapıların inşaat ruhsatı aşamasından oturma raporu aşamasına kadar geçen yapım sürecinde denetimin aşamaları ayrı ayrı tanımlanmalı, bu aşamada yapılacak olan denetimler ayrı ayrı kayıt altına alınmalı ve ayrı meslek disiplinleri için tanımlanacak imalat denetim aşamaları her bir meslek disiplini için hazırlanacak yapı denetim defterine raporlanmalı ve iş bitiminde hazırlanacak iş bitirme belgesi ile yapı ruhsat eki projelere uygun olarak verilmelidir.

Bu konuyla ilgili makine mühendisliği meslek disiplinini ilgilendiren imalatlara ilişkin taslak yapı denetim defteri Odamız tarafından hazırlanmıştır.

4) Yapı denetim hizmetlerinin zafiyete uğramaması için, yapı denetim şirketlerinin yapı müteahhitleriyle ticari ilişkiye girmeleri engellenmelidir.

5) Mevcut Yapı Denetim Kanunu, yapıların proje müellifleri ve yapı denetim şirketlerinin yapı sahibi tarafından bulunmasını kurgulamış, yapı denetim şirketinin ücretinin de idare aracılığıyla ödenmesi sağlanarak, bağımsız bir denetim hizmetinin koşulları yaratılmaya çalışılmıştır. Ancak, ülkemizdeki yapı sektörüne bakıldığında, yapı sahiplerinin, proje müellifleri, yapı denetim şirketleri ve beraberinde yapı müteahhitleriyle münferiden anlaşmaları yerine; proje müellifi ve yapı denetim şirketleriyle gerçekleştirilmiş akitleri de müteahhit firma üzerinden yaptığı uygulamalarda görülmektedir. Özellikle yap-satçı kabul edilen ve müteahhitlerin arsa sahipleriyle kat karşılığı anlaşmaların yapıldığı binalarda tümüyle bu tür uygulamalar gerçekleşmektedir. Bu uygulamada proje müellifleri ve yapı denetim şirketleri ile yapımcı müteahhit arasında doğrudan ticari bir ilişki kurulmakta, zaman içinde özellikle yapı denetim şirketleri ile

müteahhit firmalar müşteri konumuna gelmektedir. Böyle bir durumda, yapı denetim şirketleri ile müteahhitler arasında ücret pazarlıkları yapılmakta; yapı denetim şirketlerinin müşteri kaybı kaygısıyla, denetim hizmetinin bağımsızlığını sekteye uğratmaktadır.

Öncelikle, yapı denetim şirketlerinin yapımcı müteahhitler tarafından belirlenmesi sürecinin önüne geçilmesi, yapı denetim hizmetinin bağımsızlığı açısından son derece önemlidir. Bu nedenle, yapı denetim şirketlerinin hizmet, sınıf ve kapasitelerine göre ilgili idareler tarafından (belediyeler, çevre ve şehircilik il müdürlükleri vb.) adil olarak tayin edildiği bir sistem üzerinde çalışılmalıdır.

6) Yapı denetim mevzuatı, yapı denetim hizmetini oluşturan tüm meslek disiplinleri hizmetlerinin eşit önemde yerine getirilmesini sağlamalıdır.

Yapı denetim mevzuatı, Marmara depremi sonrası hazırlanmış olması sebebiyle, başlangıç olarak depreme dayanıklılık ve özellikle binaların statik betonarme donanımlarının denetimlerinin daha çok önemsendiği bir mevzuat görünümündeydi. Süreç içerisinde yapı mevzuatını ilgilendiren yeni yasa ve yönetmeliklerin yayınlanması (Yangın Yönetmeliği, Enerji Verimliliği Kanunu, Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği) yapı denetim mevzuatının kapsamını da değiştirmiş; diğer meslek disiplinleri (mimar, makine mühendisi, elektrik mühendisi) hizmetleri kapsam içinde daha geniş yer bulma imkânına sahip olmuştur. Ancak, henüz yapı denetim mevzuatı bir bütün olarak yapıda görevli tüm meslek disiplinlerine eşit yetki ve sorumluluk yükleyen bir mevzuat olmaktan uzaktır. Bu nedenle, yeni düzenlemelerle, yapılardaki tüm meslek disiplinlerinin hizmetlerinin denetiminin net olarak tanımlandığı, dolayısıyla bu meslek disiplinlerine eşit yetki ve sorumluluk yükümlerinin yer aldığı bir mevzuat haline getirilmelidir.

7) Yapı denetiminde meslek odalarının sürece daha etkin katılımını sağlayacak yeni bir planlama, tasarım, üretim ve denetim süreci modeline ihtiyaç vardır. 4708 sayılı Yapı Denetim Yasası ile 3194 sayılı İmar Yasası ve bağlı ikincil mevzuatın bu model esas alınarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Yapı denetim hizmeti bir kamu hizmetidir. Ülkemizde kamunun kontrolünün önemi geç de olsa anlaşılmış ve yasayla düzenleme

yapılmıştır. Yasayla yapılan düzenleme oldukça karmaşık olan yapı sürecinin denetim uygulamasını devlet güvencesi altına almaktadır. Mevzuatın bugünkü hali, meslek odalarını sürece yeterince dahil etmemekte ve yapı denetim sürecindeki yetki ve sorumluluklarda belirsizlikler oluşturmaktadır.

Merkez Yapı Denetim Komisyonu ve il yapı denetim komisyonları bileşenleri üzerine:

642 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameyle yapılan değişikliklerden arkadaşlar bahsetti, geçiyorum bunları. Burada bizim için önemli olan, “Bakanlıkça uygun görülen birimin bünyesinde faaliyetlerini yürütür. Bakanlık, gerçek görülen konular hakkında çalışmalarda bulunmak üzere, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile meslek ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerini bakanlıkça hazırlanan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde komisyonda görevlendirebilir” hükmüdür. Bu komisyonda meslek örgütlerinin temsilcilerinin bulunması bakanlık tarafından gerek görülmesine bağlanmıştır; oysa yapı denetimi, mesleki yeterlilik, eğitim, belgelendirme itibarıyla meslek odalarının doğrudan görev alanına girmektedir. Komisyon bileşenlerine ilişkin bu eksikliklerin derhal giderilmesi gerekmektedir.

Yapı denetim uygulaması, ticari ilişkilerin ve serbest piyasanın insafına bırakılamayacak kadar önemli bir konudur ve aynı zamanda 3194 sayılı İmar Kanunuyla doğrudan bağlantılıdır. Bu nedenle, başta İmar Kanunu ve Yapı Denetim Kanunu ve ikincil mevzuatlarda, ilgili bakanlıklar, belediyeler, meslek odaları ve Yapı Denetim Kuruluşları Birliğinin koordineli bir şekilde çalışmasını sağlayacak, yetki ve sorumluluklarının tanımlandığı yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Yapı denetimin anahtarı, meslek denetimi; onun olmazsa olmaz koşulu da TMMOB’ye bağlı meslek odalarının yürüttüğü yeterlilik ve belgelendirme faaliyetleridir. Bu nedenle, yapı denetimiyle ilgili kamusal yapılanmalarda TMMOB ve bağlı ilgili odaların görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanarak, temsilleri sağlanmalı; denetçi belgeleri ve takibi TMMOB’ye bağlı odalar tarafından verilmeli, yapı denetim mekanizmasında yer alan meslektaşların sicillerinin

tutulması ve meslek içi eğitimler TMMOB'ye bağlı odalar tarafından yapılmalıdır.

Yapı denetim süreci içinde görev alan mimar ve mühendislerin mesleki anlamda yeterli olmaları, meslekleriyle ilgili yeterli teknik bilgi ve gelişen teknolojiyi takip etmeleri, denetim hizmetlerinin kalitesi açısından son derece önemlidir. Denetim hizmetlerinde konunun uzmanlarının yer alması için, yapım sürecinde görev alan mimar ve mühendislerin meslek odaları tarafından eğitilmeleri ve belgelendirilmeleri sağlanmalıdır.

Ayrıca süreç içinde gelişen teknolojiye göre uzmanlıkların izlenmesi veya verilen hizmetin mesleki teknik esaslarının yanı sıra, etik kurallara da uygun olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla, yapı denetim uygulamasını sağlam bir zemine oturtacak yapı sigortası ve mesleki sorumluluk sigortası sistemine bir an önce geçilmelidir.

Vatandaşlarımızın yapı denetim hizmetlerindeki herhangi bir ihmal ve zafiyetten doğabilecek olan mağduriyetlerinin önlenmesi ve oluşabilecek mağduriyetin süratle tazmin edilebilmesi amacıyla, yapı denetim şirketinin mesleki sorumluluk sigortası bir an önce yasa kapsamına alınmalı ve uygulamaya sokulmalıdır.

Mevcut mevzuatta, yapı denetim şirketlerinin denetim hizmetlerinin yerine getirilmemesi nedeniyle yapı sahiplerinin mağduriyeti oluştuğunda, bu mağduriyetin giderilmesi ya da tazmin edilmesi ancak yargı yoluyla mümkün olabilmektedir. Denetim hizmetlerindeki ihmalin karşılığında mağduriyetin ispatlanması çok uzun yargı süreçleri sonunda ancak sonuçlanabilmektedir. Bu tür hizmetlerde yurtdışındaki uygulamalarda yürürlükte olan mesleki sorumluluk sigorta sistemi, hassas prim sistemi ve oluşan mağduriyetin kısa bir sürede tazmin edilebilmesi açısından, hem denetim firmalarını ticari açıdan disipline etmekte, hem de yapı sahiplerinin mağduriyetlerinin giderilmesi nedeniyle yargıya göre çok daha çabuk olmaktadır.

Yapı üretimi düzeninin asıl öğelerinden olan müteahhidin tanımı netleşmeli, yapıyla ilgili uzmanlığı olmayan meslek sahiplerinin yapım işini üstlenmesi engellenmelidir.

Yapı denetim kuruluşlarının denetimi ve ceza sisteminde halen uygulanmakta olan yöntem sorunludur. Doğrudan kapatma yerine,

sistemin daha doğru işleyişini sağlayacak, cezaları da kapsayan kademeli yaptırımlar uygulanmalıdır.

Bütün kamu yapıları yasa kapsamına alınmalı, TOKİ ve benzeri kuruluşların inşaatlarının denetimi yapı denetim sistemi içerisine dahil edilmeli; yapı denetim uygulamasını ilgilendiren her türlü karar sistemi, konuyla ilgili tüm kurum ve kuruluşların yer alacağı süreçlerde oluşturulmalıdır.

Teşekkür ederim.

Panel Yöneticisi - Sayın Turgut Bozkurt'a teşekkür ederiz.

Sayın İsmail Öztürk, Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi adına konuşacaklar.

İsmail ÖZTÜRK - (EMO İstanbul Şubesi Yapı Denetim Komisyonu Başkanı)- Merhaba arkadaşlar. Hepiniz hoş geldiniz.

Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin düzenlemiş olduğu bu panel/forumda Türkiye'de yapı denetim uygulamaları ve sorunlarını tartışmak üzere buradayız.

Ben, elektrik mühendisiyim. Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yapı Denetim Komisyonu Başkanıyım, aynı zamanda denetçilik yapmaktayım.

Yapı denetimini, güvenilir, sağlıklı, ekonomik yapı elde edebilmek amacıyla, yapıların ilgili idare ve yükleniciden bağımsız olarak tasarım ve yapım aşamalarında can ve mal güvenliğini temin etmek üzere, imar planına, güvenlik ve sağlık kurallarına, norm ve standartlara uygun kaliteli yapı inşa edilmesinin ve yürürlükte bulunan ilgili yapı yönetmelikleri ve standartlara uygun olarak yapılmasının sağlanması olarak tanımlamak mümkündür.

Ülkemizde 1930 yılında yürürlüğe giren Belediye Kanunu ve Umumi Hıfzısıhha Kanunu başta olmak üzere, çıkartılan tüm yasalar, sağlıklı, güvenilir ve afete dayanıklı yaşam çerçeveleri oluşturmak amacını taşımaktadır. Ayrıca yerleşme ve yapı denetimi konusunda çözüm arayışları 3, 4, 6 ve 7. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında yer almıştır.

Türkiye'de, Cumhuriyet dönemiyle birlikte yerleşme ve yapılaşmayı düzenleme ve denetleme amaçlarını taşıyan yapılar düzenlenmeye başlanmıştır. Merkezi yönetimin ağır işleyen bürokrasisi gerekçesiyle,

1985 yılında 3194 sayılı İmar Yasası çıkarılarak, tüm yetkiler yerel yönetimlere devredilmiştir. Yerel yönetimlerin denetimleri iyi ve sağlıklı bir şekilde yapamamaları, 1999 yılında meydana gelen 17 Ağustos ve 12 Kasım depremlerinde büyük can ve mal kayıplarının meydana gelmesine sebep olmuştur.

Bu depremlerde yapıların çoğunun denetimsiz yapıldığı, zeminlerinin çürük olduğu ve denetimin ne denli önemli olduğu gözükmemektedir.

Mevzuatın gelişimi olarak; 1999 büyük Marmara depreminden sonra 595 sayılı, 10 Temmuz 2000 tarihli Kanun Hükmündeki Kararname, 12 Ağustos 2001 tarihli 4708 sayılı Yapı Denetim Kanunu, 5 Şubat 2008 Yönetmeliği, 1 Ocak 2011 tarihinde 4708 sayılı yasanın tüm illere yaygınlaştırılması, arada 641 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve en son 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle yapılan değişiklikler. Tüm bu değişiklikler Yapı Denetim Kanununun uygulanmasında yaşanan sorunlar yumağını çözememiş; aksine, sorunlar yumağının daha da büyümesine sebep olmuştur.

Başta Aydın bey olmak üzere, benden önceki arkadaşlarım mevzuatın dönüşümü hakkında geniş bilgiler verdiler. Bu husus üzerinde daha fazla durmayacağım.

4708 sayılı Yasanın amacını tarif ettikten sonra, sistemdeki sorunlar ve çözüm önerilerini sizlere sunacağım.

4708 sayılı Yasanın amacı, can ve mal güvenliğinin temini, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için, proje ve yapı denetimini sağlamak, yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. Bu amaç doğrultusunda, denetim işlerinin, yapının denetimini üstlenen fenni mesuliyeti tek çatı altında toplayan kuruluşlar eliyle yürütülmesi öngörülmüştür. Yapı denetiminin, mühendis ve mimarlar tarafından kurulan yapı denetimi kuruluşunda 5 yıl deneyimli denetçiler ve kontrol elemanları eliyle sürdürülmesi amaçlanmıştır.

Daha önce bu deneyim süresi 12 yıldı, yeni düzenlemeyle bunu 5 yıla indirmişler.

Yapı denetiminde, 17.09.2011 tarihli 648 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnameyle 4708 sayılı Yapı Denetimi Kanununda bazı değişiklikler yapıldığını söyledik. Aydın bey arkadaşımızın geniş şekilde anlattığı bu

değişiklikleri geçiyorum. Şimdi, sistemdeki sorunlar ve çözüm önerilerine dair bir şeyler söylemek istiyorum.

Sistemdeki Sorunlar

Yapı üretimi: Yoğun mühendislik ve mimarlık bilgisi gerektiren yapı üretim faaliyeti geleneksel olarak sürdürülmekte; müteahhitler için okuryazar olmak ve Ticaret Odasına kayıtlı olmaktan başka bir nitelik aranmamaktadır.

Yapı denetim firması: Kurucularda mühendis ve mimar diploması yeterli görülmüş ve denetçi belgesi bile istenmemektedir.

Laboratuvarlar: Yetkili ve konusunda uzman mühendislik meslek alanı olması gereken laboratuvar kuruculuğu, hiçbir eğitim ve nitelik şartı getirilmeden, herkese açılmıştır.

İmza: Yapılarda yapılan her hizmet hak edişi sonrası, yapı alanı sorumluluğu aynen kalmak şartıyla, denetçi, kontrol elemanı, yardımcı kontrol elemanı üzerine otomatik olarak düşürülmektedir.

Özlük haklarımız: Mühendis ve mimarların çalışma koşulları ve özlük hakları piyasa koşullarına terk edilmiştir.

İstisnalar: Yapı Denetim Kanununda bazı istisnalar var. 200 metrekaresinin altındaki yapılar yapı denetimi; 500 metrekaresi altı yapılar şantiye sayılıp, müteahhitlik uygulaması kapsamı dışında bırakılmıştır.

Şantiye şefliği: Şantiyede bulunması gerekmeyen, 30 bin metrekaresine kadar ve 5 ayrı müteahhidin inşaatında görev alabilen; kâğıt üstünde imzası bulunması dışında, olmasa da olur mantığıyla, asgari ücretli bir eleman haline getirilmiştir.

Çözüm Önerileri

Denetçi mühendislik: Mühendislik disiplininde deneyimli, bağlı olduğu meslek odasında denetçilik eğitim ve seminerlerine katılmış, etik değerleri ön plana çıkaran, bu değerlere sahip meslek mensuplarının yetki konusunu önceliklendiren denetçi mühendis kavramı getirilmeli ve denetçi mühendis ve mimarlık hizmeti sistemin özünü oluşturmalıdır.

Denetçiler, imza attıkları yetkileri mutlaka iyi takip etmeliler ve bu yüzden yargıya düştüklerinde imzaların kendilerine ait olup olmadığını izleyebilmelidirler.

Burada bir parantez açıp, başıma gelen bir olayı anlatmak istiyorum.

X firmasında 2 ay görev aldım. Bu 2 ay görev süresince hiçbir imza defterine, föye imza atmadığım halde, yakın zamanda savcılıktan tarafıma, “Bu imza senin mi?” diye bir sorgu geldi. İmzaya baktım, benim olmadığını anlayınca suç duyurusunda bulundum.

Şunu demek istiyorum: Attığımız imzanın arkasında durmamız gerekiyor.

Denetçinin, denetim yapmadan, üzerindeki metrekafe düşülmekte; fakat denetim sorunu devam etmektedir. Yapı sorumluluğu ile denetim sorumluluğu birbirinden mutlaka soyutlanarak ayrılmalı, hak ediş sonrası yapılan hak ediş metrekaresi denetçi üzerinden minha edilmemelidir. Bu, metrekafe düşümü sadece yapı denetim şirketinde yapılmalıdır.

Denetleyen-denetlenen ilişkisi: İşin ve ücretin muhatabı hâlâ müteahhittir. Denetim dağıtım işi e-devlet üzerinden veya il yapı denetim komisyonunca yapılmalıdır.

Denetçi-yapı denetim şirketi ilişkisi, denetleyen denetçi ve kontrol elemanını ücret pazarlığı yaptığı yapı denetim şirketinin her dediğini yapan işçi konumuna getirmektedir. Denetim ücretlerinin belirlenmesi ve denetçinin yapı denetim şirketlerine atanması bakanlıkça veya il yapı denetim komisyonlarınca yapılmalıdır.

Yasal altyapı yapım süreci: Yer seçiminden planlamaya, tasarımdan üretime, kullanımdan iyileştirmeye kadar uzanan yapı süreci bir bütün olarak ele alınmalı; başta yapı anayasası sayılan Yapı Yasası olmak üzere, planlama, tasarım, üretim, denetim, mühendislik ve mimarlık ile TMMOB yasaları, katılımcı bir süreç işletilerek, eşzamanlı olarak çıkarılmalıdır.

Sistemin yürütülmesi ve denetimi: İlgili mühendis ve mimar odaları, kamu kuruluşları ile diğer sektör temsilcilerinin aktif olarak katıldığı özerk bir yapı denetim kurulu ve bu kurulun aynı yöntemle oluşturacağı il ve ilçe komisyonu çalışma birimleri tarafından yürütülmeli, izlenmeli ve denetlenmelidir.

Kamusal nitelik: Yapı denetim kuruluşu, laboratuvar gibi, kamusal yetki kullanan firmalar, sadece yapı denetçi belgeli, yetişmiş mühendis ve mimarlar tarafından kurulabilmeli, kamusal denetimde hizmet verenler ile alanlar arasındaki parasal-çıkarsal ilişki ortadan kaldırılmalıdır.

Farklı denetim uygulamaları ortadan kaldırılmalı, özel-kamu ayrımı yapılmaksızın, tüm yapılar aynı denetim sürecine tabi tutulmalıdır.

Periyodik denetim: Kullanımdaki yapıların ekonomik ömürleri dolmadan kendiliğinden çökmesinin önlenmesi için, yapı kullanma izninin verilmesinden itibaren 5 yılda bir periyodik denetim zorunlu hale getirilmelidir.

Denetçi mühendis ve mimarlar, kendi meslek odaları tarafından belgelendirilmelidir.

Denetçiler farklı konularda uzmanlaştıkları için, yapı denetimde zorluklarla karşılaştığı görülmektedir. Denetçi belgesi verilmeden önce, yapı denetçisi olmak isteyen mühendis ve mimarlar ilgili meslek odalarınca yapı denetim eğitime tabi tutulmalı ve daha sonra ilgili bakanlık tarafından belgelendirilmeleri yapılmalıdır.

Mühendis ve mimarların sicilleri bağlı bulundukları mühendis ve mimar meslek odası tarafından tutulmalıdır.

Ücretli mühendislik ve mimarlık hizmeti veren mühendis ve mimarların iş güvenliği ve özlük hakları yasayla tanımlanmalı, kamu güvencesi altına alınmalıdır.

Denetçilik, mühendis ve mimarlık meslek alanı olarak tanımlanmalı, ihtiyaca göre sınıflandırılmalı, kurumsal yapısı ile yetki ve sorumlulukları açıkça belirlenmelidir.

Kamu ihalelerinde yıllardır uygulanmakta olan asgari çekirdek personel yapım sözleşme teminatı uygulaması tüm yapım işlerini kapsamalıdır.

Mühendis ve mimarların üyesi bulundukları mühendislik ve mimarlık meslek odalarından, diğer yardımcı elemanların ise Mesleki Yeterlilik Kurumundan periyodik meslek içi eğitim alması sağlanmalıdır.

Mesleki ve mali sorumluluk sigortası uygulaması istisnasız uygulanmalıdır.

Yapıdaki denetçi mühendis ve mimarlar ile yapı denetim şirketi sahiplerinin yaptıkları hatalardan ferdi olarak sorumlu olması gerekirken; yasa da, müteselsil olarak sorumlu olduklarından, mahkemelerde, ülkemizdeki yargı sisteminde, ihtisas mahkemeleri olmadığı için, söz konusu yapıdaki görevli bütün denetçiler müteselsil olarak sorumlu tutulup, idari ve adli cezalara muhatap olmaktadır.

Mahkemelerde yargıçların kanaatlerine göre hüküm vermeleri değil; ihtisas mahkemeleri kurularak, suçun karşılığı cezanın muhataba verilmesi, insan hakları bakımından da gereklidir.

Burada bir parantez açayım yine.

Ben, yapı denetçisi olarak, X firmada mimarın hatası yüzünden 1 yıl ertelemeli hapis cezası aldım. Mimarın hatası vardı, ama cezayı ben aldım. Müteselsillikten dolayı verdiler cezayı. Onun için, müteselsilliğin mutlaka gündeme alınması gerekmektedir.

Merkez ve il yapı denetim komisyonlarında ilgili meslek odalarından, TMMOB'den mutlaka üye alınmalıdır.

Yapıya ait projeler hazırlanırken, ilgili bütün tarafların bilgi alışverişinde bulunmaları, proje ve yapı denetimi bakımından gereklidir.

Mimar arkadaşlarımız projeyi çiziyorlar, denetlensin diye yapı denetim şirketine gönderiyorlar. Diğer meslek gruplarıyla irtibatları olmadığı için; mesela, bir binada üç kat ve on aboneden fazla oldu mu kablo şartı gerektiğinden, bu kablo şartları çizilmiyor, ondan sonra projeler geri iade ediliyor, problem çıkıyor. Onun için, mimar arkadaşlarımızın mutlaka proje çizerken diğer SMM'lerle irtibat halinde olması gerekmektedir. Bu gereklilik 4708 sayılı yasa da belirtilmiştir.

Projeler, meslek odası vizesi olmadan denetçiler tarafından onaylanmamalıdır.

Denetçi ikametleri, il yapı denetim komisyonlarınca denetim altına alınarak, kiralık denetçilik olayı çözümlenmelidir.

Sonuç olarak;

Mühendis ve mimar mesleki hizmet alanları, meslek dışındaki kişilerden arındırılmalı; büyük-küçük, kamu-özel, kentsel-kırsal ayrımı

yapılmadan, her yapının nitelikli mühendislik ve mimarlık hizmeti alması zorunlu hale getirilmelidir.

Büyükşehir belediyesi olan illerde bulunan yapılarda denetçilik yapan denetçilerin denetleme alanları düşürülmelidir.

Denetçilerin yapı denetim şirketleriyle yaptıkları iş sözleşmelerinde tek tip sözleşme kullanılmalıdır.

Denetçinin yapı denetim şirketiyle yapacağı iş sözleşmesinde, denetçinin bağlı olduğu meslek odası taraf olmalıdır.

Denetçi eğitimleri TMMOB'ye bağlı meslek odaları tarafından verilmelidir.

Yargıda haksızlıkların giderilmesi için, yargıçların kendi kanaatleriyle hüküm vermeleri değil; mutlaka ihtisas mahkemeleri kurularak, cezanın muhatabına verilmesi esas alınmalıdır.

Denetçi ve kontrol elemanları, ihtisas alanlarına göre, kusurları oranında sorumlu tutulmalıdır.

Denetçi ücretleri, yapı denetim şirketleri tarafından değil, bakanlıkça veya il yapı denetim komisyonları tarafından, meslek odalarının asgari ücreti baz alınarak belirlenmelidir.

Denetçi ücretleri ödemesi, bankada açılacak denetçiler hesabına, yapı denetim şirketi adına açılan il encümeni emanet hesabına virman yoluyla yapılmalı, yapı denetim şirketinin insafına bırakılmamalıdır.

Mesleki ve mali sorumluluk sigortası ihdas edilmelidir.

Yapı denetim sisteminde görev alan usta, kalfa, formenler mutlaka Mesleki Yeterlilik Kurumundan belge almalı, SMM'ler mutlaka meslek odası tarafından eğitime tabi tutulmalıdır.

Mimari projeler hazırlanırken, diğer meslek gruplarının görüşleri alınmalı, projeler birbiriyle uyumlu olmalıdır.

Bugüne kadar bir Yapı Denetim Kanunu, iki kanun hükmünde kararname (595, 648), iki yönetmelik değişikliği, kanun ve yönetmelik maddelerinde yapılan çeşitli değişiklikler ile 24 adet genelge yayınlanarak yürütülmeye çalışılan yapı denetimi uygulamada amacına ulaşamamıştır.

Yapı denetimi uygulamasının esas ögesi olan yapı denetçisi mühendis ve mimarların bağlı olduğu meslek odaları, üniversiteler ve sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınmadan yapılmış veya yapılacak yasa ve yönetmelikler yapı denetim uygulamasını sorunlar yumağı haline getirmeye devam edecektir. Hazırlanacak olan yapı denetim yasa ve kurullarında TMMOB'den mutlaka temsilci bulunmalıdır. Bu kurullarda bizler ve bağlı bulunduğumuz meslek odaları ve onların bağlı olduğu TMMOB, görüşlerini açıklarken, yapılacak olan düzenlemelere taraf olmalıdır.

Denetçilerin ortak sorunu olan yapı denetimindeki sorunlarda, bütün odalar, aralarındaki bakış açısı farklılıklarını göz ardı edip, ortak hareket etmeli ve zaman geçirmeden ortak kararlar almalıdır.

Dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Panel Yöneticisi - Sayın İsmail Öztürk'e sunumu için teşekkür ederiz.

Değerli arkadaşlar; panelimizin ikinci bölümüne geçiyoruz.

Açılışta Şube Başkanımız Erhan Karaçay'ın dile getirdiği gibi, bu yasada aslında 4 meslek odası tanımlanmış olmakla birlikte, diğer meslek gruplarını da ilgilendiren bir konu bu. Bu nedenle, hem jeoloji mühendislik alanı, hem jeofizik mühendislik alanından konuşmacılar var; onlar da çok kısaca bu alanlarla ilgili bilgilendirmede bulunacaklar.

Önce İstanbul Teknik Üniversitesinden Dilek İnkaya, daha sonra Jeofizik Mühendisleri Odası adına Oğuz Gündoğdu hocamız konuşacaklar.

İlk sözü, jeoloji yüksek mühendisi Sayın Dilek İnkaya'ya veriyorum.

Buyurun.

Dilek İNKAYA - Öncelikle kendimi tanıtayım. İstanbul Teknik Üniversitesinde görev yapıyorum. Aynı zamanda Jeoloji Mühendisleri Odasında mesleki denetimle ilgili çalışmalar yapmaktayım.

Bu konuyla ilgili bize gelen yazışma sonrası, aslında bu sunumu Sayın Hüseyin Alan sunacaktı; ama kendisinin yoğunluğu nedeniyle sunumu ben aktaracağım. Konuyla ilgili sorular olursa, cevaplandırmaya çalışacağım.

Biraz önce tüm katılımcıların detaylı olarak anlattığı konular üzerinde çok fazla durmadan, kendi Oda görüşümüzü ve bizim bu konularda neler talep ettiğimizi, ne gibi eksikler tespit ettiğimizi, ne tür önerilerde bulunduğumuzu özetlemeye çalışacağım.

Bildiğiniz üzere, şu anda gündemimizde olan konuyu, yasal durum, yaşanan tartışmalar, sonuç ve öneriler diye özetlendirdik Oda olarak. Yasal durum çok detaylı anlatıldı. 1956-2000 yılları ve 2002-2011 yılları arası olmak üzere iki aşamada irdelendi. İlk başta 1956'da 6785 sayılı İmar Kanunuyla başlayan çalışmalar ve bu konudaki adımlar, daha sonra 2011'deki en son yönetmelik ve düzenlemeler, kanun hükmünde kararnamelere kadar uzanmaktadır. Bu arada, 2000-2011 yılları arasında 19 pilot ilde başlayan uygulamalar daha sonra 81 ilimize yaygınlaştırılmıştır. Oda olarak bizim bu denetlemelerde ve kanun hükmünde kararnamelerle yasanın düzenlenmesi konusunda dikkat çektiğimiz konular var. Bunları maddeler olarak sıralarsak, 1. maddede yapılan değişiklikle kanunun kapsamının daraltıldığına inanıyoruz. Onun dışında, 648 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamede yeni düzenlemeden bahsediyoruz. Oda olarak 2. maddede yapılan değişiklikle de, mimar ve mühendisler tuzak kurulduğuna inanıyoruz. Çünkü yasa tasarısında denetçilerin mimar ve mühendis olacağı açık olarak daha önce vurgulanmışken, sonraki değişiklikte, sadece denetçi belgesi verilmesine ilişkin usul ve esaslar ile "Yapı denetim ve laboratuvar kuruluşlarında görev yapacak personelde aranan nitelik" diye bir düzeltme yapılmış. Tabii, bu düzeltme, odalar açısından sorun çıkaracaktır diye düşünüyoruz. 4. maddedeki değişiklikle yapı denetim kuruluşları yeniden düzenlenmiştir. Bunun gerekçeleri çok net belirtilmemiştir. 5. maddede yapılan değişiklikle de bedeller düşürülmüş oldu. Yüzde 3 olarak belirtilen bu bedelin yüzde 1.5'a düşürülmesi durumunda, tabii ki yapı denetim kuruluşlarının çalıştıracağı mimar ve mühendislerin de ücretleri düşeceğinden, buna bağlı olarak aranan niteliklerde de düşüş olacaktır.

Bunun dışında bir de dikkat çekmem gereken konu şu: Yapı demekle neyi kastediyoruz? "Karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik bir sistemdir" diye bir tanım var. Fakat bunu sadece bina olarak algılamakta hata yapmış oluruz; çünkü bunun dışında, köprüler, metro güzergâhları boyunca yapılan

inşaat yapıları, viyadükler, karayolları gibi, bizim mühendislik tabiriyle sanat yapıları diye adlandırdığımız yapılardaki denetim mekanizmasının ne olacağı kesinlikle açık değildir ve bence çok da önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Daha önce konuşan arkadaşlarımızı dikkatle takip ettim, bu konuya pek fazla değinilmedi.

Onun dışında, denetim görevinin devletin asli görevi olduğu veya olmadığı tartışması var. Biz mesleki örgütler olarak bunun neresindeyiz, üniversiteler ya da şahsi olarak neresindeyiz? Gerçekten denetlemede meslek örgütleri sistem dışına çıkarılmış mıdır, bu sistemin içerisinde devlet mutlaka yer almalı mıdır; yoksa Japonya'daki gibi tamamen özelleştirilmeli midir, bu da tartışılmalıydı. Ama bunun yetersiz olduğuna inanıyorum.

Denetim sürecinde yaşanan sorunların en önemlisi, mal sahibi ve onun adına hareket eden müteahhit firmalar. Dolayısıyla, yapıyı ve çalışmayı belirleyen, ücreti ödeyen, denetleyen aynı konumdaki kişi olduğu için, bu durum sıkıntılar doğuracaktır ileriye yönelik. Mevzuatta ve düzenlemelerde bu konuya da önem verilmesi gerektiğine inanıyorum. Oda görüşümüz bu şekildedir. Ayrıca, Odamız tarafından yapılan bir çalışmada, il il verilen yapı ruhsat izinleri Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre alınmış. Bizim Odamızın verdiği sicil belgeleri değerlendirmeye geçmiş. Sicil belgeleri derken, biliyorsunuz, Bayındırlık Bakanlığı her yapıda mutlaka zemin etüt zorunluluğunu şart koşuyor. Bunun Odamız tarafından denetlenmesi ve karşılığında sicil belgesi verilmesi işini sürdürüyoruz; fakat bunlar irdelendiğinde, yapı ruhsatlarıyla bizim Odamızdan çıkan sicil durum belgeleri arasında yüzde 50'lik bir fark var. Demek ki, yarı yarıya bir oranda bunlar takipsiz bir şekilde, denetlenmeden, Odaların sicil takibi yapmaları engellenerek, doğrudan yapı denetim kuruluşlarına gitmektedir. Bu da Odamız açısından önemle ortaya koyduğumuz bir konudur.

Serbest piyasa koşulları içerisinde, kamusal sorumluluk ve mesleki etik değerleri önemseyen planlama, tasarım ve yapım, ayrıca kullanım izninin ve kontrol süreçlerinin birlikte ele alındığı; imar, yapılaşma ve kentleşmeyi öne alan bir yasal mevzuat tekrar düzenlenmelidir. Biraz önce bahsettiğim gibi, bunun ilk aşamasındaki arazi kullanımı ve yer seçimi önemli bir kriter olarak değerlendirilmeli. Çünkü yapı denetleme dediğimizde, sadece üretilmiş yapıyı kastediyor.

Biliyorsunuz, bu kazının başladığı andan itibaren denetleme başlıyor; fakat denetlemenin, arazi kullanımı ve daha öncesinde arazinin yer seçimi, şehir planlama, bölge planlama aşamalarında da yapılması gerektiğini ve Yapı Denetim Kanununun içerisine belki ismen bir kelime daha katılarak genişletilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Panel Yöneticisi - Sayın Dilek İnkaya'ya teşekkür ederiz.

İkinci konuşmacımız Sayın Oğuz Gündoğdu'yu kürsüye davet ediyorum. Kendisini ayrıca tanıtmamıza gerek yok; televizyonlardan kendisi tanıyoruz. Aynı zamanda Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinde uzun süre yöneticilik de yaptığını biliyorsunuz.

Buyurun hocam.

Oğuz GÜNDOĞDU - Son söylediğiniz şey önemli benim için. Orada verdiğimiz emekleri hâlâ hatırlıyoruz, ama iyi şeylere ulaştığımız için de aynı zamanda bir moral oluyor. TMMOB öyle bir şey zaten; yani bir kere kanınıza girince, bir daha çıkmıyor, dermanınız olduğu sürece devam ediyorsunuz. Biz de öyle yapıyoruz. Geçenlerde, "Artık yeter, çekilin!" filan diyordu gençler. Bir mimar arkadaş çok güzel cevap verdi, "Öyle çekilin demekle olmaz. Geleceksin, çalışacaksın, seçime gireceksin, kazanacaksın" dedi. Bunun cevabı bu kadar. Yoksa bu birikimlerimiz hazine niteliğinde olan şeyler.

Yapı denetim konusu çok önemli. Yapı denetim meselesinin ikinci bir önemi daha var. Her ne kadar yapı denetimleri temsilcisi iyi işler olduğunu söylese de, iyi işler 12 senede oldu. Bunun için yeteri kadar bir mesafe alınmadı. Burada en itici şey depremin kendisi oldu. Yani 17 Ağustos ve arkasından Düzce depremi olmasaydı ve Marmara bir beklenti oluşturmaysaydı, yapı denetim adına hiçbir gelişme olmazdı, bundan eminiz. Bu, mühendislerin, onların örgütlerinin kabahati değil; tamamen Ankara'nın yeteri kadar sallanmayışı. Özetle bu. Ama onlar da sallanmaya başladılar, salladılar şimdi. Çünkü "19 ilde niye bu işi yaptınız?" sorusunun cevabı olarak şöyle söylediler: "Yeteri kadar mühendisimiz, mimarımız yok." Evet, aynen böyle söylediler. Ben bakıyorum, bir sürü işsiz mühendisimiz var. Bunu söylemeleri, bu işe ciddi katılmadıklarını gösterdi ve bu yıllara geldik.

Ben, çok dolaşıyorum. Bursa'dan geldim. Esenköy'de, depremi önceden belirleme çalışmalarlarıyla ilgili bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Orada evleri gördüm. Ne yapı denetim var orada, ne bir şey, hiçbir şey yok. Esenköy tatil yeri, yazın 84 bin nüfusu var. Onun bir gerisindeki Çınarcık'ta 150 bine ulaşıyor nüfus. "Bunların nüfusu yazın bu kadar, kışın bu kadar" deyip de, gerçek bir yapı denetim uygulanmayışını gözümle görüyorum. Oradaki binaların durumlarını gözümle gördüm. Belediye başkanı kaçak inşaata izin veriyor, okullara projeksiyon alıyor. Marmara burası, deprem bekleyen yer. Onun için, çok yetersiz olduğumuzu görüyorum. Özellikle TOKİ meselesi çok önemli. TOKİ denetim dışı. TOKİ'nin kendini daha iyi denetlediği konusu olabilir, ama neden TOKİ denetim dışı? Bu konu üzerine yeteri kadar eğilmedik. Konuşmacılardan bir makine mühendisi arkadaş söyledi, başka kimse değinmedi. Böyle bir şey olur mu? O zaman TOKİ, her şeyi yapma hakkını görüyor kendinde. Ataköy sahillerini işgal ediyor, ondan sonra bakan oluyor onun başındaki kişi, o da diyor ki, "Ruhsatları kaldırdım, mal bağışladım." Bir şeridi işgal ediyor, arkasından bir de böyle diyor. Hangisine üzülürsün, bilmiyorum.

Salondan - İmar durumunu da onlar verecek şimdi.

Oğuz GÜNDOĞDU- Evet. Kendi adamlarını atayacaklar. Bu böyle. Ama biz burada ne yapıyoruz? Çok yetersiziz.

Bir örnek daha vereyim. 6 tane tanker koydular havaalanının yakınına, hepsinde 5 bin litrelik uçak benzini var. Deprem bekleyen bir ülkedeki duruma bakın! Oradaki bir patlamanın ne kadar etki yaratacağı hesaplansa... "Patlasa ne olur" diye bakıyorlar. Biz, bu anlayışta olamayız, TMMOB bu anlayışta olamaz. Bunlar da biraz özeleştiri.

Çok enteresan bir şey daha var. Şöyle bir rapor gördüm gelirken: "Faya uzaklık 50 metre mi olsun, 150 metre mi olsun?" Bir hoca geliyor, bakıyor, "150 metre iyidir" diyor. Neye dayandın kardeşim? Öbürü geliyor, "Yok, yok, 150 metre fazla, 50 metre olsun" diyor, ona göre imar yapıyorlar, şehir plancısı ona göre planlıyor. Bunlar çok abuk şeyler. Burada doğrusu nedir? O fay tehlike yaratıyor mu, riski nedir, kentleşmenin hangi noktasındadır, bu soruları cevaplandırmak gerekir. Bu da Çınarcık'ın biraz ilerisindeki bir beldede oluşan şeyler.

Yapı denetimin bir bütün olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Bu bütünün içinde, aynı zamanda mesleki tanınırlıkların da gerekli olduğunu düşünüyorum. Yani bizim bir yerde tıkanmamızın nedeninin, birbirimizle yeteri kadar ilişkili olmayışımızdan kaynaklandığını düşünüyorum. Bunun birçok örnekleri vardır. Depremde de aynı şekilde davranıyoruz. Bir tek Cemal bir şey yazdı afetle ilgili. Afet kültürü denilen bir şey var bütün dünyada. Ülkeler böyle başa çıkıyor. Burada TMMOB'nin çok önemli rolü olması lazım. Hocalara bırakırsanız, işiniz dumandır. Ticari olaya dönüyor hemen. Bir kentte 3 tane mikro bölgelendirme çalışması yapılıyor. Kim denetleyecek bunları? Bunlara imza atan kim mesela, o tanklara; bizim meslektaşlarımız değil mi? Niye bunları onur kuruluna vermiyoruz? Eleştiriye de önce kendimizden başlasak çok iyi olur.

Bunların bütün bu denetim içinde önemli unsurlar olduğunu düşünüyorum ve biraz daha sesimizi çıkartmamızı, “Bizim işimizdir” denilmesini bekliyorum. Tabii ki, demokratik hakları savunmak vazgeçilmez bir mesele, ama bir de ülkenin kamusal alanındaki kaygılarımızı dile getirmemiz lazım. Bu kamusal yapının ne anlama geldiğini üyelerinize sorun, kaç kişinin cevap vereceğini merak ediyorum. Yani bu işin içinde denetim kültürünü oluşturamazsak, başarı şansımız hemen hemen yok gibi.

Teşekkür ediyorum.

Panel Yöneticisi - Oğuz Gündoğdu hocamıza da çok teşekkür ederiz.

SORU-YANIT

Bize gelen yaklaşık 20'yi aşkın soru var. Soruları ilgili panelistlere vereceğim, kendileri hem soruyu okuyacaklar, hem de yanıtlarını vermeye çalışacaklar.

Soru ve katkı karışımı, Mustafa Kadioğlu'nun bir talebi vardı.

Buyurun Sayın Kadioğlu.

Mustafa KADIOĞLU- Herkese merhaba.

Oğuz hocama teşekkür ediyorum sorduğu sorulardan dolayı. Tabii, bütün panelistlere ve katkı sunanlara teşekkür ederim, ama Oğuz hocaya özellikle bir yaraya parmak bastığı için ve bir ihtiyacın altını çizdiği için ayrıca teşekkür ediyorum. Yeraltına konulan tankerlerle ilgili yürüyen sayısının az olduğunu dile getirdi. Doğrudur. Bir sürü etkinliklerimiz, bir sürü çalışmalarımız maalesef amaca arz eden bir kitlesellikle karşılaşıyor. Zira kuşatılmış bir medya ve erişememe sorunumuz var niyetten bağımsız olarak.

Bilindiği gibi, bu çalıştayın sekreteryası Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubemiz. 13 şubenin aşağı yukarı 10'unda yapılan çalışmaların sonucu buraya taşınmış oldu. Gönül isterdi ki, İnşaat Mühendisleri Odasının yaptığı ikinci sempozyumu TMMOB birlikteliği içinde, tüm odaların bileşenleriyle birlikte yapabilelim, birlikte götürebilelim, her ilde bunun çalışmasını yapalım; ancak, bu olmadı maalesef. Buradaki sonuçlar elbette oraya taşınacaktır diye düşünüyorum.

Oda Başkanımızın da dile getirdiği gibi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çağrısı üzerine yapılan toplantıdaki sunumla ilgili bir gidişat var.

Öncelikle bunu dile getirmek için söz aldım. Ercan Tıraş beyin sunduğu sunumda şu geçiyor: Sürdürülebilir kentsel ve kırsal çevrelerin oluşturulması, güvenli yapılaşmanın sağlanması, uluslararası ortamlarda rekabet edebilir bir meslek ortamının oluşturulması, iş ve işlemleri yürütmek üzere teşkilatlandırıldığını belirtiyor bu konuşmasında. Mimar ve mühendislerle ilgili bölüme gelince, “Mimar ve mühendislik hizmetleri, hedefe giden yolda önemli bir yer tutmaktadır” diyor. Bu hususta, yapıların projelendirilmesi, uygulanması, denetlenmesinde görev alan meslektaşlarımıza büyük görevler düştüğünü belirttikten sonra, “Mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin uluslararası ortamlarda rekabet edebilirlik, tanınırlık konusunda bir eksiklik hissedilmektedir” diyor. Hocalarımızın olduğu yerde bunu benim dile getirmem doğru değil, ama belki eğitimden dolayı bir eksiklik olabilir. Ama uluslararası alanda rekabet etme ortamını yaratacaksak, bu rekabet ve tanınırlık altında, konuşmacıların da kendi alanlarından dolayı, yapı denetimle ilgili ücretlenmenin yüzde 1,5’e düşmesinin sömürüyü daha çok hızlandıracağı ve örgütsüzlüğün daha katmerleşeceğinin altını çizmek gerekiyor. Tabii, bunun yanında, örgütsel çalışma ajanslarıyla birlikte yabancı mühendislerin ülkemize gelip çalışabilirliği ortaya çıktığı zaman, İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinin sunduğu gibi, bu bile rekabet ortamını, dolayısıyla sömürü ortamının, düşük ücret ortamının daha aşağıya çekilmesi demektir. Bunun, buradaki katılımcıların kendi birimlerinde, kendi şubelerinde, örgütümüzün tüm birimlerinde enine boyuna tartışılması gerekmektedir.

648 sayılı kararname, TMMOB yapılanmasındaki bir rahatsızlanmanın da sonucudur. TMMOB’nin bir genel müdürlüğe bağlanması, bunun siyasi erk tarafından elinin kolunun bağlanması veya çalışma biçiminin şekillendirilmesi demektir. Bizim bunu da görmemiz lazım. Onun için, yürüyen sayısını artırmamız, ortak iş yapma kültürümüzün geliştirilmesi ve örgüt içine doğru olan eleştirilerimizin bir adım geriye çekilerek, örgütü amaçları doğrultusunda, genel kurullarda alınan kararlar doğrultusunda, ilkeleri doğrultusunda ayağa kaldırmak gerekir.

Mustafa Kadioğlu veya Elektrik Mühendisleri Odasının bir üyesi olarak, üyelerimizin özne olması gerektiğine inanıyorum. Başta yapı denetim üyelerimizin ve diğer üyelerimizin bu işin öznesi olması

gerekir. Bu işin öznesi olabilmek için de örgüte görev düşmektedir. Örgütün üyeyle arasındaki kanalların açılması gerekmektedir. Üye de özne olacak, örgüt de özne olacaktır. Üyenin başını boş bırakırsanız, sermayeye mi gider, güncel mi düşünür, o başka bir şey. Üyeyle birlik olma, üyeyle iş yapma kültürünü önümüze koymamız gerekir. Yapı denetim de bunlardan bir tanesidir.

Rekabet, yönetim, uluslararası tanınırlık gibi kelimeler kulağımıza hoş gelebilir; ama çağrı metnine baktığımız zaman, “Yapı Denetim Sistemi, Teknik Müşavirlik ve Yapı Müteahhitliği Toplantısı” diye çağrılıyor. Zannediyorum, İstanbul'daki yapı denetim şirketlerinin sayısı 269. Türkiye'deki sayısını şu anda veremeyeceğim.

Salondan - 1200.

Mustafa KADIOĞLU- Bu da azalacak. Burada da bir tekelleşmeye doğru gidiliyor. Bu sayı da azalacak. Bunun yerine müşavirlik şirketleri gelecektir. Dolayısıyla, bugün iş yapan, geçim sağlayan şirketler de küçülecektir veyahut da daha aşağılara doğru çekilecektir. Önümüzdeki sempozyumun bunu da düşünmesi, bunu planlaması gerekir. Üyeyle buluşmanın ve üyeyle iş yapmanın bir yolunu buralarda aramamız gerekmektedir.

Hiçbir şey görüldüğü gibi değildir. “Görünen görüldüğü gibi olsaydı eğer, bilim adamlarına ve aydınlara ihtiyaç olmazdı” derler. Her yasa, üretim ilişkilerindeki amaca yönelik olarak kurgulanır. Buradaki amaç kâr ve daha çok sömürüdür. Dikkati buraya çekmeye çalıştım. Eğer sözü uzattıysam özür diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

Panel Yöneticisi - Teşekkür ederim.

Soruların önemli bir bölümü Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünden Aydın Ulus’a ve Yapı Denetim Kuruluşları Birliği İstanbul Şubesinden Tekin Saraçoğlu’na geldi. Her ikisine de gelen yazılı soruları ilettim. Daha sonra diğer panelistlere de kendilerine yöneltilen soruları yanıtlamak üzere söz vereceğim.

Buyurun Aydın bey.

Aydın ULUS - Kenan Aydemir isimli arkadaş, “Yapı denetim şirketinden ücret alan denetçi mühendisin, denetim maliyetlerinin

artması veya müteahhitle ilişkilerini zorlayacak bir kararın arkasında durabilme şansı gerçekçi midir? Bu ilişkiyi kesmek ve gerçek mühendislik anlayışıyla denetim görevini yapabilmek için, inşaat keşif tutarının yüzde 1,5'i olan denetleme bedeli içinden il yapı denetim komisyonu tarafından hak edişler dikkate alınarak, denetçi ücretinin kesilerek, denetçinin banka hesabına aktarılabilir mi? Buna engel var mı?" diye sormuş.

Yasal engel var şu anda. Öyle bir yasa yok bir defa. Yapılabilir mi? Bir şey diyemeyiz, ama zor. Yapı denetim şirketlerinin hesabını Çevre ve Şehircilik il müdürlükleri aktaracak şirketlere. İstanbul'da 5 bin denetçi var, 5 bin de kontrol elemanı var. Bunun yerine, vatandaşın, denetçinin sözleşmesini bilinçli yapması ve sözleşmenin gereklerini yerine getirmeyen şirketle ilgili olarak yasal başvuruda bulunması bunun tek çözümüdür. İnsanlar bu konuda duyarlı olacak, ödeme yapmayan şirketler cezaya çarptırılacak ve bu iş böyle çözülecek.

Salondan - Şöyle yapılamaz mı: Mesela, yapı denetimci arkadaşların, "Maaşları bankaya yatırılmıştır" belgesini ibraz ederek istihkakını alamaz mı?

Aydın ULUS - Bununla ilgili bir çalışma yapılması gerekir.

Salondan - Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün bir tamimi var bununla ilgili. "İşçilere borcu yoktur" yazısı olmadan hak ediş imzalanmıyor ve verilmiyor. Bunun gibi bir durum söz konusu olabilir mi? Bayındırlık müdürlüğündeki teknik elemanlar da denetleme işi yapıyor, dolayısıyla yaptığımız iş aynı.

Panel Yöneticisi - Aydın Ulus beye bir soru yöneltildi ve kendisi cevap vermeye çalıştı. Bunu doğrudan doğruya Aydın Ulus beyin çözmesi gibi bir şey de beklemeyelim. Böyle bir şey olabilir mi; olabilir. Yani böyle karşılıklı konuşma şeklinde değil de, sorunun yanıtı doyurucu değilse, daha sonra aralarda değerlendirelim kendisiyle.

Devam edelim lütfen.

Aydın ULUS - Şeref bey, şifreyi nasıl alacağına ilişkin bir soru sormuş. Şifre, Çevre ve Şehircilik il müdürlüğüne müracaat edilerek alınacak. Müracaat dilekçesi ekinde, oda belgesinin fotokopisi ve kimlik belgesi fotokopisi gerekiyor. Bunun yanında bir de kişisel mail adresinin dilekçelere yazılmasını öneriyorum. Çünkü birçok arkadaşımız mail

adresini güncellememiş. Şifrenin aynı gün mü verileceği veya mail adreslerine mi gönderileceği konusundaki bilgiyi telefonla alabilirsiniz.

Yunus Şenocak, “Yapı İşleri Genel Müdürlüğü sitesine çok kolay girilmiyor. Sistem, bu durumdan yeterince haberdar mıdır?” diye sormuş. Sisteme giriş sorun değil diye düşünüyorum. Belki internetle ilgili sıkışık bir dönemde girmişsinizdir. Google’dan Çevre Bakanlığı diye girerseniz, Çevre Bakanlığındaki uygulamalar bölümünden yapı denetim sistemi veya yigm.gov.tr. veya yine Google’dan Yapı Denetim Komisyonu Başkanlığı diye yazıp, oradan da yapı denetim sistemini çağırabilirsiniz. Adresi birçok şekilde kullanabiliyorsunuz. Problemleri olduğunu sanmıyorum, çünkü her gün yüzlerce işlem yapıyoruz sistemden.

Ertuğrul Diktaş, “Afetlerde en çok zarar gören yapıların dere yatağına yapılanlar olduğunu görüyoruz. Bu konuda ne gibi önlemler düşünülüyor, özellikle yer seçimi konusunda?” diye sormuş. Benim konum değil; ama Çevre ve Şehircilik Bakanlığı daha yeni kuruldu, yeni daire başkanlıkları, yeni genel müdürlükler, yeni planlama birimleri oluşturuldu. Tabii, bununla ilgili değerlendirme yapmak için, bu yeni kurulan birimlerin çalışmasını biraz izlemek gerekiyor.

Kadir Şahin, “Mayıs 2011’de ayrıldığım YADAŞ Yapı Denetim Ltd. Şti’nden 6 aylık maaşımı alamadım” demiş. Yasal yollara başvuracaksınız Kadir bey. Sözleşmeyi alacaksınız elinize, yasal yollara başvuracaksınız. Bu konuda müdürlüğün yapacağı bir şey yok.

Mustafa Özçetin, “Ceza alan denetçi mühendis, ceza bitimi tarihinde bir yere müracaat edecek mi; yoksa otomatik olarak bilgisayarda açılacak mı?” diye sormuş. Evet, ceza bitimi tarihinde otomatik olarak bilgisayarda onun butonu açılır. İkinci soru, “Ceza verilen mimar ve mühendislerin denetçi belgesi geçici olarak donduruluyor. İnşaat ve mimari sorunlardan dolayı elektrik ve makine mühendisleri ceza alıyor. Ceza verilen maddede, mimar ve ilgili mühendise ceza verileceği şeklinde bir düzenleme yapılabilir mi?” şeklinde. Ceza sistemi bu şekilde işliyor zaten. Eğer elektrik mühendisinin bir aykırı imalatı yoksa veya aykırı imalatla elektrik mühendisinin bir alâkası yoksa buna rağmen ceza gelmişse, idare mahkemelerinde dava açmak suretiyle bu cezanın iptali her zaman gündeme gelebiliyor.

Salondan - Geçen zaman ne olacak?

Aydın ULUS - O zaman tazminat davası açarsınız.

Salondan - Onlara gerek kalmadan çözüm olamaz mı Aydın bey? Ben, tazminat davası da kazandım; ama bu çözüm mü? Yoksa bunun daha basit çözülmesi mi önemli? Müfettişlerin hiç ifade almadan ceza vermeleri normal mi?

Aydın ULUS - Bununla ilgili en son tebliğlerle, bundan sonra artık yapı denetimlerin de o konuyla ilgili görüşü alınıyor. Bundan sonra denetçiler de bundan haberdar edilip görüşü alınacak, savunma türü bir şey olacak ve ondan sonra cezai işlem uygulanacak. Bu konudaki şikâyetler değerlendirildi sanıyorum. 12 Ağustostan sonraki tüm uygulamalarda, cezai işlem den önce denetçiler ve yardımcı kontrol elemanlarının o işle ilgili savunmaları alınıyor.

Salondan - 6 yılda bu kadar mı mesafe kat edildi?

Salondan - Şubat ayında çıkan tebliğde, “Ayrı ayrı ifade alınır” diyor; ama yine de hâlâ ceza veriliyor.

Aydın ULUS - Müfettişler, inşaat mühendisi, mimar, elektrik mühendisi, makine mühendisi diye ayrı ayrı belirtiyor raporda.

Salondan - Bu arada, ifadeyi savcı alıyor, müfettişler değil.

Aydın ULUS - O ayrı bir şey.

Salondan - Ruhsatı da veren yine belediye.

Aydın ULUS- Bu tebliğiyle, bu haksız uygulamaların biraz önüne geçiliyor.

Panel Yöneticisi - Buyurun.

Meftun GÜRDALLAR (MMO Onur Kurulu Üyesi)- Merhaba arkadaşlar.

Makine Mühendisleri Odası Onur Kurulu Üyesiyim. Onur Kurulumuzun geçen yıl baktığı 132 davadan 115 davası yapı denetim konusunda olduğu için toplantıya katılma gereği duydum. Daha önceki yıllarda Makine Mühendisleri Odası Onur Kuruluna gelen dosyalarda, bakanlık, eğer bir yapı denetim şirketi hakkında kapatma cezası verdiyse, o inşaatla ilgili bütün mühendisleri, mimar, inşaat, elektrik, makine, hepsini birden cezalandırılmak üzere odalara

gönderiyordu. Makine Mühendisleri Odamızda üyelerimizin savunmasını alıp dosyayı incelediğimiz zaman, çoğu zaman, yüzde 70-80 seviyelerinde tesisat aşamasına gelmeden aykırılıkların belirlendiğini, bu nedenle yapının durdurulduğunu, soruşturmaya uğradıklarını, bu aşamada tesisat mühendislerinin veya elektrik mühendislerinin herhangi bir sorumlulukları olmadığını iddia etmelerine karşın, şirketle beraber cezalandırılıyordu. Onur Kurulu olarak biz, sürekli bakanlığa “Üyemizin bu konudaki sorumluluğu nedir?” diye soru sormamız üzerine, ancak bu yıl bakanlık dosyaları bize de göndermeye başladı; ama gönderilen dosya içerisinde ilginç şeyler de oluyor tabii. Örneğin, bir yapı denetim şirketine kapatma cezası verilmiş ve gerekçe olarak, örneğin makine mühendisi meslektaşımızın, binanın bodrum katında yapılan su deposunun içerisine fayans yaptırmadığı için sorumluluğu olduğuna hükmetmiş. Antalya’nın Davutlar beldesinde imar 3 kata göre, emsal 4 kat uygulanmış, sonra Davutlar Belediyesine imar planı yapma yetkisi geçmiş, 9-10 kat çıkmış, binanın yüksekliği 30.5 metre olmuş, meslektaşımıza da, “Yüksek binalarda çift asansör olması gerekir; niye tek asansör yaptın?” diye ceza verilmiş. 10. kata, 9. kata gelene kadar denetim neredeydi, nasıl bir şekilde bu iş bitti de, “Buraya asansörü yaparken niye çift yapmadın da tek yaptın” diye soruşturma açılıyor üyemiz hakkında!

Bu anlamda, dosyaların detayına girdiğiniz zaman birçok şey var; ama bakanlık ve müfettişler bütüncül bir yaklaşımla, bu işte bir yanlışlık olmuşsa, herkesin taksiri vardır diye değerlendiriyor bunu. Biz kendi adımıza oturup düşündük; binanın aplikasyonunda genişleme varsa, sığınak kata çevrilmişse veya tadiller yapılmışsa, çıkmalar olmuşsa, bunda hakikaten makine mühendisi meslektaşımızın sorumluluğu var mıdır? Vardır. Projenin ısı yükü artar, kazan kapasitesi artar, radyatörün dilimi artar vesaire; ama o aşamaya kadar zaten meslektaşlarımız çok da haberdar değil. Hatta maalesef, uygulama böyle yapıldıktan sonra bile birçok meslektaşımız o binaları bilmiyor, gidip görmüyor. Savunmaya çağırdığımız zaman da, iğneyi kendimize batırmamız lazım. “Yapı denetim şirketinin sahibi arkadaşım, ‘Ara sıra gel, imza at’ filan dedi. O binaya gitmedim, görmedim, bilmiyorum” diye de savunma veren meslektaşlarımız da var. Ama hangi aşamasında kesit aldığımız zaman, kimin gerçekten ne kadar suçu, sorumluluğu var, buna bir ayrı yaklaşım getirilmesi lazım. Eğer

böyle olmaz da, “Bu binada bir yanlış var; bu binadaki bütün denetçiler hatalıdır” diye hepsine birer yıl mesleki ceza verirse, haksızlık oluşturuyor. Bunların ayrıntılandırılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Panel Yöneticisi - Teşekkür ederiz.

Aslında benzer şeyler Elektrik Mühendisleri Odasına da geliyor. Biz de işin içindeyiz. Makine Mühendisleri Odası Onur Kurulu Üyesi arkadaşımızın söylediği tespitlere biz de önemli ölçüde katılıyoruz. Kat çıkmış olsa bile, aslında bunlar çok önceden, daha inşaatın başında belli olması gereken şeyler. Elektrik mühendisi belki ta en son aşamalarda bazı şeyleri fark edebilir. Gitmiyorsa, fark etmiyordur zaten. Burada esas önemli olan, zaten cezayı alıyor bu arkadaşlarımız, bir şekilde yapı denetim işinden men ediliyorlar, yasaklanıyorlar, birtakım cezalara çarptırılması isteniyor, süreç işliyor; yani o aşamaya kadar Odanın herhangi bir şekilde haberi dahi olmuyor zaten. Bu teftiş kurulu raporları doğrultusunda bakanlıktan gelen dosyalarda, “Meslek odası olarak siz de gerekli işlemi yapın” denildiğinde haberdar oluyoruz ve üyemize soru soruyoruz, “Böyle bir işlem var; ne düşünüyorsunuz?” diyoruz, savunma istiyoruz. Dosyadan belki bazıları haberdar oluyor. Anladığım kadarıyla, daha önce herhalde savunma alınmıyormuş. Yapı denetim firmasının savunması alınıyor da, tabii ki yeterli değil bu. İmzasının sahte olduğunu, kendi imzası olmadığını söyleyen üyelerle ilgili, “Bunun sahteliği araştırılmış mıdır, araştırılmamış mıdır?” tarzında sorular yönelterek, aslında bakanlığın bu çalışma tarzını biraz daha değiştirmesi veya daha farklı bir çalışma yürütmesi için biz de zorluyoruz; ama öyle ya da böyle, biz kendi değerlendirmelerimizi bakanlıktan gelen dosyalar üzerinden yapabiliyoruz ancak ve bu doğrultuda, kovuşturma açılmasına gerek görüyoruz ya da görmüyoruz. Sonuçta, biz gerek görmesek dahi, bakanlık aynı görüşünde ısrar edip, dosyanın doğrudan doğruya onur kuruluna sevkini isteyebiliyor. Odaların maalesef bu süreç içerisinde ancak olup bittikten sonra haberi olabiliyor, bilgilenmiş oluyoruz. Doğrudan doğruya yasal hak aramaktan başka bir şey yok elimizde. Size pat diye bir ceza geliyor. Sizin yapacağınız şey, hukuksal yollardan hak aramak kalıyor. Şu andaki mevzuat bu.

Salondan - Savunma hakkı anayasal hak değil midir? Anayasa çığneniyor direkt olarak.

Panel Yöneticisi - Hak aramak konusunda belki biz çok ısrarlı değiliz, zorumuza gidiyor; ama böyle durumlarla herkes karşılaşabilir. Başka da çaremiz yok. Çünkü size doğrudan doğruya ceza geliyor, mahkemeden celp geliyor, “Görevinizi kötüye kullandınız” diye mahkemeye çağrılıyorsunuz. Zaten ister istemez ceza davası için mahkemeye gidiyorsunuz; ama idari yönden de siz hakkınızı aramadığınız sürece, yapı denetim işini yapmaktan alıkonuluyorsunuz. Şu andaki durum bu. Bunun değiştirilmesi için yasa değişecek, başka yolu yok.

Aydın ULUS- Yeni tebliğde, savunma alınmadan ceza verilmesi uygulaması yok.

Panel Yöneticisi - Aydın beye teşekkür ediyoruz.

Soru sayısının çokluğu bakımından, Tekin Saraçoğlu’na söz veriyorum.

Tekin SARAÇOĞLU - Değerli arkadaşlar; birinci bölümdeki görüşmelerde ancak bir girişte bulunmuştum. Buradaki sorulara bakıyorum da, onlara ilişkin de açıklama yapacaktık; ama zaman kalmamıştı. Sorulara geçmeden önce, sayın oda temsilcilerinin görüşlerine yönelik çok kısa bir açıklamada bulunmak istiyorum.

Ankara'daki genişletilmiş toplantıda TMMOB’nin tüm temsilcileri de oradaydı. Bu tartışıldı. Bir şey karıştırılıyor. Mimarlık hizmeti, teknik müşavirlik hizmetiyle yapı denetim hizmeti çok farklıdır. Bunu orada bizzat duydum; bu ikisi benzetiliyor. Dışarıdan misal alırken, “Mimarlar her şeyi yönlendirir, müteahhidi bile seçerler” deniliyor. Doğru, ama onlar işveren adına çalışıyorlar. Yasadan dolayı, yapı denetim şirketleri sadece kamu adına denetim yaparlar ve sadece Bakanlığa karşı sorumludurlar, işverenden herhangi bir talimat alması gibi bir şey söz konusu değildir. Konu saptırılmasın. Eğer bu sistemde bu işi saptıranlar varsa, bunların da cezası bir şekilde çıkıyor.

Makine Mühendisleri Odasından arkadaşımız, “Konsorsiyumlar kuruluyor” filan dedi. Hepimiz meslektaşız. Kimse de 20-30 yıllık deneyimini öyle üç kuruş için satmaz. Bu, çok abartılı bir ifadedir, onun çok yanlış söylenildiğini düşünüyorum. Diyelim ki, yapı denetim firmasıyla işveren anlaştı; denetçilerin görevini yapmasına mani olan

bir şey var mı? Denetçi gitti, eksik tespit etti, bildiriyor. Kim mani olabilir buna; kimse mani olamaz. O zaman, konsorsiyum filan gibi ifadeler geçerli değildir, öyle bir şey de oluşamaz.

Salondan - Görevden atarlar.

Tekin SARAÇOĞLU - Bakarsınız ki sapma var denetimde, görevinizi bırakırsınız, yine bildiriminizde bulunursunuz. Hiçbir zaman denetçinin görevini yapmasına mani bir hal değildir, bahane de olamaz. Sayın Bakanın da talimatları vardır. Yakın gelecekteki planlamasını da hemen kısaca aktarmak istiyorum. Konuyu disipline etmeye çalışıyorlar. Ankara'daki bu planlamayı da size kısaca aktarayım.

Değerli arkadaşlar; 12 senedir çok gecikme olduğu söyleniyor. Tabii ki çok gecikme var. Bunlar bir-iki sene sonra düzeltilmesi gereken konular. 10 yılı aşmıştır, hâlâ tartışıyoruz. Projelerde hata var. Olabilir. Orada da denetçi hatası var demek ki. Denetçiler görevini tam yaptığı zaman, şirketler fazla bir şey yapamaz. Biz, projelerin denetlenmesine hiçbir zaman karşı olmadık, şimdi de karşı değiliz; yani oda tarafından denetlenip onaylanmasına karşı değiliz. Bilhassa sisteme güvence getirir.

Kanun hükmünde kararnameyle zaten ücretler yarıya düşürüldü. Bu bir ihtilaf konusu. Karar mercii orası tabii. Sayın Bakanın bize bildirdiği görüşler ve bizim itirazlarımızı kapsayan kısa bir şey var burada, 10 maddelik bir şey. Birkaç gün içinde ilave bazı maddeler geçiriliyor. Tahmin ediyoruz, bunlar cezai maddelere ilişkin olacakmış. Yeni kanun hükmünde kararnamede, yönetmeliklerle çıkarılacak bazı düzenlemeler var. Bakanlık yetkilileri de artık telaffuz ediyorlar, "Müteahhitle, işverenle yapı denetimin ilişkisini keselim, pazarlığı kaldıralım; ama bu bir usul ve bürokrasi gerektiren, ciddi bir çalışma gerektiren bir iştir. Bu, elimizde olan bir şey değil. Bu çalışmalar uzadı tabii, çok uzadı; ama Sayın Bakan, "Ben de aynı kanaatteyim. Bunun çalışması yapılacak ve bu ilişkiyi kesmek istiyoruz" diyor. Ama bu çalışma ne zaman olur, onu bilemiyorum.

Gerçekten birçok denetçi arkadaşımız mağdur. Dernek, bu konuda çok çalışma yaptı. İlk yıllarda çok daha fazla ceza geliyordu. Balkon çıkış veya bir balkon ilave etmiş, elektrik mühendisine 1 yıl ceza geliyor, makine mühendisine 1 yıl ceza geliyor. Biz, bunlara çok itiraz

ettik. Son 1 yıldır aşağı yukarı 1000'e yakın dosya var. 1000'e yakın dosyanın yüzde 50'si İstanbul'dandı. İncelemede, bekliyor. Geçen seneden bu yana bunların birçoğu artık Teftiş Kuruluna gönderilmiyor, kararı bakanlık kendi içinde vermeye başladı. Bu çok güzel bir gelişmeydi. Yani o dosyaların tamamı gitseydi Teftiş Kuruluna, inanın, bugün ceza alan mühendislerin iki katı daha ceza çıkmıştı. Yasa böyle. Onlarla da görüşüyoruz. Elimizdeki yasada bir tek ceza maddesi var; kapatın. Adam da haklı. "Yasa bu. Başka bir şey yapamam" diyor. Kapatmanın süresi ne? "Ona biz karışmıyoruz zaten" diyor. Yani onların da bürokrat olarak yapabileceği fazla bir şey yok. Yasanın düzelmesi lazım. Biz de bunun üzerine yıllardır uğraşıyoruz. Hazırladık, Meclise sunduk, sıra da geldi, görüşülmedi. Şimdi, kanun hükmünde kararnamelerle inşallah düzelecek.

Ceza maddelerinde çok düzenli bir çalışma yapılmıştır. Firmalar çok basit nedenlerle, düzelebilecek işler nedeniyle kapanıyor, kapandıkça denetçiler ceza alıyor, işler ortada kalıyor. İşini düzgün yapan yatırımcı da ortada kalıyor. Onlar açısından da büyük haksızlık. İş ortada kalıyor, yarım işi de pek kimse almıyor zaten. Sayın Bakan da bu konuda görüşünü bildirdi. Zaten ağırlıklı sorunlar İstanbul'da yaşanıyor.

Önce ihtar ve para cezaları gelecek. Çok tekerrür halinde veya kasıtlı, binaların güvenliğiyle ilgili bir hata varsa, affı yok zaten veya kat ilave edilmişse, onların cezası ağır olacak, yani firmaları kapatılacak. Gözden kaçmış basit ihmalden, ama düzeltilebilecek işlerden dolayı insanların canının yanmaması için girişimlerde bulunduk ve ikna ettiğimizi zannediyorum.

Sistem disipline edilmek isteniyor ki bunu daha önce önermiştik: Yapı denetim kuruluşlarından teminat alacaklar. Dolayısıyla, teminatı olan firmalar daha ciddi çalışmak zorunda kalacaklar. Hem idari cezası, hem maddi cezası ağır olacak. Bu, sistemi büyük ölçüde disipline eder diye düşünüyoruz.

Esas soru TOKİ'yle ilgili soruluyor galiba. Firmalara müşavirlik belgesi verilip sınıflandırma yapılacağı söyleniyor. Ben, yapılmak istenilenleri anlatıyorum. Bu da doğrudur. Sınıflandırma yapılacak ve kamu binaları, en başta da tabii TOKİ gelip, sisteme katılacak. Firmalar yeniden belki reorganize olacaklar. Teknik müşavirler de bu sistemin

içine çekilmeye çalışılıyor. Bu yeni düzenlemeyle beraber, firmaları sınıflandıracamız diyorlar. Tabii, üst gruptakiler kamu binaları. Ayrıca, kamunun tüm binalarının da denetlenmeye alınacağı söyleniyor. Bunlar tabii daha yeni çalışmalar.

Havuz sisteminden söz etmiştim. Bakanlık da bununla ilgili çalışma yapıyor. Havuz sistemi kurulduğu zaman, sorunların temelini oluşturan, müteahhitte yapı denetim şirketleri arasında dejenere olan ilişkiler de ortadan kalkar.

“Ücret düştü” deniyor; doğrudur, yarı yarıya düştü. Son kararnameyi belki biliyorsunuzdur; yüzde 1 belediyeye, yüzde 1 de bakanlığa pay verildi. Nedense, belediyeler bunu beğenmemiş olmalılar. Ücret aşağı düşmesine rağmen, yüzde 1 yüzde 3 oluyor. Yani yarıya düşmesi de yetmedi. Ücretler aşağı çekildiği sürece hizmetin kalitesi doğal olarak düşer, denetçilerin gelirlerine bir şekilde yansır.

Salondan - İndirim yapılmıyor muydu Tekin bey? Liste fiyatı diyelim ki 10 milyar; 10 milyarlık iş 3 milyara, 4 milyara yapılmıyor muydu yapı denetim şirketleri tarafından? Ama bunu hiç kimse dile getirmedi.

Tekin SARAÇOĞLU - Yüksek tenzilatlar daha çok büyük işlerde yapıyordu. Büyük işler de az çıktığı için, firmalar yüksek tenzilatla girdiler. O yüksek tenzilatlar sonucu buraya getiriyor. Onu da bir özeleştirici olarak koyalım ortaya. Biz bu hale getirdik, yani maalesef böyle. Onlara büyük projelerde bir zararları şu anda da yok; çünkü zaten tenzilat yapıyordu, bir de gizli tenzilat yapıp para iade ediyordu. Şimdi, büyük projelerde, aldığı para kadar fatura kesip, bilhassa avantajlı duruma gelecek. Sorun, daha çok yap-sat tarzı işlerde ciddi sorunlar yaşanacak. Onlar zaten sıkıntılıydı, şimdi daha zor hale gelecek.

Salondan - Yabancı mühendislerin Türkiye'de çalışma imkânlarının kolaylaştırılacağı biliniyor.

Tekin SARAÇOĞLU- Büyük projelerde zaten yabancılar çalışıyordu herhalde. İnşaat mühendislerinin sorumluluğu çok fazla, işleri de çok fazla. Elektrik mühendisleriyle makine mühendislerinin iş yoğunluğu inşaat mühendislerine göre çok düşük, çok fazla metraj alabilirler üstlerine; ama artırılmıyor. Böyle bir talebimiz var. Tabii, mimarlar gibi 360 bin metrekareye çıksa, personel azalmasından dolayı makine ve elektrik mühendislerinin gelirleri otomatik olarak katlanır.

Salondan - Katlanmaz. Mimar fazla para almıyor ki. Biz, bunu Oda olarak aşağı çekmeye çalışıyoruz. 360 bin metrekare olur mu?

Panel Yöneticisi - Arkadaşlar bunları not alsınlar, daha sonra kürsüde dile getirsinler.

Tekin SARAÇOĞLU- Sorulara geçeyim. Kişisel sorularınızı burada cevaplamamız doğru olmaz.

Salondan - 3 katı maaş olur mu?

Tekin SARAÇOĞLU- 3 katı demedim. Kontenjanı 3 kat artarsa, gelirleri de o kadar artar.

Salondan - Dışarıda mühendis fazlası olduğu sürece artmaz o.

Tekin SARAÇOĞLU- O, piyasa şartlarına bağlı.

“Mimari uygulamada aykırılıklar, balkon kapatılması gibi konulardan makine mühendisi sorumlu mudur?” diye bir soru sorulmuş. Eğer o balkona radyatör gibi bir şey konulmuşsa, makine mühendisini doğrudan sorumlu tutuyorlar. Eğer ısıtıcı bir şey konulmamışsa, yani onun görmeden yapıldığı kanaati oluşursa, sorumluluktan kurtulabilir. Bunların da yolu, ceza verilse bile hukuksal yollardır. Bu durumda dava kazanan mühendisler var.

Kemal BALPINARLI - 2 sene geçiyor, yani bir günde sonuçlanmıyor.

Tekin SARAÇOĞLU - Metin bey, “Hizmet bedelinin yüzde 1.5’e düşürülmesinin yorumu nasıl olmalıdır?” diye sormuş. Yüzde 1.5’e düşürülmesinin yorumunu zaten yaptık. Yani kalmadı, orada da kalmadı; hizmet bedelinin yüzde 3+3’ü de tekrar kesintiye gidiyor. Büyük projeleri çok etkilemiyor da, küçük projeleri yüzde yüz etkiler. Yalnız, bu yüzde 1.5 oran da minimum taban puandır.

Kemal BALPINARLI - Şu anda çıkacak olan kanun hükmünde kararname yüzde 1.5 yerine ne getiriyor? Sizin ifadenizi anlayamadım.

Tekin SARAÇOĞLU - Kanun hükmünde kararnamede şu var: “Yüzde 1.5 taban ücrettir. Daha fazlasını alabilerseniz alın, ama daha altına inmeyin” diyor. Orada ayrıca iki kesinti geldi; belediyeler için yüzde 1 kesinti, bakanlık döner sermayesi için yüzde 1 kesinti geldi. Bunun yetersiz olduğunu düşünmüşler herhalde, bu yüzde 1’ler de yüzde 3’e çıkıyor tekrar.

Kemal BALPINARLI - Yani yüzde 1.5'in yüzde 3'ü kesiliyor.

Tekin SARAÇOĞLU - Evet.

Belediyelerin bazı firmalara baskıyla işleri pas etmesinden şikayet ediliyor Kemal bey. Bu, ciddi bir sorun.

Kemal BALPINARLI - Ama bu konu hiç dile getirilmedi. Bakırköy'e bakalım, Marmara Forum'a bakalım; bunları kim yapıyor, belli. Hangi belediye başkanının bacanağı şirket kurmuş, bakalım. Bunlar da belli, ama bunlar hiç dile getirilmiyor.

Tekin SARAÇOĞLU- Bu konular biliniyor, ama müdahale edilemiyor.

Kemal BALPINARLI - Ama dile de getirilmiyor.

Tekin SARAÇOĞLU- Bu konular dile getiriliyor. Bunun çaresi de havuzdur. Havuzu getirmek istiyorlar. Belediyelerin elinde çok büyük bir güç var bu sektörde, istedikleri yere yönlendiriyorlar, bunu biliyoruz; ama kâğıt üzerinde kendisinin hiçbir ilişkisi yok, başka firma görünüyor, dolayısıyla bir şey yapamıyorsunuz. Bağlantı kurulamayınca bir şey yapamıyorsunuz. Bunun çözümü de havuzdur.

Abdullah Atmaca arkadaşımız sigorta sisteminden bahsediyor. Sigorta zaruridir, sisteme sigorta sisteminin konulması lazım. 595 sayılı yasa bu konuda iyiydi; ama maalesef, o iptal edildi, yerine gelen yasada kaldırıldı bu. Sigorta sisteminin olması gerekir. Bu işi düzenleyenler de sigorta sistemine karşı değiller; ama nasıl yerleştirirler sisteme ya da kanuna, onu bilmiyorum.

Bir arkadaşımız, mevcut bir kaçak inşaatı bahsediyor. Bakın, şirketi de kapatmışlar zaten. Bunun tek çaresi belediyeye bildirmektir. Kimsenin yapabileceği bir şey yoktur, çünkü firma da çekilmiş aradan. Belediyeye bildirmek gerekir.

Bana sorulan sorular bu kadar.

Panel Yöneticisi - Teşekkür ederiz.

Kemal BALPINARLI - Bir yapı denetim firması, 50 kişi çalıştırıyor ama hiçbirinin SGK'ya bildirim yok. Buna hiç değinmediniz. "Asgari ücretten mühendis olur mu?" diye bizzat SGK'nın başkanı söylüyordu. Bu konulara hiç değinmiyorsunuz. Onu da sormuştum.

Tekin SARAÇOĞLU - Özür dilerim, onu görmemişim. Bu konuda bir madde var, yönetmelik de hazırlanıyor; ama ne olduğu neleri kapsadığı çıktığı zaman görülecek. Rutin denetimleri var bakanlığın. “Denetlediği zaman, teknik personelin sigortasını görmezse, eksik görürse, doğrudan Çalışma Bakanlığına bildirecek” diyor. Bu konuların hepsi yaşandı. Bunlarla ilgili çalışmalar var.

Kemal BALPINARLI - Yapı denetim şirketlerine bu konuda herhangi bir girişiminiz oldu mu? Yani sigortasız çalıştırılması, asgari ücretten SGK’lı gösterilmesi gibi şeylerde bir girişiminiz oldu mu?

Tekin SARAÇOĞLU - Yazılı müracaatta bulunan denetçilerin işini derhal firmayla konuşuyoruz, ama bizim yaptırım gücümüz yoktur. Sizin de müstakilen sigortaya müracaat etme hakkınız var.

Kemal BALPINARLI - Ben bunu yaptım zaten. Bu yüzden bugün yapı denetimler artık Çalışma Bakanlığınca denetleniyor, daha önce böyle bir uygulama yoktu. Bunun yolunu açan benim.

Tekin SARAÇOĞLU - Herkesin kişisel müracaat hakkı var.

Panel Yöneticisi - Teşekkür ederiz Tekin bey.

Tekin SARAÇOĞLU - Ben teşekkür ederim.

Panel Yöneticisi - Diğer panelist arkadaşlara da birkaç soru var. Bu konularla ilgili kendi görüşlerini açıklayabilirler.

Buyurun.

Salondan - Türkiye'nin en büyük inşaat şirketlerini baz alanlar, proje departmanının yanında, organik bağı olan kardeşlerinin üzerine kurulmuş yapı denetim firmaları var; bunlardan bahsediyoruz.

Tekin SARAÇOĞLU - Yasal kayıtları çok farklı, ilişki kurulamıyor.

Salondan - Aynı ofis üçe bölünmüş, birinde yapı denetim firması, birinde proje firması, birinde inşaat firması.

Kemal BALPINARLI - Aynı telefon kullanılıyor. Bunu görmek istemeyince, görülmüyor.

Tekin SARAÇOĞLU - Konsorsiyum da olsa, denetçinin önünü kesebilir mi? Denetçi görevini yapar, hiç kimse de ona mani olamaz.

Kemal BALPINARLI - Önce firma bazında bakmak lazım.

Panel Yöneticisi - Buyurun Cemal bey.

Cemal GÖKÇE- Değerli arkadaşlarım; tekrar merhaba.

Sistem doğru kurulamadığı sürece, şurasını burasını tartışmaya devam edeceğiz. Kimse bundan alınmasın. Sorunları tartışmadan çözüm üretebilme şansımız yok. Ben, “Yapı denetim sistemi, emekli meslek insanlarıyla genç meslektaşlarımızın düşük ücretlerle çalıştırıldıkları yerler haline geldi” diye bitirmiştim sözlerimi. Arkadaşlarımız ortalama 50 yaş civarı emekli oluyorlar, bu onların en verimli oldukları dönem. Bunu bilmek başka bir şey, ama “Maaşıma ek olsun, belgeli olayım. Gitsem de olur, gitmesem de olur” düşüncesiyle bu mekanizmanın içerisinde bulunmak başka bir şey. Hiç itirazım yok, mevcut yapı denetim kuruluşlarında çalışan genç meslektaşlarımız veyahut emekli olan meslektaşlarımızın her zaman yasal hakları vardır elbette. Yani burada, kişisel davranma bir etik konusudur, fakat kurumsal düzeyde mekanizmanın doğru kurulmuş olması da temel bir konudur. Biz, işin detayları üzerinde fazla durmadık; eğer bir sistem yanlışsa, sonuçları da yanlış olur.

Sayın Saraçoğlu diyor ki, “Odaların denetimine karşı değiliz.” Doğru söylüyor. Biz de İnşaat Mühendisleri Odası olarak; “Artık dünyada meslek odaları meslek insanların ürünlerini değil, meslek insanların kendilerini denetliyor. Etik bir çerçevede çalışıyorlar mı, çalışmıyorlar mı, bunu denetliyor; onların sicillerini tutuyor, onların meslek içi eğitim seminerlerine ve kurslarına katılmasını zorunlu görüyor. Yani bir taraftan meslek insanının kendi donanımını, gerek mesleki bilgi ve yeterliliğinin artırılması konusunu, diğer taraftan da, meslek insanların etik ve ahlaki çerçevede çalışıp çalışmadıklarını denetliyor” diyoruz. Bayındırlıktan gelen arkadaşım biraz savunur gibi oldu. Kendisi de bir meslek insanıdır. Çağdaş dünyaya eklemleniyoruz diyoruz ya, acaba meslek insanların sicillerini yeni kurulan Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü gibi bir bakanlık genel müdürlüğüne veren başka bir ülke var mı? Türkiye’de bulunan meslek insanlarıyla ilgili Genel Müdürlüğün haberi olması başka bir şeydir. Bundan haberi olması şu çerçevede önemlidir: 2010 yılında inşaat mühendisi yetiştiren okulların almış oldukları öğrenci sayısı 4 bin 500, 2011 yılında aldıkları öğrenci sayısı 7 bin 890. Bu çerçevede, ihtiyaca göre planlama yapmak noktasında elbette bir çalışma yapması ayrıdır; ama meslek insanların sicillerini meslek odalarının tuttuğu bir dünyada

ve ülkemizde, “Onların sicillerini ben tutacağım” diyerek, meslek odalarını, yani açıkçası Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini devre dışı bırakmaları başka bir şeydir.

Bu noktada bizim söylediğimiz şudur: Mevcut Yapı Denetim Yasası çıkarıldığı zaman 12 yıl hizmet esas alındı. Ben de eski bir Bayındırlık mensubuyum. Belediyede dosya memurluğu yapan bir meslek insanı proje denetim belgesi aldı. Proje yapmayan bir insanın proje denetleme şansı yoktur; bu kadar açık. Bunun tartışılacak bir tarafı da yok. Biz, bunu kontrol etmeye çalışıyoruz. 2008 yılında Odamıza gelen 1031 tane projeye bakmıştım; bunların yüzde 90’ı deprem yönetmeliklerine uygun değil. Bizim beklemediğimiz bir sonuç değil ki bu, böyle olacaktı zaten. İşini iyi yapan meslektaşlarımızı, işini iyi yapan yapı denetim kuruluşlarını sözlerimin dışında tutuyorum; ama işin de böyle olduğunu görmek gerekiyor.

Yapı Denetim Yasasıyla ilgili yeni bir düzenleme yapılacağından bahsediliyor. Biz de mutlaka ve mutlaka yeni bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Meslek insanlarına, yani mühendis ve mimarlara denetçi belgesini meslek odaları vermelidir. Üstelik proje yapmasını bilmeyen bir insanın proje denetleyebilme şansı yoktur. Baştan o yapılar kaybetmişlerdir. İstedğin kadar C30 beton da kullansan -ki, öyle düşünenlerin o betonu kullanma şansı da yoktur ya- proje yanlışsa, yani deprem yönetmeliklerine ve teknik kurallarına uygun olarak üretilmemişse, onun sonuçları da yanlış olacaktır. Yeni olması gerektiğini düşündüğümüz için bunu söylüyoruz. Meslek odaları devreden çıkarılamaz! Çıkarılmamalı! Dünyada, Amerika'da bir profesör, meslek odasından belge almadıkça, bir projenin denetimine imza atamaz. Unvanı profesör olmuş, doçent olmuş; bunun önemi yok. Bir sürü uzmanlık alanı oluştu, ama uzmanlık alanlarına da bakılmıyor. Örneğin, biz İnşaat Mühendisleri Odası olarak 7 uzmanlık alanı belirliyoruz. Bu uzmanlık alanları içerisinde birinden uzmanlık belgesi alabilir meslektaşım, ama projeyi denetleyemez. Bu çerçevede eğer mekanizmayı doğru kurmazsanız, sonuçlarını da burada hep tartışacağız; sigortasız olacak, beton düşük olacak, emekli olan arkadaşlarımız kendi emekliliklerine ek olarak ücret alacaklar ki çocuklarını geçindirebilsinler... Mekanizmanın doğru kurulması gerekir, doğru bir Yapı Denetim Yasasının mutlaka çıkarılması gerekir. Birincisi budur

İkincisi de, şantiye şefliğidir. Şu anda Bayındırlık müdürlüğünün bir salonundayız. Bayındırlık Bakanlığı ve Bayındırlık müdürlükleri bir okul. Ben de Bayındırlık Bakanlığı kökenliyim. Şubatta veya ocakta çıkarılan bir yönetmelikle şantiye şefliği uygulamasında değişikliğe gidildi. Bir şantiye şefi, 30 bin metrekareye kadar olan bir işi denetliyordu; 500 metrekarelik 60 ayrı işi denetliyordu, değil mi? Böyle bir şey olabilir mi? Şimdi bir lütufta bulundular, 5 işin şantiye şefliğini yapabilirsiniz. Şantiye şefliği nedir? Sabahleyin işe gideceksin, akşam işten ayrılacaksın. Burada ne var, biliyor musunuz; yapı denetimcilerin işi kolaylaştırıldı. Elbette itirazım yok, onlar sistemin bir parçası olsun diye şantiye şefliğini istediler, doğrudur, “İnşaatlara gittiğimiz zaman teknik bir insanla karşılaşalım” diye düşündüler. Bu noktada, bir inşaat şantiye şefi olsun diye yapı denetim kuruluşları da bunu savundular. Sistem öyle bir oluştu ki -yapı denetim kuruluşlarının önemli bir etkisi olmuştu burada- yanlış değildi, ama sonuçları yanlış oldu. Bu sefer de yapı denetçilerin sorumluluklarını biraz daha azaltmak çerçevesinde, şantiye şefi, işin birinci derecede sorumlusu noktasına geldi. Ama 5 işin şantiye şefliğini yürüten bir arkadaşımız, o işin şantiye şefliğini nasıl yapacak, iş sağlığı ve iş güvenliği açısından o işi nasıl denetleyecek? Unutmaması gerekir ki, sonuçları bakımından, bir yapı denetçisinden daha fazla ceza görecektir. Bu noktada, şantiye şefleri mutlaka ve mutlaka çok dikkatli olmalıdırlar. Bu da değiştirilmelidir. 5 işin birden şantiye şefliği olmaz. Bayındırlık Bakanlığı bunu nasıl yapıyor, hayretler içerisinde kalıyorum.

Biz kamu adına denetim yapıyoruz. Oğuz Gündoğdu söyledi. Ben eminim, Oğuz da dahil olmak üzere, kamu adına denetimi tanımlayalım, her birimiz farklı şeyler söyleyecektir. “Nasıl bir yapı denetim sistemi olmalıdır?” noktasında, meslek odaları olarak çuvaldızı kendimize batırmamız lazım. Bir birliktelik sağlayamadık.

O zaman, meslek odalarının farklı şeyler düşündüğü bir sistemde, başkaları da bizimle oynar. Kimimiz yapı denetimini özelleştirme olarak gördü, kimimiz başka bir şey... Size şunu hatırlatayım: 2004 yılında bir Deprem Şûrası yapıldı; “3458 sayılı yasa değiştirilmelidir” dendi. Oradaki bütün uzmanlar ve bilim insanlarının vermiş olduğu bir karardır bu, yani o şûranın sonucudur. Bayındırlık Bakanlığı da bizim Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini görevlendirerek, “Bir yasa

tasarısı hazırla” dedi. Bunun üzerine, yetkili mühendis olarak bir yasa tasarısı hazırlandı, bakanlığa gönderildi, ancak arkasından bir şey çıkmadı. Ben, öyle bir noktada çalışma yapalım demiyorum. TMMOB çok önemli bir örgüttür, hele gelmiş olduğumuz nokta itibarıyla birikimi son derece yüksek bir örgüttür; her belediyenin, her bakanlığın, Türkiye'deki her kuruluşun bilgisi ve bilincinin son derece üstündedir. Gelişmiş olan kafa, gelişmiş olan ülke, bu birikimden yararlanır. Elbette, insan düzeyinde, kurum düzeyinde zaman zaman yanlışlıklar olabilir, o başka bir şey; ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin, bir bakanlığın, koca bir kurumu tümünden devre dışı bırakması düşünülebilir mi? Konunun gelip oturduğu yer burasıdır. Böyle olunca, TOKİ kendi açısından bakıyor, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Su ve Orman Bakanlığı da kendi bulundukları yerlerden bakıyor, müteahhitler de kendi açılarından... Tüketici bilinci desen, yeterince gelişmemiş. Diplomamızı almışız, hiçbir meslek içi eğitim ve kurslara katılmadan mesleğimizi bugüne kadar yürütmüşüz. “Odaların meslek içi eğitim ve kurslarına katıl” dendiğinde, bu bize zor geliyor. Sözlerimin başında, “Ak saçlılar bu sistemi değiştirecek” dememin nedeni buydu. Çünkü bu saatten sonra biz, ne aç kalırız, ne tok oluruz. Ama sistemin değiştirilmesi noktasında, kendi alanımızla ilgili, mühendis ve mimarıyla ilgili problemleri en iyi bilen meslek insanları bizleriz; çünkü hep bu sorunlarla boğuşuyoruz. Çocuklarımızdan vazgeçtik, gelecek kuşaklar ve torunlarımızın geleceğini kurtarmak doğrultusunda mutlaka ve mutlaka çok ciddi fedakârlıklar yapmak durumundayız.

Bir arkadaşımız C20'yi sormuş. Biz, C20'yi doğru bulmuyoruz. Dünyada artık C20 beton kullanılmıyor, C30 beton kullanılıyor ve bunlar arasında da son derece düşük fiyat farkı vardır. Biz diyoruz ki, C20 kullanmayın; ama Deprem Yönetmeliğine göre, asgari C20 beton kullanmak gerekiyor. Bunun değiştirilmesi lazım. Yıllardır değiştiremedik. TOKİ binaları kocaman 17 – 18 katlı binalar, kullandığın beton ise, C20. Dilediğin kadar doğru yapsan ne olur? Bir de sürdürülebilir gelişmeden bahsediyoruz. Nüfusumuz giderek artıyor. Dolayısıyla, yapacağımız yapıların daha uzun ömürlü olmasını da bir taraftan düşünüyoruz; ama sen eğer C20 betonuyla 17-18 katlı bina yapıyorsan, 20 sene sonra o yapıları yıkmak durumunda kalırsın.

Saygılar sunuyorum. Teşekkür ediyorum.

Panel Yöneticisi - Cemal beye teşekkür ederiz.

Buyurun Bülend hanım.

Bülend CEYLAN- Bizler panelist olarak davet edildik. Elektrik Mühendisleri Odasına teşekkür ediyoruz; ancak, bizim konuşma sürelerimiz son derece kısıtlandı. O nedenle, örneğin sunumumda Türkiye'yle ilgili hiçbir konuya değinemedim. Bunun içindir ki, salondan birçok arkadaşımız, “O konuya değinilmedi, bu konuya değinilmedi” gibi bazı eleştirilerde bulundular.

Şunu söylemek istiyorum: Türkiye'de yapıyla ilgili önlemler hep afetler sonrasında veya depremler sonrasında gündeme gelmiş. Bu, Osmanlı'dan itibaren böyle devam etmiş. Aynı şeyi 1999 depreminde de yaşadık. Oysa 1999'dan önce de, yani 3194 sayılı yasanın devreye girmesinden itibaren teknik uygulama sorumluluğu müessesesi vardı ve burada teknik uygulama sorumluları yapının sorumluluğunu üstleniyorlardı. Sizlerin de bildiği gibi, bu, 4'lü TUS dediğimiz, her disiplinden bir meslek mensubunun devrede olmasıyla kurulan teknik uygulama sorumluluğuydu. Teknik uygulama sorumluluğu müessesesi doğru işletilmediği için, maalesef ve maalesef meslektaşlarımız sorumluluklarının bilincinde olmadığı için, 1999 depremi sonrasında yapı denetim kuruluşu sistemi getirilmiştir. Yapı denetim kuruluşu sistemiyle birlikte, “ticari amaçlı” kurulan yapı denetim kuruluşları, denetçiler; yani daha önce bireysel ve özerk olarak sadece bağlı olduğu meslek odasının ve ilgili idarenin denetiminde olan teknik uygulama sorumluları bu sefer yapı denetim kuruluşunun bir elemanı ve sömürülen çalışanı haline dönüştürüldüler. Yapı denetim kuruluşlarının sisteme girmesiyle, yapı maliyetlerine ilave bir maliyet getirilmiş oldu. Çünkü teknik uygulama sorumluları gereken ücreti zaten asgari değerde alıyorlardı. Diğer taraftan yapı denetim kuruluşlarının çalışma ve işleyişi ve “Patrona da biraz para kalsın” zihniyetiyle oluşturulan maliyetler inşaata ilave maliyet getirdi. Maalesef, teknik uygulama sorumlularının etik ve sorumlu davranmamaları, yapı denetim kuruluşlarında da devam etmiştir.

Aslında tabii ki, yasa ve yönetmeliklerde eleştirdiğimiz, düzeltilmesi gereken konular var; birincisi; yasaya göre, yüklenici kesinlikle işveren dışında birisiyle sözleşme imzalayamaz, işverenin yasal vekiliyle imzalayabilir; ama bu yasal vekil de yüklenici olamaz. Hal böyleyken,

yüklenicilerle yapı denetim kuruluşları sözleşme imzalamaktadır. Bunun arkasında yatan nedir, biliyor musunuz; kat karşılığı sözleşmeyle anlaşma yapıldığında, mal sahibi, yani taşınmaz sahibi hissesinin bir kısmını yükleniciye devrettiği için, yüklenici orada yasal işveren durumuna düşmektedir. Yoksa yükleniciyle yapı denetim kuruluşu sözleşme imzalayamaz.

İkinci konu, yapı denetçileri için, hepinizin de bildiği gibi, TMMOB bünyesindeki meslek odalarının müştereken anlaştıkları asgari bir ücret vardır ücretlilere ödenen. Yanlış bilmiyorsam, brüt 2 bin 69 liradır bu. Böyle olmasına rağmen, yapı denetim kuruluşları denetçilere asgari ücret üzerinden bordro yapıp, asgari ücretin altında ödeme yapmaktadırlar. Başka bir deyişle, mühendisler ve mimarlara verilen bir metraj var, kota var. Ben kendi mesleğimden örnek vereyim. Örneğin, bir mimar 360 bin metrekare inşaatın denetimini yapabiliyor. Bu değerler azami değerlerdir. Her biri 2 bin metrekare olan 180 yapıyı aynı zamanda, paralel olarak bir mimarın denetlemesi mümkün müdür; hayır. Buradaki konu da şudur: İş Yasasına göre, bir kişiye gücünün üstünde iş yaptırılmazsınız. Ben eğer 25 kiloyu taşıyabiliyorsam, bana 100 kilo yük yüklerseniz, bayılır kalırım burada. Bunu dile getirdiğiniz zaman, “Ben, bu kadar metrekareyi üstlenemem, layıkıyla görevimi yapamam” dediğiniz zaman, yapı denetim kuruluşu, “Senin yanına iki tane daha denetçi alamam, bana olan maliyeti artar” diye, sömürü düzeniyle, köle düzeniyle çalıştırmaya çalışıyor yanındaki denetçileri.

“Denetçi olarak gidin, şikâyet edin” deniliyor. Yapı Denetim Yasası ve yönetmeliklerine göre, ilgili idareye hak ediş gittiği zaman, çalışan kişilerin sigorta bildirgeleri, bordroları, sigorta primlerinin ödendiğine dair belgelerin mutlaka hak edişe eklemesi lazım. Ne yazık ki, eklenen bu belgelerin çoğu düzmece. Gayet iyi biliyorum; burada söylemem doğru olmaz. Ben, özel şirketlere danışmanlık yapıyorum. Hangi laboratuvarın düzmece rapor hazırladığını biliyorum. Bir telefonla, beton deneyi ve demirler için bir ay öncesine ait rapor alabilirsiniz. Böylesine yozlaşmış bir sistem içerisinde yapı denetimin sorunlarını tartışıyoruz.

Yapı denetim kuruluşları her şeyi layıkıyla yapsalar, o yüzde 3 maliyet varsa, o bile yetmiyor arkadaşlar, para kazanamıyorlar; ama yüzde 30'lardan yüzde 50'lere varan indirimler yapıyorlar. Doğru

bulmuyorum; ama bugün, “Neden bakanlık yüzde 1.5’e indirdi” eleştirisini yapıyoruz. Siz neden indirim yaptınız, siz neden işi doğru yapmadınız, siz neden denetçileri sömürdünüz? Bu soruyu sormamız lazım.

Sayın Gökçe’nin de söylediği gibi, bu alan, emekli olan meslektaşlarımızın yoğun olarak istihdam edildiği bir alan. Çünkü yapı denetim kuruluşları kendilerine, “Bak arkadaş; hiç yorulmayacaksın, her ay 700 lira bankadaki hesabına yatacak. Sadece arada bir gelir imza atarsın, başka yapacağın hiçbir şey yok.” diyorlar. Bunun, eczacıların bakkal dükkânına dönen eczaneleri açmaları için diplomalarını kiraya vermelerinden bir farkı yok. Ne yazık ki, yapı denetimi hizmetini üstlenen meslektaşlarımız kendilerine yüklenen sorumluluğun bilincinde değiller. Bunu söyleyen yapı denetim kuruluşunun mevzuata ve sorumluluğa, her şeye sahip olarak, yine meslektaş olarak kendilerini yanıltmayacağını düşünerek “evet” diyorlar; ama inanın ki, yasayı bilmeyen, yönetmeliği bilmeyen denetçi arkadaşlarımız var, inşaatın yerini bilmeyen denetçi arkadaşlarımız var. Yapı Denetim Yasasının 8. Maddesi, doğrudan doğruya uygun çalışma yapmayan yapı denetim kuruluşunun 15 günden 1 seneye kadar kapatılmasına amir.

Yapı denetim kuruluşları neden açmaza düşüyorlar? Türkiye’de alışılmış şöyle bir çarpık düzen var: “Ruhsat koşullarını yerine getiren bir ruhsat projesi yapalım -bu, 4 disiplin için de geçerli- yapı iznimizi alalım, inşaatla başlayalım, nasıl yapacağımıza dair işverenin istediği projeyi gerçekleştiririz, inşaatı da ona göre yaparız.” Yani piyasada iki proje var; ruhsat projesi, uygulama projesi. Nasıl hepimizin bir nüfus kâğıdı ve TC kimlik numaramız varsa, yapının da yapı ruhsat tarihi numarası onun kimliğidir. Yapı ruhsatına esas proje dışındaki uygulama yapılamaz; ama inşaatlarda, yapı denetim kuruluşlarının da göz yummasıyla uygulama projesi yürürlüğe giriyor. Burada tadilat projesi verilmesi lazım. Yapı, herhangi bir şekilde olması gerekenden büyük yapılırsa, bunun mutlaka elektrik projesine de, mekanik projeye de, statik projeye de olumsuz yansımaları var. Dolayısıyla yapı denetim kuruluşunun, ruhsata esas projenin dışına çıkıldığı anda inşaatı durdurup, ilgili idareye bildirip, tadilat projesi onaylandıktan sonra devam ettirmesi lazım. Burada, “Denetçi gitsin, müracaat etsin, bildirsin” diyoruz. Onur kuruluna gelen dosyalar var. Denetçinin,

“Hatalı imalat var” diye yapı denetim kuruluşuna verdiği dilekçe var; ama yapı denetim kuruluşu ilgili idareye bunu bildirmemiş. Geçim sıkıntısı içinde olan, iş bulduğunda çalışmayı amaçlamış meslektaşlarımız, yapı denetim kuruluşlarının, “Benim dediğimi yaparsan yaparsın, yoksa çalıştırmam seni” baskısı altında, yapmamaları gerekse de bazen çaresiz kaldıkları için, imza atmak zorunda kalıyorlar. Burada konulması gereken birinci şart, kuralı doğru koymak; ikincisi, kurala herkes uyuyor mu, uymuyor mu, onu denetlemek, sonra da kimsenin gözünün yaşına bakmamak, olmalıdır.

İsmail Erol Önder, sorusunda; “Mimarlık ve mühendislik konularında tarihsel sorumluluklar bilinmektedir. Sorumluluk süresi Fransa’daki gibi 10 yıl olmalıdır ve mimarlara daha çok sorumluluk yüklenmelidir. Yapılarda ustalık becerileri de çok zayıftır.” diyor.

Çıkarılan bir yasa gereği, 2012’de, ustalardan da ustalık belgesi arama şartları gündeme gelecek.

Bir başka soru; “Mimarlar Odası Onur Kuruluna gelen yapı denetim dosyalarının sayısı ve içeriği konusunda bilgi vermeniz mümkün müdür? Yapı denetim hizmeti veren mimar ve mühendislerle tavsiyeleriniz nelerdir?” şeklinde.

Bizde, yapı denetim konusunda, aşağı yukarı 100’ü aşkın dosya var ve bu sayı devamlı artıyor. İçerik olarak da genellikle yapıdaki hatalı imalatın 3 işgünü içerisinde ilgili idareye bildirilmemesinden kaynaklanıyor. Bir de yürürlükteki plana aykırı imar durumu nedeniyle, planı incelemeden, o imar durumunu esas alıp projeye onay verilmesinden kaynaklanıyor. Burada benim tavsiyem, birincisi, projelerin çok iyi denetlenmesi ve mutlak surette yapı denetim kuruluşunda görev alan 4 disipline ait teknik kadronun projeyi birlikte incelemesi, projeler arasındaki uyumsuzluğa göre projelerin revize edilmesinin sağlanması, projelerdeki eksikler ve hatalar düzeltildikten sonra, onaylanmış olan projeye göre de inşaatın eksiksiz yapılmasının sağlanması.

Yapı denetçilere söylediğim şöyle bir konu var. Biliyorsunuz, inşaata başladığımız zaman, bir işyeri teslim tutanağı tutuluyor. Bu işyeri teslim tutanağında, bütün inşaat aktörlerini davet ediyoruz; işveren, müteahhit, yapı denetim kuruluşu sahibi, o yapı için atanmış denetçiler, şantiye şefi, herkes bir araya geliyor, hem birbirleriyle

tanışıyor, hem de yapı denetim hizmetini verecek kişiler müteahhitten ve yapımcıdan neler beklediklerini ve hangi kurallara uymaları gerektiğini yazılı olarak veriyorlar. Ondan sonra da artık o verilen kurallar çerçevesinde, “Size bildirimimi yaptım. Burada bu tedbiri almadınız. Bunu düzeltin” diyebiliyorlar. Buna dikkat etmeleri ve mutlaka iletişim içinde olmaları, ne istediklerini net söylemeleri lazım.

Sayın Gökçe, beton kalitesinden bahsettiler. Biliyorsunuz, yapı denetim kuruluşu çalışanlarının, yani denetçilerin ve yapı denetim kuruluşunun ana sorumlulukları içerisinde, inşaat bünyesine giren malzemelerin standartlara uygun olup olmadığının denetlenmesi vardır. Dolayısıyla, ister makine mühendisi olun, ister elektrik mühendisi, ister mimar, inşaat mühendisi olun, her malzemeyi kontrol edip onaylamak durumundasınız. Aksi takdirde, sorumlusu sizsiniz. Betonda sadece bir kalite kavramından bahsediyoruz; C20, C25, C30, C35 gibi. Sayın Gökçe çok iyi bilirler; betonun agregasının bağlayıcısı olan çimentonun kalitesine bakmıyoruz arkadaşlar. Kaç tane betonu geri göndermek zorunda kaldık. Gelen tutanakta çimento kalitesine baktığınız zaman, o kalite çimento, evet, istenilen beton kalitesini veriyor; ama yaptığınız inşaatın niteliğiyle bağdaşmıyor. Buna da özellikle dikkatinizi çekiyorum. Kendi konularınızla ilgili malzemelerle bağdaştırabilirsiniz.

Saygılar sunuyorum.

Tekin SARAÇOĞLU- Bir şey hatırlatmak istiyorum. TUS’la geçmiş dönemde uygulanan denetimle bugünkü denetim, bakanlığın 81 ile varan bir çalışmasıyla mukayese edilmiştir. Bununla ilgili raporlar var. Zaten aradaki fark çok açık olarak görüldüğü için, 81 ile yaygınlaştırılmıştır yapı denetim. Eski sistemle yeni sistem arasında çok büyük farklar görülmektedir.

Bülend CEYLAN- Sayın Başkan; cevap verebilir miyim?

Panel Yöneticisi - Ben de anladım, izleyiciler de anladı. Bence, değerlendirmeyi katılımcılar yaparlar.

Bülend CEYLAN - Tekin bey Amerika'dan örnek verirken, yapı denetimiyle mimarın sorumluluğunun farklı olduğundan bahsetti. Hayır efendim, o da denetlemektir, bu da denetlemektir. İki sistem de işverenden parasını almaktadır, yapı denetim de işverenden parasını

almaktadır; ama direkt para alıp verme ilişkisi yoktur, belediye üzerinden almaktadır. Burada yanlış yorumlar yapılmasın. Ben, gayet bilinçli ve bilerek söyledim.

Tekin SARAÇOĞLU - Belediye bir kamu kuruluşudur. Belediye bir yanlış görürse, parayı da ödemez, ödemiyor zaten, uygulama budur; ama doğrudan doğruya işverenle anlaşma yapıp işverenin isteklerine karşı hizmet vermek başka bir şey, kamu adına denetim yapmak çok farklı bir şeydir. Zaten bu konu Ankara'daki konferansta da çok açık olarak ortaya konuldu.

Panel Yöneticisi - Bu panel bölümünü aslında biraz da farklı gerekçelerle uzatmak zorunda kaldık. Birkaç soru daha var, ama konuşmacı ismi verilmediği için o soruları veremedim. Konuşmacılar tek tek yeniden söz vererek bu soruları yanıtlayabiliriz, ama bazıları da zaten diğer sorularla çakıştı. Ona rağmen, “Kesinlikle bu soruyu sormalıyım” diyen arkadaşımız varsa onu soralım. Yoksa paneli kapatacağız ve foruma geçeceğiz.

Sunucu - Sayın Panel Yöneticimize ve panelistlere çok teşekkür ediyoruz.

Son oturumumuza geçeceğiz. Yapı denetim uygulamaları ve sorunlarıyla ilgili foruma geçiyoruz. Forum Yöneticisi olarak, Elektrik Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yapı Denetim Komisyonu Başkan Yardımcısı Sayın Yılmaz Gündoğan'ı kürsüye davet ediyorum.

FORUM

Yılmaz GÜNDOĞAN (Forum Yöneticisi)- Değerli arkadaşlar; hepiniz hoş geldiniz. Forumumuzun standardı gereği, şimdiye kadar panelistler konuştu, sizler sordunuz; ama tabii, sizlerin de bu verilen değerli bilgiler ışığında görüşleriniz oluştu. Yapı denetim sistemine bir katkı koymak elbette sizlere de düşecektir. Dolayısıyla, bu konuda görüşleri olan arkadaşlar sırayla söz alarak, kürsüde, bu görüşlerini paylaşacaklar. Konuşmacı sayısına göre bir süre sınırlaması getirmek isteyeceğiz; ama eğer sayı azsa da, istediğiniz kadar konuşabilirsiniz. Bu arada, panelde konuşan arkadaşlara da tekrar söz verebiliriz.

Buyurun.

Meftun GÜRDALLAR- Makine mühendisiyim. Tesisat sektöründe çalışıyorum. Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şubesinde değişik dönemlerde şube yöneticiliği görevini yaptım. Bir önceki konuşmada da ifade ettiğim gibi, şu anda da Makine Mühendisleri Odası Onur Kurulunda görev yapıyorum. Hem ekmeğimi bu alandan çıkardığım için, hem de Onur Kurulumuza intikal eden dosyalar nedeniyle yapı sektörüne ilişkin çok sayıda sorun olduğunu biliyorum.

Tesisat Mühendisleri Derneğinin de katkısıyla, Makine Mühendisleri Odası çeşitli zeminlerde yaptığı toplantılarda konuya ilişkin çeşitli görüşler üretti. Makine Mühendisleri Odası adına katılan arkadaşımız, İzmir Şubemiz aracılığıyla yapılmakta olan Tesisat Kongresindeki Yapı Denetim Panelinin sonuçlarını sizlerle paylaştı burada. Bunun ötesinde, aslında bir önerinin burada tartışılması olanağı var mıdır diye söz almak istedim. Tesisat kongrelerinde, Odamızda SMM hizmeti diye adlandırılan tasarım bürolarımızın çalışma alanını ilgilendiren işlerle ilgili görüşmeler yaptığımızda, son zamanlarda

giderek artan büyük ve hızlı inşaatlar nedeniyle tasarımcı meslektaşlarımızdan hep şu şikâyeti dinliyoruz: Örneğin, bir alışveriş merkezi yapılmasına karar verileceği anda, hiç kimse bir tasarım bürosuna, “6 ay, 1 sene oturun, bunun hesaplarını ince ince yapın, bir proje ortaya çıkartın ve bu projeyi bitirip ruhsat için belediyeye götürelim” diye bir süre tanımıyor. Peki ne yapılıyor? Milyon dolarlar mertebesinde konuşulan işlerde, bir yatırımcı bir araziyi, bir yeri gözüne kestirip, onu mülkiyetine geçirip, parayı oraya bağladığı zaman, ikinci gün hemen maketini, medyatik resimlerini vesaire ortaya çıkartıp, bunu pazarlamaya çalışıyor. Bu binanın özelliği nedir; alışveriş merkezi midir, hastane midir, rezidans mıdır, kompleks midir, içinde sinema mı var, spor salonu mu var? Bunların her birinin şartları ayrı ayrı, farklı dizayn kriterleri var. Dolayısıyla, hiç kimse de bize bunlar için uzun uzun çalışacak süre vermediğine göre, zorunlu olarak belediyeye formalite bir proje götürmek zorunda kalıyoruz.

Salondan - Avan proje mi?

Meftun GÜRDALLAR- Avan proje tam bunun karşılığı olmuyor; çünkü alışveriş merkezi dediği binanın hastaneye dönüştüğünü söylüyor yatırımcı, buna göre değişiklik yapıyorsunuz. Buna göre bir çözüm üretilmesi gerekir. Çünkü hakikaten çok hızlı bir çağda yaşıyoruz. Tabii, bu hızlanmaya paralel olarak, geçmişte elle yapılan çizimler yerine, şimdi bilgisayar programları vesaire kullanılıyor; ama tabii, o programları da kendimiz üretmediğimiz için, verdiği sonuçların doğruluğunu çoğu zaman kontrol etme şansı bile bulamıyor meslektaşlarımız veya yeterli tecrübeyle o sonuçları sınayacak birikime sahip olmadan, hazır programlarla takır takır hesapları yapıyor, onun doğru olduğunu kabul ederek yürüyor. Oysa bunların kontrol edilmesi lazım; yaptığımız binanın mantığına uygun mudur, o bina kentin o bölgesine uygun mudur vesaire kontrol edilmesi lazım.

Yapı denetimin şu andaki sorunlarını biraz önceki oturumda irdeledik. Bu işlerin içerisinde madem çok sayıda yasa önerisi, kanun hükmünde kararname vesaire çıkıyor, hükümetimiz de bu kanun hükmünde kararname çıkarma yetki kullanımını çok sevdi biliyorsunuz... Seçimden önce aldığı bir yetkiye dayanarak, olur olmaz her alanda bu yetkiyi kullanıyor; yasayla düzenlenmesi gereken, hatta Anayasa maddelerine dayanan güvenceleri ortadan kaldıran uygulamalarla kanun hükmünde kararnameler çıkartıyor. Kendini bu kadar yetkili,

bu kadar farklı alana hakim gördüğüne göre, hatta 2012'ye kadar anayasa değişikliği yapılacağı öngörüldüğüne göre ve hatta Anayasanın içerisinde tartışılmayacağı öngörülen ilk 3 maddenin bile tartışılacağı söylendiğine göre, demek ki her şey yeni baştan yapılabilir bu ülkede. Bu kapsamda olmak üzere, geçmişte SMM Kurultayımızda yasa değişikliği gerektirdiği söylenilerek bir sonuca ulaştıramadığımız bir öneriyi burada dile getirme ihtiyacı hissettim.

“Bu tür işler başka ülkelerde nasıl oluyor?” diye araştırdığımız zaman, Rusya’da iş yapan meslektaşlarımız şu örneği verdiler: “Moskova’da bir bina yapmaya kalktığınız zaman, yerel yönetime gidiyorsunuz, ‘Şu parselde bir bina yapmayı düşünüyorum. Buranın imar durumu nedir, kentin içindeki fonksiyonu ne olabilir, buraya ne amaçla bir bina yapabiliriz’ diye soruyorsunuz. Onlar size buranın planını veriyorlar, ‘Buraya şöyle, şu değerlerde bir bina yapabilirsiniz. Kente trafik yükü açısından şu kadar araç girip çıkabilir. Şu mevcut hattan şu kadar su verebiliriz size. Hava kirliliği açısından şu sınırlara ulaşabilirsiniz en fazla’ diyorlar. Siz de bu şartları gözden geçirip, ‘Evet, buraya bu kriterlere uygun şu binayı yapmak istiyorum, bu şartlara uyacağımı da taahhüt ediyorum’ diye bir taahhütname veriyorsunuz ve çalışmaya başlıyorsunuz.”

Yani bir inşaat ruhsat projesi vermeye gerek kalmaksızın müracaat edilebiliyor ve o müracaatın hemen akabinde inşaat faaliyetlerine de başlayabiliyorsunuz” dediler. Genel çerçeve, ilgili kuruma verilen taahhütname, onların size sunduğu çerçeve. “Bu parselde bu yapılabilir” diyor, siz de “Evet, bunu yapacağım” diye bir taahhütname veriyorsunuz. O taahhütname sonucuna kadar da yine de arada denetliyorlar söyledikleri gibi mi gidiyor diye; ama bitmiş projeyi, uygulama projesini işin sonunda veriyorsunuz. Yoksa sizi baştan sahtekârlığa zorlayan böyle bir proje, ham proje, yapılanla hiç ilgisi olmayan bir şey verme mecburiyeti olmuyor. Bina 2 yıl sürüyor, 3 yıl sürüyor, proje o çerçeve metne göre geliyor ve sonucunda, binanın gerçeğiyle proje örtüşür bir vaziyette olduğunda yapılan işin projesini veriyorsunuz.

“Böyle bir uygulama Türkiye’de olamaz mı?” diye sordu, bu örneği veren arkadaşlar. İmar Kanunu engeli olduğu, inşaatla başlama aşamasında ruhsat için en azından bir ruhsat projesinin verilmiş olması gerektiği görüldü yasal zemin itibarıyla. Tabii, bizde çare

tükenmez, ona uygun bir proje veriyoruz. Tabii, bunu verirken, odadan geçirilen proje gerçekte ilgili değil, denk değil, başka bir şey geçiyor. Koskoca alışveriş merkezlerinin odadan geçen projelerine bakıyorum, sadece sıhhi tesisat var içinde mesela. Hani bunun kliması, hani bunun doğalgazı, hani bunun yangın tesisatı; yok, yapacak vakti yok üyemizin. Açıp bakın belediyedeki projelerine, o alışveriş merkezleriyle hiç ilgisi olmayan projeler var orada. Yarın bir deprem olsa, burada kaç kişilik sinema salonu vardı, içinde kaç koltuk vardı, kaç kişi vardı, bunu kimse bilemez bile, orada kimin olduğunu arayacak hali bile yok belediyenin veya herhangi bir kurumun.

Bunların düzeltilebilmesi adına madem her şey ele alınacak, İmar Kanununda da böyle bir değişiklik yapılarak, gerçekleri yapabileceğimiz, gerçekleri konuşabileceğimiz bir düzenlemeye gidilebilir mi? Bunun içerisinde, “Mühendislerin, mimarların etik değerlerini yıpratmayacakları, üç kuruş için imza atmayacakları gerçek uygulamalar yapılabilir mi?” önerisini o aşamada bir sonuca ulaştıramamıştık; ama madem yapı denetim buralarda tartışılıyor, tekrar tekrar düzenlemeler yapılıyor, bu öneriyi burada tekrar dile getirme ihtiyacı duydum. Belki bunun üzerinden bir yerlere taşınabilir bu tür öneriler diye düşünüyorum.

Biraz önce de bahsettiğim gibi, Makine Mühendisleri Odası Onur Kurulunda geçen dönem içerisinde, geçen iki yıl içerisinde değerlendirdiğimiz 132 dosyanın 115’i yapı denetimden gelen meslektaşlarımızı ilgilendiren dosyalardı. Maalesef çok yoğun olarak gördüğümüz şey, üyelerimizin bu konuyu gerçeğiyle algılayamamış olmamaları. Birçok meslektaşımız, ek gelir kapısı diye baktığı, hiçbir şekilde yapılan imalatı görmediği uygulamaları imzalamak durumunda kaldılar. Zor durumda kaldıklarında ise ilk başvurdıkları savunma, “Bu imza benim değil. Ben, o binaya gitmedim, görmedim” şeklinde oluyor. Bu sefer, imzalarının kendilerine ait olup olmadığı hakkında suç duyurusunda bulunup bulunmadıklarını, dava açıp açmadıklarını araştırmak durumunda kalıyoruz. Mühendislerin, mimarların bu durumlara düşmesi çok acı. Gerçekten odalarımız meslektaşlarıyla karşı karşıya kalıyor, meslektaşlarımız onur kırıcı davranışlarla karşı karşıya kalıyor, yaşını başını almış üyelerimiz savcılara ifade vermek durumunda kalıyor. Bu durumlara düşmemek gerekir diye düşünüyorum. Mesleğimiz bunları hak etmiyor. Lütfen,

yapı denetim alanında çalışan üyelerimiz imzalarının bireysel sorumluluğunu bu kadar ucuza teslim etmesinler. Mühendislik, mimarlık, doktorluk gibi kişisel sorumluluğu olan bir meslektir.

Yapı Denetim Kuruluşları Birliğinden katılan meslektaşımız diyor ki, “Denetçiler imzalamasın.” Tabii, öyle olması gerekir, ama herkesin bir gerekçesi oluyor maalesef. O gerekçelerin arkasına çok fazla sığınmayalım, etik duruşumuzdan taviz vermeyelim. Bu sonuçları bu ülke hak etmiyor diye düşünüyorum. Yani yapı denetim ilk icat olduğu zaman veya depremden sonra birtakım şeyler konuşulduğu zaman bir slogan vardı; “Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak” diye yola çıkmıştık. Ne oldu? Birçok durumda eskisinden beter oldu diye düşünüyorum.

Makine Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkan Vekiliyken, İl Koordinasyon Kurulu Sekreterliği yaparken, Mimarlar Odasından arkadaşlarımızın uyarısıyla, belirli belediyelerden sahte projeler geçtiğini tespit etmiştik. Doğum yapan bir hanım arkadaşın mesleğe ara verdiğini bilen uyanık birtakım insanlar, arkadaşın adıyla, soyadıyla, sahte mührünü de yaparak, bir belediyeden yüzlerce proje geçirmişti. Başka belediyelerden de bizim makine mühendisi arkadaşlarımız adına sahte projeler geçirildiğini tespit ettik. Mühendisinin, mimarının sicilini tutan odalar bu işin dışında bırakılırsa, bu tür mikrobik bulaşmalar çok çabuk bu sistemde devreye girer. Belediyelerin de ciddi sorumluluğu vardır. Böyle büyük bir kent, bir megapolde yaşıyoruz, güya doktor mimar bir belediye başkanımız var; ama maalesef, Ayasofya’nın, Sultanahmet’in minarelerinin arasından çıkacak gökdelenleri öngöremiyor. Tartışmalarda diyor ki sonradan, “O bölgede öyle bir görüntü olabileceğini öngöremedik.” Bunların öngörülmesine gerek yok. Mimarlar Odamız da açıklama yapıyor bu konuda; “Daha bu projeler bize geldiği zaman, iki kere basın açıklaması yaptık, raporlarımızı 8 kuruma gönderdik.” Bunu da öngöremeyecekse belediye başkanlarımız veya siyasilerimiz, neyi öngörecekler, bilemiyorum. Kör gözüm parmağına! Bunun raporunu vermiş Mimarlar Odası. Biraz vicdanla, biraz etik durarak, bu işleri yeni baştan tasarlamak gerekir diye düşünüyorum. Bir taraftan korkuyorum. Anayasa dahil her şey yeni baştan tekrar ele alınacak. Umarım, eskisinden iyi sonuçlar verir. Tersi de olabilir endişesini taşıyorum maalesef. Çünkü kanun hükmünde kararnamelerle

yönetilecekse eğer bu devlet, Meclise de gerek kalmaz, başka bir rejime doğru kayarız; ama yasayla kurulmuş kurumları da kalkıp bilmem ne müdürlüğüne bağlamak, bizim reva görüldüğümüz bir şey olmamalı. Bu nedenle, bu alanda çalışan tüm meslektaşlarımızdan mesleğine sahip çıkmasını, meslek odalarına sahip çıkmasını, TMMOB'ye sahip çıkmasını diliyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Forum Yöneticisi - Biz de Meftun arkadaşına teşekkür ediyoruz.

Buyurun Yaşar bey.

Yaşar DEMİRKOL- Elektrik yüksek mühendisiyim.

Size bazı teknik hatalardan bahsetmek istiyorum. Ayrıca, bu konuda somut görüşümü de bildireceğim.

Benim oğlum diş hekimi, bir muayenehanesi var. O muayenehaneyi ilk aldığım zaman, sigortaları, kabloları filan hepsini aldım, müteahhidin elektrikçisine götürdüm. O zaman bu olaylar daha yeni başlıyordu. “Bunların yön bağlantılarını yap, nereye döndüğünü de bana göster. Eğer bunu topraklamadan önce yapmazsan olmaz. Sonuçta, evladımız orada iş yapacak. Hayati tehlikesi var” dedim. Ama dediğimi yaptıramadım. Gidip baktım, topraklama kablolarını atmış bir tarafa, sadece sigortaları takmış. Sonunda öylece kaldı. 6 ay sonra oğlum beni aradı, “Baba; elektrikli fırını çalıştırdığımızda devamlı sigorta atıyor” dedi. Bir elektrikçi çağırmış. “Elektrikçinin tahsili ne?” diye sordum, “Lise” dedi. “Mutlaka elektrikli fırında bir arıza vardır. Siz tekrar bir bakın, ama ben de geliyorum” dedim. Tam hazırlandım, çıkacağım sırada telefon geldi, fırında kaçak varmış, hatayı bulup gidermişler.

Maalesef, parasını kendinizin verdiği işi dahi yaptırmakta zorlanıyorsunuz. Bir de üstelik birisinden para alacaksınız, tekrar gidip kontrol edeceksiniz. Böyle bir şey söz konusu olamaz. Çok yanlış bir uygulama. Dolayısıyla, bunu odalarımızın öneri getirerek, özellikle çalışarak gidermeleri gerekiyor. Ayrı bir yapı denetim fonu oluşturulması gerekiyor. Bu, resmi bir kuruluş olur ve bunun yönetiminde Oda temsilcileri de bulunur veyahut da özel bir kuruluşa görev verilir; fakat bu irade, doğru iş yapılması, düzenli iş yapılması yolundaki irade yansıtılır. Bu konuların TMMOB tarafından sürekli bir

şekilde gündeme getirilmesi ve savunulması gerekmektedir. Aksi takdirde, bir insan başka bir insandan para alacak, gidip onu denetleyecek! Bu mümkün değil. Benim özellikle vurgulamak istediğim nokta bu.

TMMOB'ye de, bütün yönetici arkadaşlara teşekkür ediyorum. Hakikaten belli bir ilerleme sağlamışlar bu konuda. Bu konular için tartışma ortamı yaratmaları da çok güzel bir olay. Hepinize çok teşekkür ediyorum.

Forum Yöneticisi - Değerli arkadaşlar; bugünkü panel/forumumuzun düzenlenmesinde büyük katkısı olan şubelerimiz var. Bu toplantıya gelmeden önce, şubelerimizde bu konuyla ilgili bazı çalıştaylar yapıldı. Aslında forumumuzun formatı gereği, önce arkadaşlara söz verecektik; fakat zaman çok uzadığı için, biz de biraz kısıtlama yapalım diye düşündük, ama bu arada salondaki toplantıyı uzatma imkânımız oldu.

Bu konuda görüşlerini açıklamak üzere, Adana Şubemizden Mehmet Ali Erdoğan'ı kürsüye davet ediyorum.

Mehmet Ali ERDOĞAN - Merhabalar.

Adana Şubesi olarak, 23 Eylül 2011 tarihinde bir çalıştay düzenledik. Bu çalıştayda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Adana İl Müdürlüğü yetkilileri, yapı denetim firmaları, Adana'da bulunan ilçe belediye başkanları, TMMOB'ye bağlı Jeofizik Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Harita Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, İnşaat Mühendisleri Odası ve Makine Mühendisleri Odası, Adana Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü, Yapı Denetim Kuruluşları Birliği Adana Şubesi, Adana Yapı Müteahhitleri Derneği Başkanlığı davet edildi. Adana'da konuştuğumuz konular buradaki konuştuğumuz konulardan farklı değil, hepimizin sorunu aynı.

Az önce, Yapı Denetim Müteahhitleri Derneği Başkanı arkadaşımız bir ifade kullandı. "Elektrik ve Makine Mühendisleri Odası, özellikle Elektrik Mühendisleri Odası denetçisi için 120 bin metrekare çok az" gibi bir ifade kullandı. Gerçekten artırılabilir. 120 bin metrekare çok az. Bunun en az 500 bin metrekare olması iyi olur. Denetleme nasıl yapacağız? Bir site var; oradan, güncelleşmiş üçboyutlu sistem alarak, oturduğumuz yerden hepsini denetleriz. Minhamız da var. 120 bin metre minha uyguladığımız zaman, inşaat alanımız 220 bin

metrekareye çıkıyor. 1000 metrekarelik bir inşaatı düşünürsek, 220 tane inşaatımız oluyor. Nasıl denetleyeceğiz? 22 işgünü var, ilçe belediyemiz var, ilgili bakanlık il müdürlüğümüz var. Bir de oralara gidip imza atıyoruz. Adana usulü selam versem, “Gardaş; ben geldim” desem, 220 tane şantiyeye yetişemem 22 işgününde. Bu arada, bizim birtakım tutanaklarımız var, denetlememiz gereken işlerimiz var ki en başta gelenleri temel topraklamamız, kablo bacası, kablolar vesaire. Bunları yapmamız gerekiyor. Ama az önce söylediğim gibi, Google’dan denetlersek çok kolay. Evrakları da imzalarız.

Az önce konuşan arkadaşımız Rusya’daki inşaatı bahsetti. Ben yapı denetime girmeden önce, Adana İncirlik Üssü’nde müşavir firmada çalıştım. Daha önce Bayındırlık İskân Müdürlüğü elemanıydım. Oradan emekli olduktan sonra müşavir firmada çalıştım. 20’ye 30 ebadında bir silah deposunun iş denetlemesi, Adana Karataş Maliye tesisleri ki şantiye binası 20’ye 30’dan daha büyüktü ve bu arada başka bir iş daha alındı. Amerikalı kardeşimiz, “Buradaki elemanlar sadece burada çalışacak” dedi. “20’ye 30, 600 metrekare kadar bir şey. Ben, bunun gibi çok yer denetledim” dedim. “Sen Türkiye’de yapabilirsin ama burada sadece bizim işimizi yapacaksın. Senden şunları şunları istiyorum, onları yaparsan bu yeter. Diğerlerine inşaatı başta müşavir arkadaşlar gelsin, yapsın, kontrol etsin” dedi. Amerika’da böyle, bizim Türkiye böyle, Rusya öyle. Hangisi doğru? En güzelini biz yaparız! Çok yanlışlık var.

Buraya gelmeden önce, Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından denetlendik. Sohbet esnasında Şube Müdürümle bunu paylaştım; sizinle de paylaşayım. Tekniker kardeşler geldi, benim yanımda çalışan tekniker arkadaşlarımız geldi, bana sorular soruyor, “Mehmet Ali ağabey; bunu niye yapmadın?” diyor. “Neyi yapmadım oğlum?” dedi. “İşte proje, işte temel topraklaması, işte ölçü, boş borular. Ama bodrum katta bir delik var. Bu delik bu projede yok. 5 katlı, bodrum, zemin ve 3 kat. Bodrum kattaki bu delik ne amaçlı, biliyor musun? Ama projede yok, sen de bunu ikaz etmedin. Kanun gereği 3 gün içinde ikaz etmek zorundasın. İnşaat birinci kata çıkmış. Dolayısıyla suçlusun.” Daha sonra 2001 senesinin Yönetmeliğinde çıkan bir madde var; “Şayet mal sahibi müteahhitlik yapacaksa, müteahhitlik belgesini ticaret odasından almak zorundadır, noterden taahhütname vermek zorundadır, ta ki 16 Şubat 2010 tarihine kadar. Danıştay 6.

Dairesi bu hükmü kaldırdı, ama kardeşlerim 2001’de duruyor. 2001 tarihli Yönetmeliğin 9. maddesi gereğince, mal sahibi inşaatın müteahhitliğini üstlenecekse, noterden taahhütname istenir. Bu madde kalktı. Kısacası bilgilerin sürekli güncellenmesi gerekiyor.

Teşekkürler.

Forum Yöneticisi - Biz de teşekkür ederiz.

Buyurun Oğuz hocam.

Oğuz GÜNDOĞDU - Akreditasyon diye bir şey var. Mesela, dünyanın kabul ettiği standartları bize göre yorumlayıp, bu yapı denetiminde denetçilerin akredite olması gerekir. “12 yıl mesleği yaptım, denetçi oldum” yaklaşımı çok doğru değil. Akreditasyon şu demek: Diyelim ki Jeofizik Mühendisleri Odası bir konuda eğitim verecek, bu eğitimlerin dünya standartlarında ölçütleri var; bu ölçütlere göre ne kadar beceri sahibi olduğunuzu ölçen bir sistem bu. MÜDEK var; ama yapı denetimlere de eninde sonunda geçecek. Bunun eksikliğini konuşmacılardan duymak istedim. Denetimin yapılmasından, gidişinden, oraya varmasından, karşılanmasına kadar bir sürü kurallar var bu işlerde. Bunu hatırlatayım istedim.

Bir de şuna değinmeliyim; hâlâ alışkanlık var herhalde, TUS’tan gelen bir alışkanlık; sürekli dört odadan bahsediyorsunuz. Buna biraz üzülüyorum da aslında. Jeofizik, Jeoloji, Harita, bunlar önemli meslekler. Yani bir binayı doğru bir yere koymak istiyorsanız, önce bir plan yapılması lazım; bu planda da harita mühendisleri son derece önemli yer tutuyorlar. Yoksa yanlış yere koyabilirsiniz o binayı. Binalar havada durmadığına göre, bir yere koyacaksınız. Bu yerin özelliklerini meslekler belirliyor ve bunlar imza atıyorlar. Şunu anlayamıyorum: dört tane imza. Böyle bir şey varsa, bizim meslektaşlarımız kurtulurlar sorumluluktan. Yani benim namıma imza atıyorsa, dört imzadan biri o demekse, o zaman o sorumluluğu dört mühendis aldı demektir. Ama bunun hesabı sonunda sorulur, “Bilmediğin bir konuda attın imzayı. Haydi gel, hesabını ver” denilir. Bütün bunları da bir kapsam içinde değerlendirme anlayışının gelmesi lazım. Onun için, bir denetim kültüründen söz ettim. Bir afet kültürü, bir denetim kültürünün etiği bambaşka şeylerdir. Bunları yeteri kadar tartışmadığımız çıkıyor ortaya. Bu da bizim için önemli bir şey. Biraz rotayı değiştireceğiz herhalde. Odaları herhalde bir masa modeline getirecekler. O duruma

gelmeden evvel aktif hale geçip, bizden vazgeçilemeyeceğini ortaya koymamız lazım. Bunun da birinci koşulu kaliteyi yükseltmek. Bu konuda kalite yükseltici seri eğitimler yapıp, ortaklaşa eğitimler yapıp problemlere eğilmek gerekir.

Teşekkür ederim.

Forum Yöneticisi - Oğuz hocamıza biz de teşekkür ederiz.

Buyurun Mustafa bey.

Mustafa KADIOĞLU - Tekrar merhaba.

Aslında Oğuz hocanın bıraktığı yerden devam etmek istiyorum. Ama bundan önce, konuşmacıların genellikle dile getirdiği bir imzacılık konusu var. Adana'dan gelen arkadaşım ironi yaparak biraz onun altını doldurmaya çalıştı. İmza kaşesi zaten denetim firmasının elinde; yani o, denetimcinin yerine, denetleme elemanının yerine çok yere imzayı o atıyor. Denetçi İstanbul'da veya Ankara'da oturuyor, Diyarbakır'da veyahut da başka bir ilde denetleme yapabiliyor.

Dönem dönem bu örgütün çeşitli kademelerinde yöneticilik yaptım ve halen devam ediyorum. Eksiğimiz yok mu; var. Ama bu örgüte ihtiyaç yok mu; bu örgüte Türkiye'nin ihtiyacı var. Sermayenin ya da rantın önündeki engelleri kaldırmak veya İstanbul'da sel olduğu, 28 kişi öldüğü zaman, örgüt kalkıp bunun nedenleriyle ilgili açıklama yaptığı zaman örgütü hedefe koymak yanlış bir şey. "Efendim, zaten onlar muhalefet yapıyor." Bağımsız bir Türkiye için, üyelerin çıkarı için ve halkın çıkarı için veya mesleği ve meslektaşları adına bir şeyler yapılacaksa, eleştirecektir elbette. Yönetimde olanların, iktidarda olanların herhalükarda eleştiriye hazır olması lazım. Eleştirinin yönüne veya şekline bakması gerekir. Bundan dolayı bugüne kadar siyasi erki elinde bulunduranlar eleştiriden kendisini azade etmek için hep gerekli önlemleri alarak susturma yoluna veyahut da biat ettirme, diz çöktürme yoluna gitmişlerdir. Bütün bunlara karşı verilecek olan cevap, örgütüyle, üyesiyle birleşmiş olan bir örgüttür, bir meslek örgütüdür. Halkının yararına, kamunun yararına çalışan bir yapı oluşturulması lazım. Üyeyle bütünleşmesi gerekir. Bunun için çaba sarf etmemiz lazım, mesleğimizi ve meslektaşlarımızı bunun etrafında buluşturmamız lazım. Kişi çıkarıyla, üye çıkarıyla toplum çıkarını birleştirmek için azami gayret sarf edilmesi lazım. Onun için, bizim acilen gündemde tartışılan ve öne çıkan tartışmaları ve bugüne kadar

10 şubemizde yapılan yerel sempozyumların sonuçlarını, İnşaat Mühendisleri Odası sekretaryasında yapılacak ikinci sempozyuma taşıyarak kararlar haline dönüşmesini sağlamak; karara dönüştükten sonra, sonuç bildirgesi olarak açıklamaktan ziyade, bunu da yine üyelerimize ve yerellere götürerek, ete kemiğe kavuşturmamız ve bütünleştirmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Özne üye ve özne olmuş yönetimlerle birlikte, arada oksidasyon veya kireçlenmeden ötürü bir tıkanıklık varsa, bağımsız ve demokratik bir TMMOB için, bunların aşılması için de çaba sarf edilmesi lazım. Bunun için, önümüzdeki genel kurullarımız da bir şanstır. Bu şansları da iyi değerlendirerek, hatta hizmet birimlerinden, şubelerin alt birimlerinden başlayarak bir tartışma süreci yaşamamız gerekmektedir diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

Forum Yöneticisi - Biz de Mustafa beye teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

Tekin SARAÇOĞLU - Ben, 500 bin metrekare gibi bir ifade kullanmadım. 360 binden yukarıyı denetliyorlar şu anda mimarlar, sorumluluğunu da alıyorlar. Bana göre, elektrik mühendisleri ve makine mühendisleri için de 360 bin olmaz da, 120 binin üzerinde olabilir diye düşünüyorum. Bu, doğal olarak onların da bu sektördeki gelirlerini artırmayı getirir.

Kemal BALPINARLI - Onurlarını da artırır mı Sayın Başkan, onurlarını da yükseltir mi?

Salondan - 120 bin metrekare inşaat alanı minhalarla birlikte 240 bin metrekareye çıkabiliyor.

Tekin SARAÇOĞLU - Bu çalışmaların içinde, şirketlerin minhaları kaldırılacak.

Salondan - Minhalar kalkacak, ama denetçinin minhası kalkmayacak. 22 işgünü, 10 tane şantiye. İstanbul'da 10 tane şantiyeye bir günde nasıl gidilir?

Tekin SARAÇOĞLU - İstanbul'da bazı projeler, tek proje 50 bin metrekare, 100 bin metrekare. Ama bizim bildiğimiz, İstanbul'da

işlerin ortalama metrekaresi 3-5 metrekare arasındadır. 1000 metrekarelik iş sayısı çok fazla değildir.

Salondan - 80 tane inşaat olsun. 80 inşaatı temelden nasıl denetlersin?

Tekin SARAÇOĞLU- Ben bir şey demiyorum.

Salondan - Yapı denetim şirketlerinden minhanın kaldırılacağına ilişkin bir çalışma olduğunu söylediniz. Denetçilerden de kaldırılmıyor mu?

Tekin SARAÇOĞLU- Yok, öyle bir çalışma yok.

Salondan - Şimdiye kadar çıkan bütün yasalarda, yönetmeliklerde Yapı Denetim Kuruluşları Birliğinin imzası, parmağı var.

Forum Yöneticisi - Karşılıklı konuşmayalım, bir görüş varsa kürsüden ifade edelim.

Tekin SARAÇOĞLU - Bu çıkan yasaların yarısında bile bizim taleplerimiz karşılanmamıştır. Talepleri alıyorlar; ancak, istediklerini çıkarıyorlar. Ankara toplantısında, yeni çıkacak kararnamelerle ilgili görüş alındı; ama sonra öğrendik ki, zaten kararname yazılmış. Biz çok yön veremiyoruz.

Teşekkür ederim.

Forum Yöneticisi - Biz de teşekkür ediyoruz Tekin bey.

Buyurun Sayın Başkan.

Erhan KARAÇAY- Ben de Bayındırlık İskân Müdürlüğünden, bu binadan emekliyim. Deprem sonrasında deprem bölgesine gitmiş, binaları kontrol ediyorduk. Cerrahpaşa Fakültesinden anabilim dalı başkanı bir cerrah hocamız, odasındaki duvar çatlağını -elektrik prizinin olduğu yerden- göstererek sordu: “Binaları nasıl denetliyorsunuz?” Ben, “Statikçi arkadaşları çağıralım, isterseniz onlar kontrol etsinler” dedim. “Yok, yok, siz gitmeyin” dedi hoca. “Gitmiyorum. Ama ben elektrikçiyim. Bu konuda onlar kadar fikir veremem size” dedim. “Denetlemeyi nasıl yapıyorsunuz?” diye üsteledi. Ben “Deprem çekicini alıyoruz” deyince “Ben kendim denetlerim o zaman. Nasıl yapıldığını anlatın siz” dedi. “Bu elektrik prizinin olduğu yerleri deprem çekiciyle kırıyoruz. Bizim elektrik

borularını bulursak... Zaten demir, çimento kullanılmıyor İstanbul'daki binalarda. Elektrik borusu varsa, bu binaları bizim borular tutuyor, demir yerine” dedim.

Esprî olduğunu anladı tabii...

Gerçekten, bir yapının denetlenmesinde, planlanmasında, yerbilimlerinden başlayarak, makine, elektrik, mimar, tüm disiplinlerin müdahil olmaları gerekir.

Bugün bir etkinliği, tarafları da olabildiğince bir araya getirmeye çalışarak gerçekleştirmeye çalıştık. Beğenmeyebiliriz bu sistemi; ama bu sistemin insan yaşamı için, tüm canlıların yaşamı için, meslek etiği açısından en iyi olması için elimizden geleni yapmak zorundayız. Bu sorumlulukla bir araya geldik. Başta Sayın Müdürümüz olmak üzere tüm katılımcılara teşekkür ediyorum. Sorun bizim sorunumuz ve bu soruna birlikte çözüm bulmak zorundayız. Görüşlerimizi olabildiğince ortaklaştırıp, siyasal iktidarların dikkatine sunup, bu konunun çözüme ulaştırılması için devam etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Yönetim Kurulumuz adına tekrar teşekkür ediyorum ve hepinize saygılar sunuyorum.

Forum Yöneticisi - Herkese tekrar teşekkür ediyoruz. Sağ olun, var olun.